

Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

15-12-2020 09:30

Digitalt møde via Microsoft Teams

Indhold

Kategori - Til godkendelse

Punkt 1: Dagsorden.....	1
Punkt 2: Referat	1
Punkt 3: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal.....	2
Punkt 4: Virtuelle updates fra rådmand/direktør til ledere og stabsmedarbejdere via Teams.....	3
Punkt 5: Handleplan for styrket fritidsjobindsats.....	4

Kategori - Til orientering

Punkt 6: Orientering om evaluering af frikommunenetværk.....	5
Punkt 7: Orientering fra Magistraten.....	6
Punkt 8: Orientering om udvalgmødet.....	7
Punkt 9: Bordrunde.....	7

Punkt 1: Dagsorden

Punkt 2: Referat

Rådmandsmøde (Rådmandsmøde)

07-12-2020 12:00

Digitalt møde via Microsoft Teams

Information:

Anne Hyldegaard deltager i drøftelsen af pkt. 3

Indhold

Kategori - Til godkendelse

Punkt 1: Dagsorden.....	1
Beslutning for Punkt 1: Dagsorden.....	1
Punkt 2: Referat.....	1
Beslutning for Punkt 2: Referat.....	1
Punkt 3: Initiativer og proces for corona-trivselspakken i MSB.....	1
Beslutning for Punkt 3: Initiativer og proces for corona-trivselspakken i MSB.....	1
Punkt 4: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal.....	2
Beslutning for Punkt 4: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal.....	2

Kategori - Til orientering

Punkt 5: Orientering fra Magistraten.....	2
Beslutning for Punkt 5: Orientering fra Magistraten.....	2
Punkt 6: Orientering om udvalgmødet.....	2
Beslutning for Punkt 6: Orientering om udvalgmødet.....	2
Punkt 7: Bordrunde.....	3

Punkt 1: Dagsorden

Beslutning for Punkt 1: Dagsorden

Dagsordenen blev godkendt.

Punkt 2: Referat

Beslutning for Punkt 2: Referat

Referatet blev godkendt.

Punkt 3: Initiativer og proces for corona-trivselspakken i MSB

Anne Hyldegaard deltager i drøftelsen af punktet

Beslutning for Punkt 3: Initiativer og proces for corona-trivselspakken i MSB

Anne Hyldegaard (AH) deltog i behandlingen af punktet.

I indstillingen uddybes processen og håndteringen i MSB af akut corona-trivselspakken vedtaget af byrådet 2. december 2020.

Det indstilles:

At 1) rådmanden orienteres mundtligt om de prioriterede initiativer fra MSB i trivselspakken.

At 2) rådmanden orienteres om den forventede proces for trivselspakken.

Anne Hyldegaard orienterede om, at det samlede beløb er fordelt ml. magistratsafdelinger. MSB-midlerne har de respektive driftsområder koordineret og udarbejdet en liste med forslag til aktiviteter inden for midlernes ramme.

Mødekredsen drøftede herefter de prioriterede initiativer og proces for trivselspakken:

- EKH bemærkede, at initiativerne bør koordineres med de andre magistratsafdelinger
- KW bemærker, at vi skal bruge muligheden for at knytte vores målgrupper op på almene civilsamfundsaktiviteter. Det skal være et tydeligt krav til disse initiativer.
- KW ønskede at afsøge muligheden for at oprette en alternativ pulje til netop dette. Fx i foråret 2021.
- EKH bemærkede, at der kommer to øvrige puljer via finansloven, og at det desuden skal kommunikeres tydeligt, at vi har disse puljer.
- Det drøftes med driftscheferne, hvordan man kan arbejde videre med de nuværende forslag og samtidig koble dem til det almene civilsamfundsaktiviteter.

Orienteringen blev taget til efterretning.

Mødekredsen besluttede at arbejde videre med den nuværende liste. LH og VJ skal drøfte ovenstående kommentarer med driftscheferne. Herunder skal der findes en måde, hvorpå de nuværende forslag kan kobles til almene civilsamfundsindsatser, og afsøges hvorvidt der kan oprettes en særskilt pulje til initiativer, der sætter fokus på koblingen til det almene civilsamfundsliv.

(FS følger op)

Punkt 4: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal

Beslutning for Punkt 4: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal

Punktet udsættes til næste rådmandsmøde.

(MØB følger op)

Punkt 5: Orientering fra Magistraten

Beslutning for Punkt 5: Orientering fra Magistraten

Der var ingen bemærkninger til magistratsmødet.

Punkt 6: Orientering om udvalgsmødet

Beslutning for Punkt 6: Orientering om udvalgsmødet

Mødekredsen drøftede dagsordenen for det kommende (09.12.20) møde i Social- og Beskæftigelsesudvalget.

KW orienterede om, at både notatet vedr. Ankestyrelsens Danmarkskort og notatet vedr. beskæftigelsesplanen afvises. Foruden et par enkelte sproglige præciseringer, som fremgår af KW's kommentarer, havde rådmanden følgende bemærkninger:

Til notat om Ankestyrelsens Danmarkskort:

- KW ønsker et selvstændigt bilag, der opridser forslag til initiativer om, hvordan vi kan opnå færre klagesager og hjemvisninger.
- Der tages udgangspunkt i de initiativer, som aktuelt afklares med 6-byerne om samme
- I fremsættelsen til udvalget er det vigtigt, at initiativerne bliver fremsat af MSB (de er endnu ikke godkendt af de andre 6-byer). Derfor skal det være med vores brevpapir.
- LH bemærkede, at der deltager andre byrådsmedlemmer i udvalgsbehandlingen. Der lægges op til skriftlige svar efterfølgende på eventuelle spørgsmål.

Der skal udarbejdes et udkast til en udvalgserklæring, som kan drøftes med udvalgsformanden.

Til notat om Beskæftigelsesplanen:

- Vi bør nævne de formelle krav vedr. praktikker ift. fortrængning som en del af svaret på Sanders spørgsmål om samme.
- Notat med jobeffekten af beskæftigelsesformer kan også vedlægges (Det har været fremsat tidligere i forbindelse med tidligere års udgave af beskæftigelsesplanen).

Der skal udarbejdes et udkast til en udvalgserklæring, hvor SF's intention i beskæftigelsesforslaget vedr. langtidsledige indgår som en hensigtserklæring fra udvalget. Udkastet drøftes med udvalgsformanden.

(FS følger op)

Punkt 7: Bordrunde

Punkt 3: Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal

Indstilling

Til Rådmanden for Sociale Forhold og Beskæftigelse
Fra Mål, Økonomi og Boliger
Dato 4. december 2020

Opfølgning på budgetforlig efter 3. kvartal 2020

Hermed fremsendes den kvartalsvise rådmandsopfølgning med status efter 3. kvartal 2020.

1. Resume

For 3. kvartal er der fulgt op på i alt 24 punkter. For 12 punkter foreslås opfølgningen afsluttet i regi af nærværende kvartalsvise opfølgninger for i stedet enten at ophøre eller overgå til almindelige driftsopfølgninger eller evalueringer jf. forligsteksterne. I de fleste tilfælde er der tale om nye beslutninger fra Budget 2021, der er endeligt udmøntet til drift. De resterende punkter har angivet nye foreslåede opfølgningstidspunkter.

I oversigten er desuden inkluderet de opfølgningspunkter, som ikke har opfølgning i 3. kvartal, til orientering om disses næste opfølgningstidspunkt.

2. Beslutningspunkter

At 1) Opfølgningen fra 3. kvartal drøftes og godkendes.

Bilag

Bilag 1: Opfølgning på budgetforlig efter 3.
kvartal 2021

Økonomi

Tlf.: 89 40 20 00

E-post: okonomi@msb.aarhus.dk

Antal tegn: 1152

Sagsbehandler: Mads Bundgaard

Tlf.: 89 13 33 34

E-post: madbun@aarhus.dk

BUDGETFORLIG 2021-2024

#	OPGAVE	ANSVARLIG	STATUS	NÆSTE OPFØLGNING
1	Indsatser for udsatte ældre			
	1.1 Pitstop Permanentgørelse - 1 mio. kr. om året	MSO/ MSB	Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne foreslår derfor, at tilbuddet gøres permanent i et samarbejde mellem afdelingerne og Røde Kors. Region Midt bør inviteres med i indsatsen, og forligspartierne ønsker, at der indledes en dialog med regionen herom. Der afsættes 1 mio. kr. årligt, og forligspartierne forventer, at regionen vil supplere med et tilsvarende beløb. Alternativt må et tilsvarende beløb finansieres ligeligt af de to afdelinger."</i> Status: I fællesskab mellem MSO og MSB er der planlagt følgende: - Der sendes et fælles svar fra begge rådmand på regionens umiddelbare afslag, hvor dialogen om en fælles finansiering holdes åben. - Beløbet på 1 mio. kr. afsat til bolig- og støtteløsninger til udsatte ældre skal medfinansiere Pitstop i 2021, indtil der er fundet en permanent løsning på finansieringen efter 2021.	4. kvartal 2020
	1.2 Bolig- og støtteløsninger til udsatte ældre 1 mio. kr. om året	MSO/ MSB	Fra forligstekst: <i>"Det fremgår af den årlige opfølgning på masterplan for hjemløseområdet (og uddybet i bilag 3), at der er en gruppe af særligt sårbare borgere som ikke i tilstrækkelig grad samles op af eksisterende tilbud (...) Et tilbud til udsatte ældre kunne placeres i sammenhæng med PitStop, og drives af afdelingerne. Dette vil skulle aftales med PitStop. Forligspartierne er enige om at afsætte 1 mio. kr. årligt, som skal dække merudgifterne for borgere i målgruppen. Det skal altså suppleres af bidrag fra afdelingerne, og kan gradvist udbygges i takt med det lykkes af fastholde sårbare borgere."</i> Status: Der igangsættes en fælles proces om en mulig model for bolig- og støtteløsninger til ældre udsatte med plejehov. Der tages afsæt i anbefalingerne fra arbejdsgruppen for hjemløse-masterplanen. Processen afsluttes i løbet af 2021. Disponering af midlerne i 2020 er pt. under afklaring.	1. kvartal 2021

2	Generelt løft på socialområdet	MSB	Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne ønsker at prioritere midler til socialområdet for at sikre en god og stabil kernerdrift og reducere behovet for at lave yderligere opbremsninger på området. Forligspartierne kan derfor tilslutte sig, at der i budgetforslaget er afsat 30 mio. kr. årligt til at styrke socialområdet, hvoraf 10 mio. kr. målrettes området for socialpsykiatri og udsatte voksne."</i> Opfølgning alene på udmøntning af midlerne. Status: Med budget 2021 prioriterede forligspartierne et økonomisk løft af socialområdet på i alt 30 mio. kr. årligt. De 20 mio. kr. er udmøntet til følgende tiltag på voksenhandicapområdet: mere faguddannet personale på botilbuddene, kompetenceudvikling, nærværende ledelse, omlægning af tilsynsstruktur, etablering af en samlet kvalitetsindsats samt et fokus på pårørendesamarbejde. Midlerne til mere faguddannet personale er prioriteret til de botilbud, hvor forvaltningen har vurderet, at behovet er størst. Det drejer sig om tilbud med borgere med komplekse problemstillinger og stort støttebehov, samt tilbud med fokus på træning, mestring og øget flow. De 10 mio. kr. er øremærket området for socialpsykiatri og udsatte voksne. Heraf fragår årligt 3 mio. kr. i 2021-23 til finansiering af grundkøb på Godsbanen. De resterende midler er primært prioriteret til bostøtteindsatser og bofællesskaber med henblik på at nedbringe ventetiden på opstart og skabe mere flow. Derudover er der afsat midler til at løfte det forebyggende tilbud beliggende i Sønder Allé samt midler til pladser til borgere med psykisk sygdom.	Foreslås afsluttet
3	Klostertorv og Kirkens Korshærs døgnvarmestue	MSB	Fra forligstekst: <i>"...blev det som en del af den byrådsvedtagne masterplan på hjemløseområdet besluttet, at der skulle ses på mulige løsningsforslag i forhold til Kirkens Korshærs aktiviteter på Nørre Allé. Forligspartierne forudsætter, at der forud for en flytning findes en ny varmestue. Løsningsforslagene skal medvirke til at mindske koncentrationen af udsatte borgere på Klostertorvet og dæmme op for den anspændte situation og herved medvirke til at løse udfordringerne på og omkring Klostertorvet. Anbefalingen er at opdele og flytte Kirkens Korshærs Døgnvarmestue i Nørre Allé (...) En del flyttes til de sydlige godsbanearealer. Hertil afsættes i alt 9 mio. kr. i en ramme til grundoverdragelse (...) Den anden del af aktiviteterne kan placeres i Sydhavns kvarteret."</i> Status: Udpegningen af den endelige placering af et permanent tilbud til Kirkens Korshær på den sydlige del af Godsbanearealet sker som led i arbejdet med udviklingsplanen for området. Dette arbejde er forankret i MTM, og MSB bidrager til arbejdet. Et permanent tilbud på Godsbanen forventes først at kunne tages i brug om 3-4 år. For hurtigst muligt at skabe ro på Klostertorvet er der brug for at flytte Døgnvarmestuens aktiviteter væk fra området, inden et nyt permanent tilbud kan tages i brug. Med udgangspunkt i strategien om at sprede udsatte grupper i byen for at forebygge uro og nabogener, vil Døgnvarmestuens dag- og aftenaktiviteter blive flyttet til en midlertidig placering i pavilloner på Godsbanen, mens nataktiviteter flyttes til Sydhavnsområdet. De eksisterende natpladser til unge hjemløse, som i dag er placeret på Sydhavnen, flyttes til Kirkens Korshærs bygning i Nørre Allé 25. MSB forventer at	1. kvartal 2021

4			få myndighedsgodkendelse til opstilling af pavillonerne i december, og at pavillonerne vil kunne tages i brug i det tidlige forår. Samtidig gennemføres flytningen af natpladser. Sideløbende arbejdes der med at udvikle faglige strategier, som skal understøtte flytningen og hjælpe brugerne med at finde vej til og benytte de nye tilbud på Godsbanen og Sydhavnen.	Foreslås afsluttet
	Aarhus Kvindekrisecenter	MSB	Fra forligstekst: <i>"For at imødekomme de aktuelle udfordringer med indeklimaet i lejlighederne er forligspartierne enige om, at der afsættes 0,2 mio. kr. i 2021 til etablering af aflåselige tørrerum i ejendommens kælder hurtigst muligt."</i> Status: Et engangsbeløb på 200.000 kr. udmøntes med budget 2021 til Kvindekrisecentret for at afhjælpe fugtproblemerne.	
5	Gadesygeplejersker 1,15 mio. kr. til MSB; 0,5 mio. kr. til MSO	MSB/ MSO	Fra forligstekst: <i>"En opnormering af indsatsen vil give mulighed for at nå flere, og støtte både på her-og-nu-situationer og de mere vedvarende indsatser, hvor et længerevarende relationsopbyggende forhold er nødvendigt. Begge dele kan bidrage til en bedre livskvalitet for denne gruppe af borgere i vores by og forebygge indlæggelse. Der afsættes derfor 1,15 mio. kr. årligt til Sociale Forhold og Beskæftigelse til ansættelse af to ekstra gade-sygeplejersker (...) desuden 0,5 mio. kr. årligt til en opnormering af antallet af akutsygeplejersker i Sundhed og Om-sorg."</i> Status: Med budget 2021 udmøntes midlerne til Center for Mestring under Job, Udsatte og Socialpsykiatri. Midlerne bruges til to ekstra gadesygeplejersker. Der er tale om en opnormering af den eksisterende indsats, der skal give mulighed for at nå ud til flere borgere og dermed sikre en bedre livskvalitet for de berørte udsatte og samtidig forebygge egentlige indlæggelser. Det er under afklaring, om der skal være faste åbningstider.	Foreslås afsluttet
6	Ramme til civilsamfundsindsatser		Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne ønsker at styrke inddragelsen af civilsamfundet og de frivillige organisationer i løsningen af udfordringerne på det sociale område. Der prioriteres derfor yderligere 2 mio. kr. årligt til socialområdet. Midlerne afsættes som en permanent pulje i Sociale Forhold og Beskæftigelse."</i> Det er forudsat at der senest i forbindelse med Budget 2024 er foretaget evaluering af indsatserne med henblik på at afklare muligheden for at fortsætte samarbejdet – herunder støtten til indsatserne.	
	6.1 Børn, unge og sorg		<i>Der afsættes derfor inden for puljen 0,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til Børn, Unge og Sorg.</i> Status: Børn, Unge og Sorg dækker målgruppen 16-24-årige. Derfor er driftsområdet Unge, Job og Uddannelse i dialog med Børn, Unge og Sorg, men der er endnu ikke indgået en formel samarbejdsaftale.	4. kvartal 2020

	6.2	Sager der samler		0,5 mio. kr. årligt til Sager der Samler. Status: Der er dialog mellem Sager der Samler og MSB, men der er endnu ikke indgået en formel samarbejdsaftale.	4. kvartal 2020
	6.3	Voksenvenner – Barnets ven		0,5 mio. kr. årligt i perioden 2021-2024 til voksenvenner i regi af Barnets Ven, Red Barnet Ungdom. Status: Der er dialog mellem Barnets Ven og driftsområdet Børn, Familier og Fællesskaber om samarbejdet, men der er endnu ikke indgået en formel samarbejdsaftale.	4. kvartal 2020
	6.4	Døveindsatser		Forligspartierne ønsker desuden at yde en støtte på 0,2 mio. kr. årligt til Døveforeningen, der bidrager til at borgere med høretab har bedre forudsætninger for at klare sig selv i hverdagen. Status: Der er dialog mellem Døveforeningen og driftsområdet Voksne, Job og Handicap, men der er endnu ikke indgået en formel samarbejdsaftale.	4. kvartal 2020
7	Værestedet i Jægergårds-gade	MSB	Fra forligstekst: "For at understøtte den brede sociale indsats, der ydes på Værestedet til byens mest udsatte borgere, ønsker forligspartierne at der afsættes 0,8 mio. kr. årligt fra og med 2021 således, at tilbuddet kan fortsætte med uændrede rammer." Status: Med budget 2021 udmøntes beløbet til Center for Forebyggelse og Rehabilitering under Job, Udsatte og Socialpsykiatri, så Værestedet kan fortsætte med de nuværende rammer og også fremover være et tilbud til de mest udsatte borgere i Aarhus.	Foreslås afsluttet	
8	Misbrugsbehandling	MSB	Fra forligstekst: "Forligspartierne er enige om at afsætte 0,5 mio. kr. årligt til indsatser og nye veje inden for misbrugsbehandling." Status: Med budget 2021 udmøntes beløbet til Rusmiddelcenter Aarhus under Job, Sundhed og Ydelse. Midlerne skal bruges til at ansætte en medarbejder, der kan udvikle og igangsætte familieorienterede stofbehandling for borgere med i behandling for Hash og/eller centralnerve-stimulerende stoffer. Forløbene vil være rettet mod den stoframte borger og dennes familie med børn under 18 år.	Foreslås afsluttet	

9	Social kontrol		MSB	Fra forligstekst: <i>"Negativ social kontrol findes i Danmark, og kvinder er mere udsatte for det end mænd. Det kan have mange forskellige former, alt efter hvor i livet man befinder sig. Der afsættes 0,125 mio. kr. årligt fra 2021 til 2024. til et projekt i Kvindehuset, der skal styrke kvinderne i at finde deres eget fodfæste uden social kontrol."</i> Status: Med budget 2021 udmøntes 120.000 kr. til Kvindehuset. Det er under afklaring, hvordan projektet omkring modvirkning af negativ social kontrol konkret skal igangsættes.	1. kvartal 2021
	Sociale investeringer				
	10.1	Reserve målrettet tilbageløb på investeringer 10 mio. kr.	BA (MSB)	Fra forligstekst: <i>"I en situation, hvor der er pres på de kommunale budgetter på socialområdet vil det dog ofte være vanskeligt ud af de decentraliserede budgetter fuldt ud at kunne finansiere en tilbagebetaling til fonden og andre investorer, selv når investeringen lykkes, og der isoleret set opnås en besparelse (...) Engangsbeløbet er øremærket til initiativer, hvor kommunen ikke som normalt betaler for indsatsen, men alene for de opnåede resultater som følge af indsatsen (...) Borgmesteren bemyndiges til – i samråd med den eller de ansvarlige rådmænd for de enkelte investeringsprojekter - at beslutte den konkrete anvendelse af den afsatte reserve."</i> Status: Mål, Økonomi og Boliger har udredt reservens formål med Borgmesterens Afdeling. Reserven forventes bragt i spil i forbindelse med både Dialog mod Vold og Housing First-investeringerne til at håndtere tilbagebetaling på de "blødere" kvalitative mål, der ikke kan knyttes til bestemte budgetter. Det må forventes der på et tidspunkt åbnes for spørgsmålet om kommunen skal have en mere permanent "outcome-fund" til håndtering af tilbagebetaling, da en større del af de forudsatte besparelser ikke meningsfuldt vil kunne placeres	4. kvartal 2020
	10.2	Dialog mod Vold	MSB (BA)	Fra forligstekst: <i>"Dialog Mod Vold er en familieorienteret voldsbehandling, der adskiller sig fra anden voldsbehandling ved både at tilbyde behandling til den voldsudsatte og børn samt til voldsudøvere (...) Rådet for Sociale Investeringer og Aarhus Kommune er gået sammen med den statslige sociale investeringsfond, Dialog Mod Vold og Den Sociale Kapitalfond om at udvikle et socialt investeringsprogram baseret på Dialog mod Volds erfaringer og metode med psykologbehandling til udøvere af vold i nære relationer, deres voldsudsatte partnere og børn. Samarbejdet giver mulighed for at afprøve forebyggende indsatser på et meget sårbart område, vold i familier."</i> Status: MSB deltager i arbejdet med at udvikle målgruppe- indsats- og visitationsbeskrivelser. MSB deltager desuden i arbejdet med at beregne business case og tilbagebetalingsforløb på investeringen. Rådet for Sociale Investeringer forelægges første konkretisering af muligt indhold i modellen den 8. december. Det er aftalt i styregruppen, at en aftale skal være færdig og godkendt, så indsatsen kan implementeres primo marts.	4. kvartal 2020

11	10.3	Housing First-indsatser	MSB (BA)	Fra forligstekst: <i>"Med dette projekt lægges der op til at undersøge, hvilke effekter det har at investere i direkte at omlægge §110-tilbud til Housing First-indsatser med fokus på de unge. Der lægges op til - via sociale investeringsprojekter - at afprøve effekterne af dels at nedlægge §110-pladser for unge hjemløse og i stedet tilbyde de unge effektfulde Housing Firstindsatser med henblik på at flytte de unge fra hjemløshed til egen, almen bolig, dels at etablere en særlig Housing First-indsats for gruppen af de mest udsatte unge hjemløse, herunder unge hjemløse med dobbeltdiagnoser."</i> Status: Projektbeskrivelser er færdige og Den Sociale Investeringsfond har godkendt indholdet. Rådet for Sociale Investeringer bliver forelagt det endelige produkt den 8. december, men har godkendt hovedtrækkene ved forudgående behandling. Aftaledokumenter er drøftet og godkendt på rådmandsmøde 1. december 2020. Aftalen forventes endeligt underskrevet inden jul. Efter underskrivelse starter implementering hurtigst muligt i 2021 – inklusiv arbejde med at sikre korrekt og relevant målopfølgning.	4. kvartal 2020
	Permanentgørelse af ABA-tilbuddet		MBU/MSB	Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne ønsker derfor, at Børn og Unge og Sociale Forhold og Beskæftigelse opretholder de nuværende pladser i ABA-tilbuddet. Det indebærer, at Børn og Unge fortsat omprioriterer 11,2 mio. kr. årligt til projektet i perioden 2021-2024. Heraf er det aftalt, at Sociale Forhold og Beskæftigelse medfinansierer 1,9 mio. kr. årligt."</i> Status: ABA-tilbuddet til børn med autisme i kommunens almene dagtilbud og skoler forsætter som hidtil i MBU med samme finansiering fra MSB som hidtil. Der vil først i det nye år blive udarbejdet en formaliseret aftale mellem MSB og MBU om en dynamisk opfølgning på pladstal.	1. kvartal 2021
	Familieiværksætterne – Vuggestedet		MSB/MBU	Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne vurderer, at der er udsatte førstegangsfødende familier, som ikke har de nødvendige ressourcer til at deltage i og profitere af Familieiværksætterne. For at alle kan få mulighed for en god start på livet som familie, afsætter forligspartierne 500.000 kr. årligt til at udvide indsatsen overfor de mest udsatte familier i regi af Vuggestedet, hvor kommende og nybagte forældre kan støttes i individuelle forløb."</i> Status: Med budget 2021 udmøntes beløbet til Vuggestedet under Børn, Familier og Fællesskaber. Indsatsen er tiltænkt de mest udsatte kommende og nybagte forældre og skal hjælpe dem godt i gang med livet som familie og dermed forebygge en negativ udvikling for forældrene og barnets trivsel. Der vil blive tale om individuelt tilpasset forløb, som matcher de enkelte familiers behov.	Foreslås afsluttet

13	Ekstra jobindsats	MSB	Fra forligstekst: <i>"Derfor afsættes 30 mio. kr. årligt til nye investeringer på beskæftigelsesområdet, hvoraf de 20 mio. kr. finansieres af mindredgifter på overførselsområdet, mens de 10 mio. kr. tilvejebringes via interne omprioriteringer blandt beskæftigelsesområdets indsatser."</i> Opfølgning alene på prioritering og igangsættelse. Status: De enkelte driftsområder har udarbejdet implementeringsplaner for den nye indsats. Driftsområderne har ligeledes fastsat, hvordan omprioriteringerne skal gennemføres. Der arbejdes på at få fastsat måltal til internt brug i MSB. Det forventes, at de ansættelser der skal ske, stort set vil være gennemført pr. 1. januar 2021.	Foreslås afsluttet
14	Boligpolitiske redegørelse	MTM	Fra forligstekst: <i>"Samtidig viser monitoreringen af udviklingen i de almene boligområder tegn på en stigende social opdeling af boligmarkedet. Det er en udvikling, som truer med at udfordre Aarhus Kommunes Boligpolitiks mål om at alle aarhusianere har mulighed for at bo i en god bolig i en by med social balance. På den baggrund ønsker forligspartierne en nærmere analyse - en boligpolitisk redegørelse for udviklingen med udgangspunkt i boligpolitikken og de tre indsatsområder - plads til flere, mangfoldighed og stærke lokalsamfund (...) Den boligpolitiske redegørelse forankres i Teknik og Miljø, som inddrager øvrige magistratsafdelinger og Borgmesterens Afdeling i arbejdet. Der afsættes 0,3 mio.kr. til at dække udgifterne forbundet med analysearbejdet."</i> Opfølgning på inddragelse af MSB Status: Teknik og Miljø og Borgmesterens Afdeling har nedsat kommissorium for den boligpolitiske redegørelse som Sociale Forhold og Beskæftigelse har leveret yderligere bidrag til. Vi bliver desuden løbende inddraget i udarbejdelsen af redegørelsen.	3. kvartal 2020
15	Veteranstrategi	MKB/MSB	Fra forligstekst: <i>"Forligspartierne ønsker at sikre, at initiativerne i veteranstrategien kan sættes i gang. Der afsættes derfor i alt 1,15 mio. kr. årligt til finansiering af initiativerne. Midlerne skal hovedsageligt finansiere to veteranrådgivere, (...) Rådgivningsfunktionerne forankres dels i Kultur og Borgerservice (1 stilling) og dels i Sociale Forhold og Beskæftigelse (½ stilling)."</i> Status: Midlerne anvendes til følgende ansættelser: • En fuldtidsressource i Borgerservice. Vedkommende skal både rådgive veteraner og pårørende og sikre koordinering med relevante tilbud både i og uden for det kommunale system.	Foreslås afsluttet

16	Besparelser på administration og konsulenter	Alle MA'er	I MSB, en halv stilling til at styrke den opsøgende kontakt til de veteraner, som har behov for hjælp, men ikke magter selv at henvende sig ('skovveteraner'). Ansættelsen vil ske i Center for Mestring, under Job, Udsatte og Socialpsykiatri. Der er udarbejdet jobopslag, og det forventes at der vil ske ansættelse senest d. 1/2-2021.	Foreslås afsluttet
			Besparelser på 30 mio. kr. på brug af konsulenter og 30 mio. kr. på administration. Opfølgning på udmøntning i MSB. Status: Besparelsene er fordelt på driftsområder og stabe, efter de kriterier der er fastsat af Borgmesterens Afdeling, i forhold til fordeling mellem magistratsafdelingerne. Fordelingen mellem centrene, i de enkelte driftsområder, besluttet af de enkelte driftschefer. Ikke alle driftschefer har endnu fastlagt fordelingen. Der vil tværgående i kommunen blive arbejdet ad 6 spor mhp. realisering af besparelsen.	
17	Småjobs - videreførsel	MTM/MSB	Status: I budgetforliget for 2018-2021 vedtog forligspartierne den eksisterende småjobs-indsats i Teknik og Miljø (Entreprenerheden) for ledige kontanthjælpsmodtagere. Indsatsen bidrager samtidig med en styrkelse af renholdelsesindsatsen af byrummet. Ved budgetforliget for 2021, blev det besluttet at permanentgøre ordningen med den justering, at der løbende gennemføres 46 ansættelser (mod den oprindelige forudsætning om 55 ansættelser for samme budget). I 2020 har indsatsen været præget af covid19, og derfor har der været ansat færre end forventet. Der har i 2020 løbende været 25 ansættelser.	1. kvartal 2021

BUDGETFORLIG 2020-2023

#	OPGAVE	ANSVARLIG	STATUS	NÆSTE OPFØLGNING
18	Eksternt køb	MSB	Fra forligstekst B2020: "Forligspartierne er derudover enige om, at Sociale forhold og Beskæftigelse skal omlægge en del af beskæftigelsesindsatsen med henblik på at øge anvendelsen af eksterne aktører. Der sættes fokus på at skabe nye dynamikker og øge det samlede resultatfokus blandt andet ved at arbejde med resultatbaserede modeller for afregning. De eksterne aktørers andel øges med 10 mio. kr. fra 2020."	3. kvartal 2020

			Status: Budgettet til vejledning og opkvalificering er reduceret fra 2019 til 2020. Det skyldes de besparelser som blev forudsat, i den erhvervspakke folkettinget vedtog i forbindelse med finanslov 2018. Samlet var det årsag til reduktioner på 15 mio. kr. fra 2019 til 2020. Samtidig er der et faldende budget til sprogundervisning, hvilket har betydet at det samlede budget til vejledning og opkvalificering, var 20 mio. kr. lavere i 2020 i forhold til 2019, svarende til en reduktion på ca. 10 pct. Idet størstedelen af den vejledning og opkvalificering der købes er hos eksterne aktører - i 2020 forventet 75 pct. - vil det være udfordrende at skulle øge anvendelsen af eksterne med 10 mio. kr. I 2020 er anvendelsen af eksterne leverandører faldet yderligere. Det skyldes blandt andet, at henvisningen til de eksterne leverandører blev helt stoppet, da beskæftigelsesindsatsen blev suspenderet i foråret, hvorved en stor del af den planlagte aktivering blev udsat. Der blev ultimo maj igen åbnet for henvisninger til eksterne aktører, men det var først efter sommerferien, at antal henvisninger var på niveau med tidligere år. Forventninger til 2021 I nogle af de nye investeringsinitiativer, er det forudsat at det er eksterne aktører, der skal stå for indsatsen, hvilket vil øge anvendelsen af eksterne aktører med 5-6 mio. kr. i 2021. Derudover har driftsområderne et ønske om at anvende en del af mindreforbruget fra 2020, til at købe flere tilbud hos de eksterne aktører i 2021, for at sikre tilbud til det øgede antal ledige, samt til finansiering af de forløb der blev udsat i foråret 2020. Det forventes samtidig, at de regionale puljer, hvor der gives 80 pct. refusion til nogle typer af opkvalificering, vil blive øget i 2021. Forberedende Grund Uddannelse (FGU) blev etableret i 2019. FGU erstatter nogle af de opkvalificeringsforløb, ved eksterne leverandører, der tidligere blev bevilget, men omfanget forventes samlet at blive større end før.	
19	Grøn Transportplan	Alle MA'er	Fra budgetforlig: <i>"Forligspartierne ønsker, at der i forbindelse med udskiftning af biler i kommunen og kommunens selskaber kun investeres i elbiler/fossilfri biler, medmindre der er ganske særlige grunde til andet. Samtidig skal det være et bindende mål, at hele bilflåden er omstillet til klimavenlig/fossilfri drift senest i løbet af 2025 (...). Endelig er transport af borgere en kilde til CO2-udledning som kommunen kan påvirke. Kørslen som kørselskontoret kordinerer udgør årligt ca. 4,47 mio. km. Det giver en udledning på ca. 1200 tons CO2/år. Denne udledning ønsker forligspartierne ligeledes udfaset så hurtigt som muligt. Der ønskes opstillet simple bindende mål for årlig omstilling og laves nøgletal for at følge udviklingen."</i> Status: Den 4. november blev fase 2 i Grøn Transportplan endelig vedtaget i Byrådet. De fleste krav til afdelingerne var i forvejen trådt i kraft. Vedtagelsen betyder at en række fælles tiltag træder i kraft – herunder koordineret flådestyring i Kørselskontoret. Derudover er der sat gang i arbejde med fælles udbud af ladestandere og indkøbsaftaler på el-biler. I MSB arbejdes der på at udskifte det påkrævede antal fossildrevne biler og det forventes, at vi når i mål indenfor regnskabsåret. Derefter sættes gang i proces med at udvide udskiftningsplanen og sikre løbende opfølgning herpå.	Foreslås afsluttet

20	Tandsundhedsplan 3,1 mio. kr. i 2020 og 3,6 mio. kr. i årene derefter	MSO/ MSB/ MBU	<i>"Forligspartierne ønsker at styrke tandplejen for byens udsatte borgere og dermed mindske uligheden i sundhed. Der afsættes derfor 3,1 mio. kr. i 2020 og 3,6 mio. kr. årligt fra 2021 og frem til at finansiere en gennemførelse af Tandsundhedsplanen, som Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg samt Børn og Unge har udarbejdet i fællesskab.</i> <i>(...)</i> <i>Forligspartierne ønsker, at Sociale Forhold og Beskæftigelse, Sundhed og Omsorg samt Børn og Unge i fællesskab undersøger muligheden for fremadrettet at samle budgettet til Omsorgstændplejen, Specialtandplejen samt Soci-almedicinsk Tandklinik i Børn og Unge."</i> Status: Som aftalt på rådmandsmøde bliver midlerne overført til MBU i 2021, hvor tandplejen for udsatte borgere placeres. Der er aftalt en garanti for, at hvis udgifterne til området fremover stiger, vil der ske en drøftelse i Økonomi-styregruppen mhp. en efterfølgende samlet fremførelse af behovet for øget finansiering fra MBU/MSO/MSB.	Foreslås af-sluttes
21	Headspace	MSB	<i>"Headspace er en frivillig organisation, der tilbyder børn og unge i alderen 12-25 år, som oplever små eller store problemer (ensomhed i skolen, angst, sorg mv.) anonym og gratis rådgivning hos frivillige ungerådgivere. Forligs-partierne ønsker at støtte muligheden for etablering af et Headspace-center i Aarhus."</i> Status: Headspaces aktiviteter er startet op i efteråret 2020: Aktiviteterne er dog påvirket af den nuværende Covid-19 situation samt deraf følgende restriktioner. Der afholdes løbende samarbejds møder mellem Headspace og Unge, Job og Uddannelse. Headspace har fået en fast koordinator/kontaktperson fra Ungecentret Kalkværksvej. Der arbejdes pt. på at finde den bedste samarbejdsform i forhold til Headspaces målgruppe/aktiviteter og fremskudt uddannelses- og virksomhedskonsulent fra Unge Job og Uddannelse. Derudover er der aftalt vidensdelingsmøder, hvor Headspace fortæller om deres tilbud til medarbejdere i Unge Job og Uddannelse, så der sikres et bredt kendskab til tilbuddet.	4. kvartal 2020

BUDGETFORLIG 2019-2022

#	OPGAVE	AN-SVAR LIG	STATUS	NÆSTE OP-FØLGNING
22	Udsatte bolig-områder	MTM BA MSB		

23	22.1	Forebyg- gelse i risiko- områ- der	Øko- nomi (BB)		4. kvartal 2020
	22.2	Op- gang- til-op- gang	BEF		1. kvartal 2021
	Jobs og akti- viteter for psykisk syge førtidspensio- nister 0,6 mio. kr. i 2019 og 2020		MSB BEF (SOC)		4. kvartal 2020

BUDGETFORLIG 2018-2021

#	OPGAVE	AN- SVAR LIG	STATUS	NÆSTE OP- FØLGNING
24	Social Inve- steringsfond	BA (SOC/ Øko- nomi)	<i>"Byrådet har tidligere besluttet, at Borgmesterens Afdeling efter koordinering i Økonomistyregruppen udarbejder en årlig opgørelse af gevinsterne ved indtægtoptimering i forbindelse med regnskabsaflæggelsen. De opgjorte årlige gevinster i budgetperioden, der ellers ville tilfalde kommunekassen, tilføres fonden, indtil der er sikret en indskudskapital på 40 mio. kr. Forligspartierne anmoder Borgmesterens Afdeling om – under inddragelse af magi- stratsafdelingerne – at udarbejde en indstilling til byrådet i foråret 2018 med et konkret oplæg til organisering og retningslinjer for fonden"</i> Status: Den Sociale Investeringsfond er nu operativ. Foruden de konkrete projekter nævnt under punkt 10, modtager fonden løbende forslag til øvrige investeringsinitiativer. De forslag Rådet ønsker at gå videre med, bliver i de fle- ste tilfælde sendt videre til MSB til en indledende faglig belysning. Hvis Rådet på den baggrund ønsker at gå vi- dere med projektet, indledes arbejde i samarbejde med MSB arbejde med at beregne omkostninger og business case. MSB er i dialog med Borgmesterens Afdeling, som sekretariatsbetjener fonden i forhold til at sikre løbende prioritering og undgå overbelastning af de administrative ressourcer, der kan gå udover den normale drift.	Foreslås af- sluttet

25	Helhedsorienterende indsatser Driftsmidler afsat i "det lille budgetforlig": 2,35 mio. kr. til helhedsorienterede indsatser.	SOC/ BEF		4. kvartal 2020
26	Anlæg af Botilbud til unge med spiseforstyrrelser og selvskadende adfærd	Økonomi (BYG) (SOC)		4. kvartal 2020
27	Anlæg af Boformspladser til borgere med ADHD	Økonomi (BYG) (SOC)	Etablering af 5 pladser. Anlægsmidler på 7,8 mio. kr. er afsat i 2019. Status: De 5 pladser planlægges etableret på Nygårdsvejs 1A hvor de bliver en del af i alt 20 nye socialpsykiatriske pladser. Der er afholdt naboorientering ultimo august og indstillingen har været i høring ved interesseorganisationerne. Indstillingen sagsbehandles aktuelt med Borgmesterens Afdeling og sendes derefter til byrådet. Byggestart primo 2021. Forventet ibrugtagning ultimo 2021.	1. kvartal 2021
28	Anlæg af handicapboliger Opsamling på B2016: 2 gange 28 boliger til voksne med handicap samt B2018: 26 handicapboliger.	Økonomi (BYG) (SOC)		4. kvartal 2020

29	Anlæg af skæve boliger Opsamling på anlæg af "Skæve boliger" aftalt i både B2016 (10-15 bol.) og B2018 (14 bol.)	Øko- nomi (BYG) (SOC)		4. kvartal 2020
30	Planteskolen Skæring	BEF (Øko- nomi)		1. kvartal 2021

BUDGETFORLIG 2017-2020

#	OPGAVE		AN-SVAR LIG	STATUS	NÆSTE OP-FØLGNING
31	Overgange på handicapom-rådet		MSB/ MSO/ MBU		
	31.1	Fælles ind-sats ift. "klar til vok-senli-vet"	SOC/ MBU		1. kvartal 2021

BUDGETFORLIG 2016-2019

#	OPGAVE	ANSVARLIG	STATUS	NÆSTE OPFØLGNING
32	Anlæg af 12 sikrede pladser	Økonomi (BYG) / SOC		4. kvartal 2020
33	Anlæg af storbylandsby	Økonomi (BYG)	Forligstekst: <i>"Forligspartierne har derfor besluttet, at der gives kvote til opførelse af en Storbylandsby med 40 mindre boliger (40 m²), hvoraf 20 forbeholdes udsatte borgere, mens 20 udlejes på almindelig vis gennem et alment boligselskab. (...) Eventuelle driftsmerudgifter og personalerelaterede udgifter afholdes inden for Sociale Forhold og Beskæftigelses budget."</i> I henhold til den efterfølgende planlægning placeres Storbylandsbyen ved siden af Journalisthøjskolen (som flytter ca. 2019). Status: Byggeriet af Storbylandsbyen forventes at blive genoptaget - efter entreprenørens konkurs i oktober - i løbet af foråret 2021. Projektet har været plaget af mange udfordringer undervejs, idet det i første omgang tog lang tid for Østjysk Bolig og MTM at blive enige om grundkøbet, fordi grunden er meget forurennet. Dernæst har det taget relativ lang tid at nå til enighed mellem Østjysk Bolig og MKB omkring placering af en støjmur. Etablering af en støjmur er en forudsætning i byggetilladelsen. Parterne enedes om en deklaration, som fastlægger murens placering, og som nu er tinglyst. Første spadestik blev taget i oktober 2020, men entreprenørens konkurs vil medføre en udskydelse af ibrugtagningen med foreløbigt ca. ½ år til indflytning i foråret 2022.	2. kvartal 2021

Punkt 4: Virtuelle updates fra rådmand/direktør til ledere og stabsmedarbejdere via Teams

Indstilling

Til Rådmanden
Fra Organisation og Ledelse
Dato 10. december 2020

Virtuelle updates fra rådmand/direktør til ledere og stabsmedarbejdere via Teams

1. Resume

De seneste måneders virtuelle arrangementer via Teams (ledertræf, kickoffs mv.) har fået positive tilbagemeldinger fra deltagerne, som generelt efterspørger løbende udmeldinger fra rådmanden og direktøren. Det har stor nytte i opgaveløsningen at høre den øverste ledelses perspektiver på aktuelle emner, gå i dialog og få afklaret eventuelle spørgsmål.

Organisation og Ledelse foreslår at videreføre de virtuelle møder fra 2021 i en fast kadence hver anden måned – også post corona – hvor rådmand og direktør på skift giver en update på aktuelle sager af politisk eller organisatorisk karakter. Der lægges op til uformelle orienteringer via Teams af op til 30 minutters varighed. Der er tale om et tilbud, ikke obligatorisk deltagelse.

De virtuelle updates suppleres af et skriftligt nyhedsbrev, der målrettes alle i MSB, og som erstatter den oprindeligt planlagte faste videohilsen fra Direktionen.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) Rådmand/direktion drøfter og godkender, at Organisation og Ledelse igangsætter virtuelle updates.

3. Baggrund

Den udbredte brug af Teams under corona-perioden har givet os gode erfaringer med den virtuelle mødeform. Det

er enkelt og effektivt at afvikle stormøder med en høj grad af envejsformidling, men også en styret dialog.

De seneste måneders arrangementer som ledertræf og kickoffs har fået positive tilbagemeldinger fra deltagerne.

Derfor lægges op til at videreføre og permanentgøre den virtuelle mødeform til updates hver anden måned for interesserede ledere, stabsmedarbejdere og andre nøglepersoner, fx ledelsesunderstøttende medarbejdere i centrene.

4. Effekt

Deltagerne får mulighed for en løbende orientering om de politiske og ledelsesmæssige prioriteringer, perspektiver og holdninger på aktuelle sager. Disse pejlinger er nyttige i opgaveløsningen, både for ledere, stabsmedarbejdere og andre, der leverer materialer til rådmand og direktion eller har andre ledelsesunderstøttende opgaver.

De virtuelle updates kan bidrage til det ønskede løft af den politiske og ledelsesmæssige betjening, styrke koblingen mellem ledelsen på Rådhuset og stabene og generelt understøtte den fælles retning for MSB.

5. Ydelse

Der planlægges op til 30 minutters virtuel update via Teams hver anden måned ved henholdsvis rådmand og direktør (på skift). Der lægges op til uformelle updates ansigt-til-ansigt og uden brug af slides, medmindre der er specifikt behov for det. Organisation og Ledelse står for den praktiske afvikling, herunder levering af disposition/talepunkter.

Målgruppen – ledere, stabsmedarbejdere og andre ledelsesunderstøttende medarbejdere – får tilsendt kalenderinvitationer til de virtuelle updates. Der er tale om et tilbud, ikke obligatorisk deltagelse.

De virtuelle updates vil fungere som et mere dynamisk alternativ til videoformatet, der stadig vil blive brugt i rådmandens og Direktionens kommunikation ved konkrete lejligheder, som det sker i dag.

De virtuelle updates suppleres af et skriftligt nyhedsbrev, der målrettes alle i MSB, og som erstatter den oprindeligt planlagte faste videohilsen fra Direktionen.

6. Organisering

Organisation og Ledelse står for den praktiske afvikling med invitationer, produktion af disposition/talepunkter og eventuelle slides samt facilitering af møderne etc.

7. Ressourcer

-

Jeanette L. Hoppe
Stabschef

Tidligere beslutninger

18. februar 2020: Fast videohilsen fra Direktionen

Organisation og Ledelse

Antal tegn: 3725

Tlf.: 89 40 20 00

Sagsbehandler: Christian Thue Frank

E-post: organisationogledelse@aarhus.dk

E-post: chfr@aarhus.dk

Punkt 5: Handleplan for styrket fritidsjobindsats

Indstilling

Til Rådmand Kristian Würtz
Fra Fagligt Sekretariat
Dato 15. december 2020

Handleplan for en styrket Fritidsjobindsats

1. Resume

Der er i dag en række indsatser forankret i UC Fritidsjob (MSB), Ung i Erhverv (MBU) samt i relation til de boligsociale indsatser, der arbejder med fritidsjob eller andre fritidsjoblignende indsatser for primært unge under 18 år.

For skabe en styrket, koordineret fritidsjobindsats i Aarhus Kommune vil MSB igangsætte et arbejde med en handle- og implementeringsplan, der skal skabe en ramme for den fremtidige fritidsjobindsats med fokus på effekt for de unge og koordinering på tværs af Aarhus Kommune.

For at understøtte de igangværende fritidsjobindsatser i forankret i UC Fritidsjob (Driftsområdet Unge Job og Uddannelse) søges ekstra finansiering via *Aftalen om udsatte boligområder i Aarhus Kommune*.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) der igangsættes et arbejde med en handle- og implementeringsplan for en styrket fritidsjobindsats forankret i Fagligt Sekretariat i MSB.

At 2) der søges midler til finansiering af tre yderligere stillinger til UC Fritidsjob via *Aftalen om udsatte boligområder i Aarhus Kommune*

3. Baggrund

Fritidsjob er en væsentlig indsats i arbejdet med at klæde unge på til et kommende ungeliv med job og uddannelse. Derfor er det af afgørende karakter, at

fritidsjobindsatserne i Aarhus Kommuner styrkes og sam-
tænkes. Hertil kommer, at fritidsjobindsatsen i 2020 er
blevet meget negativt påvirket af Covid-19.

Derfor ønsker MSB at igangsætte et arbejde med en
handle- og implementeringsplan på fritidsjobområdet.

4. Effekt

Fritidsjob er en bevist positiv effekt på de unges efterføl-
gende job- og uddannelsesmuligheder. Gennem et fritids-
job opnår de unge kendskab og kompetencer, der under-
støtter dem i at opnå varig tilknytning til arbejdsmarkedet.

5. Ydelse

Der igangsættes udviklingen af en handle- og implemen-
teringsplan for en styrket fritidsjobindsats. Arbejdet med
handle- og implementeringsplanen forankret i Fagligt Se-
kretariat i kontor for 'Faglig Service og Implementering'.

De eksisterende fritidsjobindsatser skal forsat i 2021 ar-
bejde på at etablere fritidsjob og fokuset på fritidsjob til
unge med særlige udfordringer styrkes i 2021 via blandt
andet:

- *Samarbejdsaftale med Salling Group* om fritidsjob til
unge med særlige udfordringer: Der er pt. en sam-
arbejdsaftale under udarbejdelse mellem MSB og
Salling Group om 20 fritidsjob med støtte i 2021.
- *Investeringsmodel med specialiseret virksomheds-
rettet indsats til ikke-vestlige unge*: Der afsættes
midler til et fritidsjobsfokus for ikke-vestlige unge.
- *Samarbejdsprojekt mellem Meyers Madhus, Red
Barnet og MSB 'Måltid, Fritid, Fremtid'* om fritidsjob-
forløb for unge med særlige udfordringer.
- *Udviklingsprojekt med Cabi*: Aarhus Kommune
(MSB), Viborg Kommune og Cabi samarbejder om
en ansøgning til den AP Møllerske støttefond.

6. Organisering

Der igangsættes et arbejde med en handle- og implemen-
teringsplan for en styrket fritidsjobindsats forankret ved en
ressourceperson i kontor for 'Faglig Service og Implemen-
tering' i Faglig Sekretariat.

For at sikre koordinering på tværs vil der blive arbejdet på en kobling af kommunens fritidsjobindsatsen til ungehand-leplanen.

7. Ressourcer

For at understøtte arbejdet i 2021 søges midler til finan-siering af tre yderligere stillinger til UC Fritidsjob via *Afta-len om udsatte boligområder i Aarhus Kommune*. Der vil kunne anvises finansiering herfra i 2021 og 2022.

Sagsnummer: 20/158859-4

Antal tegn: 3063

Sagsbehandler: Maja Bæk Andersen

Tlf.: 41 85 99 39

E-post: amaba@aarhus.dk

Punkt 6: Orientering om evaluering af frikommunenetværk

Indstilling

Til Rådmandsmøde
Fra Mål, Økonomi og Boliger
Dato 10. december 2020

Orientering om evaluering af frikommune netværk

1. Resumé

Aarhus Kommune har deltaget i frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger.

Frikommunenetværket består af Høje-Taastrup, Roskilde, Aarhus, Favrskov, Randers og Københavns Kommune. Netværket blev etableret i foråret 2016 som følge af ensartede problemstillinger hos de deltagende kommuner.

I forbindelse med afslutningen af netværket, er der gennemført en evaluering med København kommune som tovholder.

Evalueringen præsenterer både de faglige refleksioner og overvejelser omkring processen. Pointerne opsummeres under effekt i indstillingen.

2. Beslutningspunkter

Det indstilles:

At 1) evalueringen af frikommunenetværket tages til efterretning

3. Baggrund

Frikommunenetværket består af Høje-Taastrup, Roskilde, Aarhus, Favrskov, Randers og Københavns Kommune. Netværket blev etableret i foråret 2016 som følge af ensartede problemstillinger hos de deltagende kommuner.

Kommunerne oplevede stigende konkurrence om de billigste boliger i kommunerne. Både udsatte borgere, borgere med lav indkomst, studerende og for de fleste kommuners

vedkommende også nyankomne flygtninge har behov for en billig bolig.

Imidlertid er kommunernes handlemuligheder i forhold til boligmarkedet relativt begrænsede. Der er et tilstrækkeligt antal boliger til rådighed for kommunerne, men huslejen i disse boliger er ofte for høj for målgrupperne, og nybyggeri er vanskeligt at få etableret til en tilstrækkeligt lav husleje indenfor de nuværende rammer i lovgivningen.

Kommunernes fælles ønske var derfor både at få nye muligheder for at tilvejebringe flere boliger, der er til at betale for borgere med en begrænset indkomst og mulighed for at bruge den eksisterende boligmasse mere fleksibelt.

4. Effekt

Udslusningsboliger har været den mest benyttede lov-hjemmel i netværket. Der er enighed i netværket om at anbefale, at frikommunehjemlen om udslusningsboliger gøres permanent. Det er dog en forudsætning at det nuværende krav om modregning i forsørgelsesydelse ophæves. I forhold til udslusningsboliger har netværket følgende pointer:

- Det er vigtigt, at en permanent bestemmelse viderefører en målgruppe, der kan omfatte hjemløse og borgere i risiko for hjemløshed herunder sofasovere, også når disse ikke har haft ophold på et midlertidigt botilbud efter SL § 107 (midlertidigt botilbud eller § 110 (herberg)).
- Det er vigtigt, at der er fleksibilitet ift. boligtype, så der efter borgerens alder, behov og udviklingspotentiale kan tilbydes udslusning i både almene, private og kommunale familie-, ældre- og ungdomsboliger.
- Der bør også være fleksibilitet ift. støtteperioden, som bør fastholdes på de op til 5 år, der er en mulighed i den nyeste frikommunebestemmelse.

Netværket noterer sig, at der i regeringens lovkatalog for 2020-21¹ er varslet en løsning af modregningsproblematikken og at målgruppen for udslusningsboliger udvides til borgere med ophold på krisecentre efter SL § 109. Netværket vil gerne understrege, at det er væsentligt at bevare den nuværende forsøgshjemmel, da langt fra alle

¹ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaret-2020-2021/>, se s. 48

borgere, der er hjemløse, har ophold på tilbud efter § 107, 109 eller 110.

I forhold til deleboliger anbefaler netværket, at frikommunehjemlen gøres permanent. Den har været afgørende i forhold til at kunne oprette en række deleboliger. Det anbefales samtidig at det igen overvejes om der kan gives boligstøtte til deleboliger med to beboere og at der findes en mulighed for at opkræve husleje inkl. forbrug.

Generelt ønsker netværket friere rammer for samarbejde med private udlejere. De nuværende begrænsninger i hvilke kommuner, der må indgå aftaler med private udlejere, er ikke hensigtsmæssige. Hvis der skal opnås en generel blandet beboersammensætning, er det hensigtsmæssigt, at der kan indgås frivillige aftaler med private udlejere, der måtte ønske at tage et sådant ansvar. Det er desuden hensigtsmæssigt at boligtyper, der kan oprettes i samarbejde med almene boligorganisationer, også kan oprettes i samarbejde med private udlejere, herunder udslningsboliger, som ovenfor nævnt.

I forhold til fremtidige forsøgsprocesser anbefaler netværket, at der er et tæt samarbejde på tværs af stat og kommune med den fælles overordnede målsætning at realisere de ønskede forsøg. I forbindelse med sådanne samarbejder bør både kommunale og statslige beslutningsprocesser tilgodeses.

Netværket anbefaler også at hjemler om startboliger, inklusionsboliger, provenu ved salg af restarealer og om underretninger om restancer videreføres, evt. i justeret form.

Herudover anbefaler netværket, at staten genbesøger netværkets ansøgninger og rationalet bag ansøgningerne, når der arbejdes på ændring af lovgivning fx i forhold til boligløsninger til hjemløse. De ansøgninger, der løbende er givet afslag på, er fortsat udtryk for reelle ønsker fra netværkskommunerne.

5. Ydelse

-

6. Organisation

Frikommunenetværket har i Aarhus været forankret ved kontorchef Kirsten Lund Frandsen i By & Bolig under Mål, Økonomi og Boliger i Magistratsafdelingen for Sociale Forhold og Beskæftigelse. Undervejs i processen har Høje

Taastrup, Aarhus og nu København haft det faglige koordineringsansvar.

7. Ressourcer

Der er ikke forbundet et ressourcetræk med evalueringen.

Bilag

Bilag 1: Evaluering af frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

Bilag 2: Samlede bilag til evaluering af frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsning

Tidligere beslutninger

Sagsnummer: 16/022107

Antal tegn: 4525

Mål, Økonomi og Boliger

Sagsbehandler: Mads Gädda

Tlf.: 89 40 20 00

E-post: madga@aarhus.dk

E-post: okonomi@msb.aarhus.dk

Frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

Evaluering af frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

28. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0203398

Dokumentnummer
2020-0203398-17

Indhold

1.	Opsummering af anbefalinger	4
2.	Indledning/baggrund for evalueringen	5
2.1	Baggrund	5
2.2	De grundlæggende tanker i netværksansøgningen	5
2.3	Godkendelse af netværket	5
2.4	Organisering af netværket	6
3.	Runde 1	6
3.1	Ansøgningerne i runde 1	6
3.2	Tilbage meldingen runde 1	8
3.3	Efterfølgende forløb i runde 1	9
3.4	Netværkets brug af hjemler efter runde 1	10
3.5	Erfaringer i runde 1	10
3.6	Anbefalinger pga. erfaringer og proces i runde 1	11
4.	Runde 2	11
4.1	Ansøgningerne i runde 2	12
4.2	Tilbage meldingen i runde 2	13
4.3	Netværkets erfaringer på grundlag af runde 2	14
4.4	Netværkets brug af hjemler i runde 2	15
4.5	Anbefalinger pga. processen i runde 2	16
5.	Runde 3	16
5.1	Ansøgningerne i runde 3	16
5.2	Tilbage meldingen i runde 3	19
5.3	Netværkets erfaringer på grundlag af runde 3	22
5.4	Netværkets brug af hjemler efter runde 3	22

5.5	Anbefalinger pga. processen i runde 3	23
6.	Den samlede proces og ressourcekrav	23
7.	De ansøgninger, der førte til generelle regelændringer	23
8.	De ansøgninger, der førte til konkrete forsøg i kommunerne	24
8.1	Evaluering af udslusningsboliger (§ 25)	25
8.1.1	Hvor mange aftaler er indgået med udlejere?	25
8.1.2	Hvor mange udslusningsboliger er etableret?	26
8.1.3	Bidrager udslusningsboliger med at nedbringe ventetiden på en bolig?	27
8.1.4	Hvordan oplever målgruppen at bo i en midlertidig udslusningsbolig?	28
8.1.5	Hvordan klarer målgruppen sig personligt, socialt og ift. uddannelse og beskæftigelse?	29
8.1.6	I hvilket omfang forekommer udsættelser eller ophør af udslusningsbolig?	30
8.1.7	Medarbejdernes opfattelse af udslusningsboliger og virksomme indsatser	31
8.1.8	Er der en økonomisk gevinst ved brug af udslusningsboliger?	32
8.1.9	Modregningsproblematik	33
8.1.10	Netværkets anbefalinger vedr. udslusningsboligbestemmelsen	34
8.2	Nybyggeri (§ 26d)	35
8.3	Evaluering af muligheden for indretning af deleboliger (§ 27)	35
8.3.1	Ansøgningerne	36
8.3.2	Forsøgshjemlen	36
8.3.3	Lykkes det at lave aftaler med hjemlen?	37
8.3.4	Praktisk etablering	37
8.3.5	Trivsel	38
8.3.6	Giver ordningen mening?	39
8.3.7	Spredning af deleboliger	40
8.3.8	Anbefalinger vedr. deleboliger	40
9.	De øvrige hjemler, som ikke blev benyttet inden evalueringen blev afsluttet	40
9.1	Opsigelsesadgang i almene plejeboliger (§ 24)	41
9.2	Hjemler vedr. samarbejde med private udlejere (§ 26, 26 f, 26 g, 26 h og 26 k)	42
9.3	Vederlagsfri grund til skæve boliger (§ 26 a)	43
9.4	Oprettelse af start- og inklusionsboliger på kommunalt initiativ (§ 26 b og 26 c)	43
9.5	Midlertidigt byggeri (§ 26 e)	44

9.6	Underretning om restancer (§ 26 i)	45
9.7	Provenu ved restarealer (§ 26 j)	45
10.	Overvejelser om midlertidighed	45

1. Opsummering af anbefalinger

Udslusningsboliger har været den bedst benyttede lovhjemmel i netværket. Der er enighed i netværket om at anbefale, at frikommunehjemlen om udslusningsboliger bør gøres permanent. Det er dog en forudsætning at det nuværende krav om modregning i forsørgelsesydelse ophæves. I forhold til udslusningsboliger har netværket flg. pointer:

- Det er vigtigt, at en permanent bestemmelse viderefører en målgruppe, der kan omfatte hjemløse og borgere i risiko for hjemløshed herunder sofasovere, også når disse ikke har haft ophold på et midlertidigt botilbud efter SL § 107 (midlertidigt botilbud eller § 110 (herberg)).
- Det er vigtigt, at der er fleksibilitet ift. boligtype, således at der efter borge-rens alder, behov og udviklingspotentiale kan tilbydes udslusning i både almene, private og kommunale familie-, ældre- og ungdomsboliger.
- Der bør også være fleksibilitet ift. støtteperioden, som bør fastholdes på de op til 5 år, der er en mulighed i den nyeste frikommunebestemmelse.

Netværket noterer sig, at der i regeringens lovkatalog for 2020-21¹ varsels løsning af modregningsproblematikken og at målgruppen for udslusningsboliger udvides til borgere med ophold på krisecentre efter SL § 109. Netværket vil gerne understrege, at det er væsentligt at bevare den nuværende forsøgshjemmel, da langt fra alle borgere, der er hjemløse, har ophold på tilbud efter § 107, 109 eller 110.

I forhold til deleboliger anbefaler netværket, at frikommunehjemlen gøres permanent. Den har været afgørende i forhold til at kunne oprette en række deleboliger. Det anbefales samtidig at det igen overvejes om der kan gives boligstøtte til deleboliger med 2 beboere og at der findes en mulighed for at opkræve husleje incl. forbrug.

Generelt ønsker netværket friere rammer for samarbejde med private udlejere. De nuværende begrænsninger i hvilke kommuner, der må indgå aftaler med private udlejere, er ikke hensigtsmæssige. Hvis der skal opnås generelt blandet beboersammensætning, er det hensigtsmæssigt, at der kan indgås frivillige aftaler med private udlejere, der måtte ønske at tage et sådant ansvar. Det er desuden hensigtsmæssigt at boligtyper, der kan oprettes i samarbejde med almene boligorganisationer, også kan oprettes i samarbejde med private udlejere, herunder udslusningsboliger, som ovenfor nævnt.

I forhold til fremtidige forsøgsprocesser anbefaler netværket, at der oprettes et tæt samarbejde på tværs af stat og kommune med den fælles overordnede målsætning at realisere de ønskede forsøg. I forbindelse med sådanne samarbejde bør både kommunale og statslige beslutningsprocesser tilgodeses.

Netværket anbefaler også at hjemler om startboliger, inklusionsboliger, provenu ved salg af restarealer og om underretninger om restancer videreføres, evt. i justeret form.

Herudover anbefaler netværket, at staten genbesøger netværkets ansøgninger og rationalet bag ansøgningerne, når der arbejdes på ændring af lovgivning fx i forhold til boligløsninger til hjemløse. De ansøgninger, der løbende er givet afslag på, er fortsat udtryk for reelle ønsker fra netværkskommunerne.

¹ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaret-2020-2021/>, se s. 48

Netværket kvitterer for de gennemførte forsøgshjemler og ikke mindst for de hjemler, som i perioden er gennemført som permanent lovgivning.

Netværkskommuner stiller sig gerne til rådighed ift. vidensdeling.

2. Indledning/baggrund for evalueringen

2.1 Baggrund

Frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger består af Høje-Taastrup, Roskilde, Aarhus, Favrskov, Randers og Københavns Kommune. Netværket blev etableret i foråret 2016 som følge af ensartede problemstillinger hos de deltagende kommuner. Det er deltagerkommunernes opfattelse, at flere kommuner var interesserede i deltagelse, men da det daværende Økonomi og Indenrigsministerium i oplægget til frikommunenetværk havde sat en grænse på 6 deltagere, fortsatte samarbejdet mellem de 6 kommuner, der først havde tilkendegivet interesse til Høje-Taastrup Kommune.

De 6 deltagerkommuner er af meget uens størrelse, men er generelt udfordret af bl.a. antallet af hjemløse og borgere på midlertidige botilbud, som har så lav en betalings-evne, at det er vanskeligt at finde en egnet varig boligløsning.

2.2 De grundlæggende tanker i netværksansøgningen

Kommunernes ansøgning om at blive et netværk er begrundet i evidensbaseret viden fra bl.a. hjemløseområdet. Vive og Rambøll har evalueret hjemløsestrategien og er kommet frem til, at størstedelen af de hjemløse er bedst hjulpet med egen bolig og tilknyttet støtte. Kun få har behov for botilbud eller skæve boliger. Tilsvarende konklusioner om, at borgerne er bedst hjulpet med opsøgende støtte i eget hjem findes på psykiatri- og handicapområdet.

Samtidig er der stigende konkurrence om de billigste boliger i kommunerne. Både udsatte borgere, borgere med lav indkomst, studerende og for de fleste kommuners vedkommende også nyankomne flygtninge har behov for en billig bolig.

Imidlertid er kommunerne handlemuligheder i forhold til boligmarkedet relativt begrænsede. For eksempel må kommunerne ikke selv bygge boliger, fordi de derved ville kunne konkurrere med private udlejere. Der er et tilstrækkeligt antal boliger til rådighed for kommunerne, men huslejen i disse boliger er ofte for høj for målgrupperne, og nybyggeri er vanskeligt at få etableret til en tilstrækkeligt lav husleje indenfor de nuværende rammer i lovgivningen.

Kommunernes fælles ønske var derfor både at få nye muligheder for at tilvejebringe billige boliger og mulighed for at bruge den eksisterende boligmasse mere fleksibelt. Dermed ville antallet af billige boliger til rådighed for anvisning af sociale målgrupper kunne øges, der ville kunne ske større spredning af socialt udsatte borgere i byggerierne i den enkelte kommune, og ventetiden på en bolig via kommunal anvisning kunne sænkes.

2.3 Godkendelse af netværket

Netværket indgav ansøgning om at blive godkendt som netværk den 1. juni 2016 (den fulde ordlyd ses i bilag 2). Netværksansøgningen blev godkendt af Social- og Indenrigsministeren den 10. oktober 2016.

Af godkendelses-brevet fra ministeren fremgår det blandt andet (jf. bilag 3):

”Udvælgelsen til frikommunenetværk er selvsagt ikke en godkendelse af de konkrete forsøg, som er skitseret i jeres ansøgning om at deltage i frikommuneforsøget. Jeg kan dermed ikke love at imødekomme alle jeres ønsker til forsøg, men

regeringen vil gå langt for at imødekomme jeres forsøgsønsker inden for de rammer, der er opstillet for frikommuneforsøget. Og det er også muligt at ansøge om yderligere forsøg inden for jeres tema.

Fagministerierne vil i ansøgningsperioden stå til rådighed med bistand til udarbejdelsen af konkrete forsøgsansøgninger, fx i forhold til at identificere, hvilke forsøgshjemler der måtte være nødvendige for, at forsøget kan igangsættes.”

Disse ord gav netværkskommunerne en forventning om et tæt samarbejde om forsøg med fagministerier.

2.4 Organisering af netværket

Det var fra starten aftalt mellem kommunerne i netværket, at rollen som netværksansvarlig kommune skulle gå på skift mellem deltagerne.

Fordelingen har efterfølgende været således, at Høje Taastrup Kommune påtog sig rollen som tovholder i ansøgningsfasen. Aarhus kommune har påtaget sig rollen i driftsfasen, mens Københavns Kommune har tovholderrollen i evalueringsfasen (fra 1. oktober 2019).

Internt i netværket har der været nedsat en styregruppe og en tværgående arbejdsgruppe, hvilket har sikret fælles udarbejdelse af ansøgninger, evalueringsdesign og et løbende samarbejde. Alle har så vidt muligt deltaget i særligt de møder, der blev afholdt som opfølgning på tilbagemeldingen i runde 1.

Netværket har deltaget i løbende møder for frikommunenetværk i KL. Her har Københavns Kommune stillet med fast kontaktperson, og den kommune, der har haft tovholderfunktionen har deltaget så vidt muligt. Netværkskommunerne har desuden deltaget i møder med Vive vedr. status og evaluering.

3. Runde 1

3.1 Ansøgningerne i runde 1

De konkrete ansøgninger fra runde 1 kan ses i deres fulde omfang i bilag 4.

Kommunerne havde i første ansøgningsrunde den forståelse, at der kunne søges om relativt brede undtagelser, og at fagministerier herefter ville gå i dialog og etablere et samarbejde om, hvilken lovgivning, der konkret skulle ske undtagelser fra, for at ønskerne kunne realiseres.

Netværket foreslog løsninger, som kunne få gennemslagskraft både på kort, mellem og lang sigt. De forslag, som kunne give resultater på meget kort sigt, var ansøgning om midlertidigt huslejetilskud og midlertidig lejekontrakt, fordi de kunne føre til bedre udnyttelse af de boliger, som aktuelt er til rådighed for kommunen. Det samme gælder ansøgningen om mere fleksibilitet i deleboligordningen. På mellemlang sigt kunne opførsel af midlertidige boliger være en løsning, mens muligheder for billigere varigt byggeri – som var det helt centrale behov – alene var en langsigtet løsning pga. byggesagers varighed.

Ansøgning om mulighed for midlertidigt huslejetilskud

Der er boliger til rådighed i kommunerne, men boligerne er ofte for dyre for de målgrupper, som kommunerne gerne vil kunne anviser en bolig. Det blev derfor foreslået, at kommunerne skulle kunne etablere en ”pakke” for relevante borgere, hvor de tilbydes en bolig med et økonomisk tilskud i en midlertidig periode. I den periode, hvor borgeren modtog tilskud, skulle lejekontrakten være midlertidig. Sammen med tildelingen af bolig og tilskud skulle følge en relevant socialfaglig og/eller

beskæftigelsesrettet støtte, der skulle understøtte, at borgeren på sigt fik økonomisk mulighed for at fastholde boligen og derved overgå til permanent lejekontrakt.

Kommunerne påtænkte at arbejde med forskellige målgrupper, alt efter lokale behov:

- Borgere med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse
- Psykisk sårbare borgere
- Borgere med større sociale problemstillinger
- Nyankomne flygtninge (flygtninge havde på ansøgningstidspunktet retskrav på tilbud om bolig i integrationslovens bestemmelser)

Det var kommunernes ønske, at sådanne muligheder ikke alene skulle gives til almene boliger. Der blev ønsket forsøg om at samarbejde med private udlejere og til, at forsøg skulle kunne omfatte både familie-, ældre- og ungdomsboliger.

Tilskuddet størrelse skulle afpasses i forhold til, hvilken indtægtsforbedring den enkelte borger kunne forventes at opnå og vejen dertil. Det blev eksplicit beskrevet i ansøgningen, at det skulle sikres, at et tilskud ikke blev modregnet i kontanthjælpsydelse o.lign. eller i forskellige boligstøtte-ydelser.

Ansøgning om mulighed for midlertidig lejekontrakt

Ansøgningen om midlertidig lejekontrakt var tæt koblet til ansøgningen om midlertidigt huslejetilskud. Kommunerne ønskede adgang til at leje boliger og fremleje til en relevant målgruppe på midlertidig lejekontrakt. Forsøg skulle give mulighed for at udlejer kunne lave midlertidige lejekontrakter til bestemte målgrupper.

Midlertidigheden skulle afpasses til målgruppen og gives, hvor et støttebehov eller en støtteindsats (herunder økonomisk støtte) havde midlertidig karakter. Kontrakten skulle derfor afpasses med den sociale støtte. Modellen ville kunne benyttes, både hvor borgeren på sigt fik boligen på varig lejekontrakt, eller hvor borgeren skulle flyttes, når forløbet var afsluttet.

Ansøgning om mulighed for midlertidige boligløsninger

Ansøgningen om midlertidige boligløsninger var tæt koblet til ansøgningerne om huslejetilskud og om midlertidig lejekontrakt. Løsningen skulle benyttes til borgere, hvor alternativet var indkvartering på et kommunalt botilbud, og der skulle i konkrete tilfælde gøres overvejelser i forhold til boligernes beliggenhed og antal. Forestillingen var, at der kunne benyttes på grunde, der midlertidig stod ledige. På ansøgningstidspunktet var der fremsat forslag til ny planlov, hvor varigheden for midlertidige boliger var fastlagt til 3 år. Netværket ønskede mulighed for placeringer i op til 8-10 år, da huslejen i boliger, der skal afskrives over 3 år, ville blive for høj for målgruppen.

Det var ønsket, at midlertidige boliger skulle blive en mulighed for almene boligorganisationer, men der ønskedes også et samarbejde med private udlejere.

Ansøgning om øget fleksibilitet i delebolig-ordningen

Deleboliger er almindelige boliger, der deles af flere. Beboerne har egen lejekontrakt på et værelse i boligen, og deles om køkken og bad. De kaldes i lovgivningen "kollektive bofællesskaber". Københavns Kommune har siden 2015 arbejdet med deleboliger for unge og siden 2016 med deleboliger for enlige flygtninge. Erfaringerne med ordningen blev brugt til ansøgning om følgende områder:

- Mulighed for at 2 personer, der deler en 3-rums bolig kan opnå boligstøtte. Der er nemlig langt flest 3-rums boliger, men boligstøtte kan først opnås, når 3 personer deler en 4-rums bolig.

- Mulighed for betaling af nødvendig indretning, f.eks. opsætning af skillevægge eller inventar som køleskab, komfur og fælles spisebord.
- Mulighed for at dække udgifter til forbrugsudgifter i perioder, hvor et værelse står tomt, så boligen f.eks. kan holdes opvarmet uden udgift for de øvrige beboere.
- Mulighed for at opkræve husleje incl. forbrug, fordi en af lejerne i deleboligen ellers kommer til at hæfte for samtliges forbrug, når leverandører ikke vil acceptere mere end en kunde pr. hele bolig.

Som ved de øvrige ansøgninger ønskede kommunen mulighed for at samarbejde med private udlejere.

Ansøgning om forsøg med billigt nybyggeri

Kommunerne havde en fælles målsætning om at få etableret boliger, som var tilstrækkeligt billige for socialt udsatte borgere. Der blev derfor søgt om at kunne få fritagelse fra bygningsreglementet, for maksimumbeløbet for støttet boligbyggeri (fordi små boliger er forholdsmæssigt dyrere end større boliger pr. m², fordi udgifter til køkken og bad fylder en større andel af den samlede udgift) og for parkeringscirkulæret.

3.2 Tilbagemeldingen runde 1

Tilbagemeldingen på runde 1- ansøgningerne blev givet den 1. februar 2017. Den fulde ordlyd kan ses i bilag 6.

Svaret på netværkets ansøgning om midlertidigt huslejetilskud og midlertidig lejekontrakt blev en frikommunehjemmel om udslusningsboliger. I udslusningsboliger betaler borgeren en opholdsbetaling og differencen i forhold til almindelig husleje dækkes af kommunen som et indirekte huslejetilskud. I den almindelige lovbestemmelse (almenboliglovens § 63) er målgruppen alene beboere i tilbud efter servicelovens § 107 eller § 110 og der er mulighed for støtte i op til 2 år. I forsøget blev målgruppen udvidet til at være borgere med særlige sociale problemer, som har brug for hjælp til at opnå og fastholde en bolig og tilskudsperioden blev udvides med ½ år. Almene ungdoms- og ældreboliger og kommunale ældreboliger ville kunne indgå i forsøg. Ansøgningen om brug af muligheden i forhold til nyankomne flygtninge, som kommunerne skulle tilbyde bolig, blev ikke besvaret. Denne del af ansøgningen blev derfor senere genfremst i runde 3.

Det blev tilkendegivet, at mulighed for udbetaling af direkte huslejetilskud til borgerne skulle afklares nærmere frem mod næste ansøgningsrunde og ikke måtte stride mod kontanthjælpsloftet. Først i 3. runde blev der givet afslag på huslejetilskud med henvisning til de muligheder, der er i boligstøttereglerne. Disse administreres imidlertid ikke i kommunerne og er begrænset til borgere med en sådan fysisk funktionsnedsættelse, at der er krav til særlig støtte af bolig eller fx af bad, som fører til højere boligudgifter.

Ift. deleboliger fik kommunerne mulighed for at betale for indretning og for varmeudgifter i tomgangsperioder. Ansøgningen om at kunne yde boligstøtte i deleboliger med 2 beboere blev ikke imødekommet. Ansøgningen mulighed for at opkræve husleje incl. forbrugsudgifter i deleboligerne blev ikke besvaret. Denne del blev genfremst i 3. runde, og fik her det svar, at ministeriet havde forstået at denne del af ansøgningen var trukket tilbage, hvilket netværket dog ikke var enige i.

Kommunerne fik noget overraskende mulighed for at opsiges lejekontrakter i plejeboliger. Kommunerne havde ønsket mulighed for midlertidig lejekontrakt i almene familieboliger og boliger efter almenboliglovens § 105. Kun en mindre del af ansøgningen

handlede om mulighed for opsigelse – men under forudsætning af, at der var tale om midlertidig lejekontrakt i boligen.

For så vidt angår ansøgningerne om midlertidigt byggeri og billigt nybyggeri ønskede ministeriet dels at afvente udkommet af et fremsat lovforslag om planlovsændring og udkommet af en tværministeriel arbejdsgruppe om billigt nybyggeri.

3.3 Efterfølgende forløb i runde 1

Netværket havde fra indsendelsen af ansøgningen til tilbagemeldingen løbende forsøgt at få kontakt med fagministerierne, men oplevede processen som ekstremt lukket. Fagministerierne levede ikke op til den proces, der ved godkendelsen var blevet sat netværket i udsigt.

På baggrund af pres fra netværket blev der efter tilbagemeldingen afholdt møder med en række ministerier og styrelser om ansøgningsindholdet. Det er netværkets opfattelse, at mange fagministerier havde begrænset eller ingen interesse i at vise imødekommethed i forhold til forsøgshjemler. F.eks. var løsninger ift. husning af flygtninge ikke en mulighed. Kommunernes ansøgning om brug af huslejetilskud til denne målgruppe blev end ikke besvaret i første runde. Dette på trods af, at kommunerne på daværende tidspunkt havde pligt til at tilbyde nyankomne flygtninge en permanent bolig snarest muligt.

Kommunerne valgte at bruge ressourcer på at forfølge de fælles målsætninger i første rundes ansøgninger, herunder på at indgive høringssvar, da lovforslaget om frikommuneforsøg blev sendt i høring. Dette gav begrænsede ressourcer til anden rundes ansøgninger, som skulle indgives inden 1. maj 2018. Imidlertid gav møderne og de skriftlige input fra netværkskommunerne begrænset udbytte (se fx bilag 5, 7 og 8 for kommunernes skriftlige tilkendegivelser).

For eksempel blev der i besvarelsen af første rundes ansøgninger om midlertidige boliger henvist til et lovforslag om ændringer i planloven. De fremsatte ændringer ville imidlertid kun komme studerende til gavn. Dette var pga. lovhøring vedr. planloven et kendt faktum. Netværket mente derfor ikke, at ansøgningen burde afvises pga. den varslede planlovsændring, men dette førte ikke til en ændret begrundelse eller nye overvejelser fra statens side.

Der blev også i første runde henvist til en tværministeriel arbejdsgruppe, som i løbet af foråret 2018 skulle afrapportere om muligheden for at fravige krav til nybyggeri. Imidlertid kom en sådan rapport ikke. På forespørgsel fra netværket, oplyste indenrigsministeriet den 6. december 2019, at arbejdsgruppen alligevel ikke var kommet med en rapport. I stedet indgik gruppens arbejde i revision af Bygningsreglementet, som Trafik- og Byggestyrelsen har vurderet, vil tage højde for flere af de rejste forhold i ansøgningen. Hvilke nærmere forhold, der er tale om, er ikke nærmere beskrevet i besvarelsen.

Herudover oplyses det

”Derudover indgik arbejdsgruppens arbejde også i kommunernes økonomiaftale for 2018, hvor parterne blev enige om otte initiativer på baggrund af arbejdsgruppens arbejde. Flere af disse initiativer er dog ikke blevet til noget efterfølgende, da KL har trukket deres støtte tilbage.”

Reelt førte netværkets efterfølgende arbejde ikke til håndgribelige resultater for de fleste ansøgningers vedkommende. I netværkets optik blev ønsker fra netværket sendt ”til hjørne”. Netværket havde ikke mulighed om at få genoptaget ønsker, når

afrapporteringer alligevel ikke blev realiseret, eller når lovforslag ikke omfattede de ønsker og spørgsmål, netværket rejste.

I flere tilfælde trak afklaring af centrale spørgsmål til omfanget af forsøg ud i flere måneder, hvilket var et problem i de stramme processer for nye ansøgninger.

Den eneste ændring fra tilbagemelding til det fremsatte lovforslag (se link til lovbehandlingen i bilag 17) var, at målgruppen for udslusningsboliger blev justeret fra "personer med væsentlige psykiske og sociale problemer" til "personer med særlige psykiske sociale problemer". Denne mindre justering havde faktisk betydning for netværket. Den endelige formulering afspejler nemlig målgruppen i SL § 107 og § 110. Derved ville muligheden kunne omfatte en målgruppe, der er identisk med målgruppen i disse to bestemmelser, men som blot ikke havde været indkvarteret på sådanne tilbud, fx borgere, der reelt er hjemløse, men som opholder sig hos venner og bekendte (sofasovere).

3.4 Netværkets brug af hjemler efter runde 1

Efter lovens vedtagelse den 1. juni 2017 mødtes netværkskommunerne for at udarbejde fælles evalueringsdesigns.

Der blev udarbejdet fælles designs vedr. brug af udslusningsboliger til en udvidet målgruppe (frikommunelovens § 25, som er tilrettet efter en supplerende hjemme i runde 2) og om indretning af deleboliger (frikommunelovens § 27).

Kommunerne forsøgte at udarbejde evalueringsdesign vedr. opsigelsesmuligheden i plejeboliger (frikommunelovens § 24), men dette måtte opgives. Plejeboligerne benyttes i kommunerne til borgere med større funktionsnedsættelser. Der var i forsøgs-hjemlen krav om at både indflytning og opsigelse skulle ske indenfor forsøgsperioden. En eventuel klage over opsigelse ville få opsættende virkning. Der var ifølge kommunernes opfattelse begrænset mulighed for, at en beboer, indflyttet i plejebolig i forsøgsperioden, ville opnå så hurtig bedring, at en opsigelse og fraflytning indenfor perioden skulle være relevant. Kommunerne fandt desuden ikke, at et ønske om at kunne indgå midlertidig lejekontrakt for visse målgrupper var at sidestille med en opsigelsesmulighed – for helt andre målgrupper.

Det blev i netværket aftalt, at såfremt en kommune fandt en privat udlejer, som var villig til at indgå i frikommuneforsøg, så ville denne kommune påtage sig at skrive udkast til evalueringsdesign vedr. dette forsøg. Selv om der er forhandlinger med flere forskellige private udlejere, er der ikke på evalueringstidspunktet indgået formel aftale om anvisning.

Efterfølgende gik kommunerne hver især i gang med at søge aftaler med almene boligorganisationer om forsøg udslusningsboliger. Forsøget blev udvidet i runde 3, hvorfor evalueringsdesignet blev justeret og alle forsøg evalueres ud fra det justerede design. Evalueringen af delforsøget om udslusningsboliger ses i afsnit 8.1. Evalueringen af delforsøget om deleboliger ses i afsnit 8.3.

3.5 Erfaringer i runde 1

Der blev opereret med korte frister for kommunerne. Når selve den grundlæggende ansøgning blev godkendt den 10. oktober 2016 og konkrete ansøgninger skulle indgives senest 1. december 2016, havde kommunerne alene ca. 6 ½ uge til at udforme konkrete ansøgninger. Så korte frister er en stor udfordring, når flere geografisk spredte kommuner skal udforme fælles ansøgninger, ikke mindst når ansøgninger skal igennem politisk godkendelse. Ansøgningerne til første runde blev derfor indsendt med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse.

Lovgivningsprocessen, som forsøgene var tilrettelagt ud fra, passede ikke med kommunale budgetprocesser. I de fleste kommuner har man budgetforslag klar før sommerferien. Når et forsøg først godkendes umiddelbart før ferien, presses processen ift. budgetafsættelse til forsøg. Det er baggrunden for at flere forsøg ikke kom i gang umiddelbart efter vedtagelsen af en hjemmel.

Der var uklarhed om, hvor konkrete ansøgningerne skulle være og hvor tæt hjemlerne skulle være på eksisterende lovgivning. Kommunerne havde forventet, at det var muligt at søge om at opnå nye muligheder på et mere generelt plan. Fagministerierne var i stedet meget optaget af, om kommunerne havde skrevet et konkret forslag til lovændring eller havde overblik over de præcise lovgivninger, der skulle ændres, og over tilgrænsende lovgivninger. Det blev italesat i processen, at netværket højst kunne opnå mindre justeringer af eksisterende bestemmelser med henvisning til, at der ellers ville blive gjort forskel på borgerne. Men forsøg betyder jo i sig selv, at der gøres forskel.

3.6 anbefalinger pga. erfaringer og proces i runde 1

En overgang var meldingen, at der ikke vil blive opstartet nye frikommuneforsøg. Ved Folketingets åbning den 6. oktober 2020 blev der dog igen fra statsministerens side annonceret frikommuneforsøg, denne gang på bestemte fagområder.

Frikommunenetværkets anbefalinger ift. processen om forsøg opsummeres her. De kan f.eks. være relevante i forhold til kommende tiltag om frikommuneforsøg, om afbureaukratisering eller om udfordringsret.

- *Tidsfrister:* Forsøg bør tilrettelægges, så de både er tilpasset statslige og kommunale processer, herunder budgetprocesser. Staten bør ikke forvente at kommunerne kan iværksætte forsøg meget hurtigt, hvis ikke der er afsat budget til en indsats.
- *Tydelig forventningsafstemning:* Netværket havde forventningen om et vist samarbejde med statsligt niveau i første runde – pga. godkendelsens ordlyd. Et sådant samarbejde var ikke-eksisterende. Der bør laves en klar forventningsafstemning, og alle parter bør leve op til denne.
- *Fælles afklaring på statsligt niveau om vilje til forsøg:* Det er netværkets indtryk, at selv om der var givet godkendelse til netværket af regeringen, og selv om der i den indledende ansøgning om godkendelse var nævnt f.eks. huslejetilskud, så var der ikke opbakning til at få etableret sådanne forsøg fra de alle involverede fagministerier og styrelser.
- *Reelt samarbejde mellem stat og kommune om lovhjemler:* Der bør etableres et reelt om bedst mulige hjemmel for begge parter, når forsøg etableres. Ministerier og styrelser bør have et overblik over tilgrænsende lovgivninger og dermed kunne bistå kommunerne om at etablere de nødvendige hjemler, der kan sikre realisering af forsøg.
- *Dialog i processen:* Hvis ikke et reelt samarbejde kan etableres, så bør der i det mindste være i dialog med kommunerne i lovgivningsprocessen. Lovforslag, der angiver løsninger, om ingen parter ønsker, bør ikke realiseres.

4. Runde 2

Ansøgningerne i runde 2 blev indgivet 1. maj 2017. Ansøgningerne blev udarbejdet sideløbende med, at der var en række møder i forbindelse med tilbagemeldingen i runde 1, og netværket fortsat havde en forhåbning om at opnå yderligere fritagelser i runde 1. Flere kommuner i netværket prioriterede arbejdet om runde 1 og havde derfor ikke ønsket til anden runde.

4.1 Ansøgningerne i runde 2

Den konkrete ordlyd af ansøgningerne kan ses i bilag 9

Billigt nybyggeri

Ansøgningen bestod af flere elementer

1. *Dispensation fra bygningsreglementet ved omdannelse af eksisterende ejendomme til nye almene afdelinger*

Netværket havde i første runde søgt om generel fritagelse for fordyrende krav i bygningsreglementet. I anden runde søgte netværket mere konkret om dispensation for reglerne for omdannelse af bygninger til almene boliger. Dette skyldes, at bygninger efter ombygning skal leve op til nyeste bygningsreglement. Dette kan være så dyrt, at eksisterende bygninger enten nedrives eller at huslejen bliver høj for de sociale målgrupper, som netværket ønskede at skabe boligløsninger for.

2. *Fritagelse fra bygningsreglementets krav om affaldsskakter*

Der blev dengang stillet krav i bygningsreglementet om at opføre affaldsskakter, selv om der i stigende omfang kræves affaldssortering. Affaldsskakter påvirker både bygge- og driftsudgifter og dermed også huslejeniveauet.

3. *Mulighed for etablering af nøglefærdigt alment byggeri ved blandede byggerier*

Netværket ønskede mulighed for at blandet almene og privat byggeri skulle kunne opføres af en bygherre, hvorved der kunne opnås lavere omkostninger og derved en lavere husleje.

4. *Vederlagsfri brug af kommunale grunde til socialt udsatte i op til 30 år*

Skæve boliger er en særlig almen boligform for borgere med sociale problemer, som ikke kan tilpasse sig et almindeligt boligmiljø. Der er mulighed for statstilskud til boligerne, men det er fortsat vanskeligt at realisere boligerne til en pris, disse borgere har råd til. For at kunne opføre skæve boliger til hjemløse ønskede en generel tilladelse til at stille kommunale grunde vederlagsfrit til rådighed for almene boligorganisationer, som bygger skæve boliger, i op til 30 år.

5. *Reduktion af beboerandelen af ydelsen på realkreditlånet*

Almene lejes ydelse på realkreditlånet, som optages ved alment nybyggeri, svarer jf. almenboliglovens § 129 til 2,8 % af byggeriets anskaffelsessum. Et lavere afdrag vil reducere beboernes husleje.

Inklusionsboliger og deleboliger i ungdomsboliger og oprettelse af inklusionsboliger og startboliger på kommunalt initiativ

Startboliger er en midlertidig boligform for 18-24-årige med behov for støtte. Boligerne kan i den almindelige lovgivning (almenboliglovens § 101 a) oprettes af almene boligorganisationer i ungdomsboliger. Visitation og støtte forankres i boligorganisationen, hvorfor denne bærer udgifter til tomgang og misligholdelse i form af manglende istandsættelse ved fraflytning. Staten godkender projekter og kan yde et tilskud til støtten. Puljen udløb dog i 2015. Tidligere regering annoncerede i Handleplan til bekæmpelse af hjemløshed i 2017², at pulje ville blive tilført 74,5 mio. kr. i 2021. I det

² <https://www.regeringen.dk/publikationer-og-aftaletekster/handlingsplan-til-bekaempelse-af-hjemloeshed/>

finanslovsforslag, som blev offentliggjort 31. august 2020³, ses dog ikke et sådant forslag, hvorfor denne boligtype ikke kan oprettes efter den almindelige lovbestemmelse. Der kan ikke ydes huslejetilskud.

Inklusionsboliger (almenboliglovens § 62 a) kan oprettes af boligorganisationer i almene familieboliger. Målgruppen er psykisk sårbare borgere, som efter højst 2 år skal fraflytte boligen. Staten godkender projekter og kan give tilskud til husleje og til socialfaglig støtte, som forankres i boligorganisationen. Denne pulje udløb i 2019, og der er ikke siden afsat nye midler, hvorfor boligtypen ikke kan oprettes efter den almindelige lovbestemmelse.

Deleboliger (i loven kaldet kollektive bofællesskaber, jf. almenboliglovens § 3 stk. 2) er almene familieboliger, hvor flere bor sammen og har lejekontrakt på hvert sit værelse, men deler køkken og bad. Hvis mindst 3 bor sammen, kan der opnås boligstøtte i familieboliger.

Også denne ansøgning bestod af flere dele:

1. Alle særlige boligtyper i almenboligloven bør generelt kunne oprettes i alle boligtyper (familieboliger, ungdomsboliger og ældreboliger) ud fra den konkrete borgers behov.
2. Startboliger og inklusionsboliger skal kunne oprettes på kommunalt initiativ og for kommunal udgift, da statslige puljer løber tør for midler og boligerne derved ikke er en reel mulighed.
3. Når startboliger og inklusionsboliger oprettes på kommunalt initiativ og for kommunal udgift, bør kommunen have visitationsretten og støtten kunne forankres i kommunen.
4. Hvis kommunen kan få visitationsretten, bør kommunen kunne påtage sig udgifter til tomgang i misligholdelse i startboliger
5. Deleboliger skulle kunne oprettes i nybyggede ungdomsboliger, således at mindst 3 beboere med delte faciliteter ville kunne opnå boligstøtte.

Deleboliger for enlige mødre

Der blev fremsat ønske om at udvide muligheden for deleboliger til enlige kvinder på krisecentre. Målgruppen har ofte lav betalingsevne, og en delebolig kunne føre til hurtigere udslusning samt forebygge ensomhed. Det væsentlige var, at der skulle kunne ydes boligstøtte, selv om husstanden i givet fald alene ville bestå af 2 voksne. Løsningen ville i givet fald blive brugt i meget begrænset grad, fordi der er få 5 rumm boliger til rådighed, og hvis begge kvinder havde børn, ville boligen skulle være på mindst 5 rum.

4.2 Tilbagemeldingen i runde 2

Netværket fik svar på ansøgningerne den 22. maj 2017 (se bilag 11). Lovforslag blev fremsat 11. oktober 2017, vedtaget 14. december 2017 og trådte i kraft 1. januar 2018 (se bilag 17 for selve lovbehandlingen).

Billigt nybyggeri

Netværket fik mulighed for at indføre funktionsbaserede tilgængelighedskrav i nybyggeri og ved omdannelse af eksisterende ejendomme til boliger. Dette var svar på ansøgningen fra første runde om billigere nybyggeri og anden runde ansøgningen om omdannelse af byggeri.

³ <https://fm.dk/media/18181/ffl21a.pdf>

Det blev vurderet, at en anden første runde ansøgning om p-plads krav ikke krævede lovændring, men at netværkets spørgsmål ville blive afklaret med en ny vejledning i juli 2017.

Bygningsreglementets krav om affaldsskakter blev afskaffet generelt ved en regelændring, der ville træde i kraft 1. juli 2017.

Der ville blive mulighed for at udlåne grunde vederlagsfrit i op til 30 år til opførsel af skæve boliger

Startboliger, inklusionsboliger og deleboliger

Det ville blive gjort muligt at etablere start- og inklusionsboliger på kommunalt initiativ. Det ville også blive muligt at kommunen fik anvisningen til disse boligtyper mod at påtage sig udgifterne til tomgang og istandsættelse.

Det blev ikke gjort muligt at forankre den sociale støtte i boligerne i kommunen, idet ministeriet mente, at støtten forankret i boligorganisationen skulle udgøre et supplement til støtten fra kommunen.

Midlertidige boliger

Der blev søgt om mulighed for midlertidige boliger i første ansøgningsrunde. Efter dialogen med ministerierne blev der givet mulighed for, at midlertidige boliger ikke ved flytning skulle opfylde nye og opdaterede bygningsreglementer, og at der skulle kunne optages 30-årige lån til finansieringen af boliger på en midlertidig placering, såfremt boligerne blev anvist til socialt udsatte unge med et akut boligbehov.

Deleboliger

Der blev givet adgang til at oprette deleboliger i ungdomsboliger. Sådanne boliger skulle anvises af kommunen.

Ansøgningen om at oprette alle almene boligtyper i både familie-, ældre- og ungdomsboliger ses ikke besvaret.

Der blev ligeledes givet adgang til at oprette deleboliger for enlige kvinder med børn på krisecentre.

Reduktion af beboerandelen af ydelsen til realkreditlån

Der blev givet afslag på ansøgningen om reduktion af beboerandelen af ydelsen på lån, fordi en reduktion ville betyde en tilsvarende forhøjelse af den statslige ydelse.

Nøglefærdigt byggeri

Ministeriet meddelte, at ansøgningen om mulighed for, at en privat bygherre kan opføre nøglefærdigt alment byggeri skulle afklares nærmere frem mod næste ansøgningsrunde.

4.3 Netværkets erfaringer på grundlag af runde 2

I runde 2 oplevede netværket en forbedret dialog, særligt med Økonomi- og Indenrigsministeriet. Ministeriet fungerede generelt som tovholder i forhold til de øvrige ministerier og formidlede spørgsmål til netværket og svar fra netværket om detaljer i ønskerne. Dialogen var også væsentligt simplere, idet ansøgningerne pga. netværkets erfaringer med første runde var meget konkrete og enkle.

Processen efter første runde havde ført til, at visse af netværkets ansøgninger fra første runde blev besvaret i anden runde.

Kun København og Aarhus deltog i ansøgningerne i anden runde. Dette blev bemærket af ministeriet, som ønskede større deltagelse. Det er meget sigende for ressource-trækket, at de netop var de største kommuner i netværket, som havde ressourcer til at arbejde videre med nye ansøgninger.

4.4 Netværkets brug af hjemler i runde 2

Eftersom der alene var en eller få kommuner bag ansøgningerne, blev der ikke afholdt nye evalueringsworkshops. I stedet var det aftalt, at interesserede kommuner skulle skrive evalueringsdesigns, som kunne cleares pr. mail.

Det funktionsbaserede tilgængelighedskrav har alene været benyttet af Roskilde Kommune. Københavns Kommune har gjort opmærksom på muligheden på kommunens hjemmeside, men har ikke haft henvendelser fra interesserede bygherrer.

Ifølge Social- og Indenrigsministeriet var det en forudsætning for forligsparterne på Christiansborg, at dette forsøg skal evalueres af SBI, hvorfor det ikke er omfattet af kommunernes evaluering. Der er derfor ikke udarbejdet evalueringsdesign vedr. denne del i netværket.

Forsøgene omkring deleboliger, inklusionsboliger og startboliger forudsatte aftale med de almene boligorganisationer. Det samme gjorde runde 1-hjemlen om udslusningsboliger. Herudover krævede boligløsninger, der enten indebar huslejetilskud eller midler til eksternt personale, afsættelse af budgetmidler, hvilket også var med til at forsinke iværksættelsen af forsøg. I Københavns Kommune er der indgået aftale med BL 1. kreds om, at boliger, som stilles til rådighed for boligsocial anvisning, vil kunne benyttes som hhv. udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger. De to sidstnævnte boligformer kræver dog afsættelse af kommunale midler til støtte, som skal forankres i boligorganisationerne. Kommunen har prioriteret at arbejde med udslusningsboliger, fordi denne boligtype kan føre til permanent lejekontrakt for borgeren, og derfor er tættere på housing first principper end de øvrige typer. Kravet om forankring af støtten har dog også betydning for denne prioritering.

I anden runde fik frikommunenetværk om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde mulighed for at benytte frikommunebestemmelsen om udslusningsboliger. Silkeborg og Holstebro Kommuner har valgt at benytte denne mulighed. De to kommuner har adopteret evalueringsdesign om udslusningsboliger og indgår derfor i denne evaluering vedr. udslusningsboligbestemmelsen i frikommunelovens § 25.

Skæve boliger

I anden runde fik kommunerne mulighed for at stille en grund gratis til rådighed for skæve boliger i op til 30 år. Denne mulighed benyttes bl.a. i Københavns Kommune, men da der efterfølgende er kommet en permanent hjemmel til denne praksis, som trådte i kraft pr. 1. februar 2020. Projekter i pipeline betragtes derfor som omfattet af den nye permanente hjemmel. Den nye bestemmelse er i § 24 i bekendtgørelse om tilskud til fremme af udviklingen af almene boliger til særligt udsatte grupper (skæve boliger).⁴

⁴ <https://www.retsinformation.dk/eli/lta/2020/75>

§ 24. Kommunalbestyrelsen kan beslutte at stille en kommunalt ejet ubebygget fast ejendom vederlagsfrit til rådighed for tilsagnsmottager til etablering af boliger efter denne bekendtgørelse.

4.5 anbefalinger pga. processen i runde 2

Netværkskommunerne kan konstatere, at det er vanskeligt at arbejde med forsøgs-hjemler – her under med evaluering – når virkningen af forsøg er meget langsigtet og rækker ud over forsøgsperioden. Som eksempel kan fremhæves, at det er en længere proces at etablere skæve boliger. Der vil ikke meningsfylde i en kortere forsøgsperiode kunne laves evaluering af virkningen af forsøg med udlån af grunde, når borgere formentlig først indflytter efter evalueringens aflevering.

Det anbefales derfor, at byggeprojekter ikke forventes evalueret få år efter hjemmelsgrundlag.

Hele processen gav stort tidspres i kommunerne og krævede mange ressourcer. Da første rundes ansøgninger kun var delvist imødekommet og endnu ikke iværksat, havde kommunerne ikke mulighed for at høste praktiske erfaringer ift. de første hjemler, før nye ansøgninger skulle indgives.

Det anbefales derfor, at der i fremtidige forsøg bliver mulighed for at få indgive supplerende ansøgninger, når nye problemstillinger i et forsøg opdages. Et længerevarende samarbejde om forsøg uden rigide tidsrammer vil kunne understøtte en løbende udvikling og kvalificering af forsøg.

5. Runde 3

Ansøgninger i runde 3 skulle indgives inden 1. november 2017, dvs. før vedtagelse og ikrafttræden af hjemler begrundet i ansøgninger fra anden runde. Da ansøgningerne også forinden skulle godkendes politisk, blev ansøgningerne udarbejdet i sommeren 2017.

Flere dele af tidligere ansøgninger var ikke fyldestgørende besvaret i tidligere runder efter netværkskommunernes mening. For at sikre svar på alle ansøgninger, blev flere delelementer af tidligere ansøgninger derfor genfremsat.

5.1 Ansøgningerne i runde 3

Ansøgningernes fulde ordlyd kan ses i bilag 12.

Mulighed for økonomisk tilskud til særlige målgrupper

Ansøgningen henviser til lovhjemlen om udslningsboliger fra runde 1. Her er mulighed for at udvide tilskudsperioden i almindelig lovgivning fra 2 til 2 ½ år. I ansøgningen ønskede kommunerne at udvide tilskudsperioden i op til 5 år for grupper, som har et længere udviklingsperspektiv ift. beskæftigelse, og ikke kan forventes at opnå forbedret betalingsevne på 2 ½ år. Hermed vil perioden afspejle varigheden af ressourceforløb.

Huslejetilskud til fastholdelse af borgere i bolig, der deltager i beskæftigelsesrettede projekter

Ansøgningen ønsker mulighed for at kunne fastholde borgere i bolig, hvis de deltager i fx STAR-projekter, men ikke når at optjene tilstrækkeligt antal timer til at fastholde ydelser og dermed bevare en betalingsevne, der sikrer, at borgerne kan fastholde nuværende bolig. Argumentationen var, at hvis boligen blev mistet, ville deltagelse i det beskæftigelsesrettede projekt formentlig også blive afbrudt.

Forebyggelse af udsættelse

Ansøgningen om forebyggelse af udsættelse rummede en række delforslag.

Bredere målgruppe for aktivlovens § 81a.

Bestemmelsen er aktuelt møntet primært på børnefamilier og socialt udsatte. Udsættelse kan være starten på social deroute for målgrupper, som ikke på afgørelsestidspunktet kan beskrives som udsatte, men fx umiddelbart i forbindelse med effektueringen af udsættelsen søger ophold på enten krisecenter eller herberg. En sådan målgruppe blev ikke opfattet som i målgruppen for bestemmelsen, jf. også Ankestyrelsens praksisnotat⁵

Varighed på § 81a ydelse skal afspejle tidsperspektivet for en boligløsning

Ydelser efter § 81a kan gives i en kortere midlertidig periode. I nogle kommuner kan anden boligløsning dog trække ud. I ansøgningen ønskedes mulighed for, at ydelsen vil kunne bevilges i en længere periode, hvis det er nødvendigt for at have tid til at finde anden boligløsning.

Tidspunkt for mulige ydelser

Efter ankestyrelsens praksisnotat betragtes en lejer ikke som udsættelsestruet alene pga. en opstået restance, men først når der er en tilkendegivelse om, at lejemålet vil blive ophævet⁶, hvis ikke restancen betales, dvs. i praksis ofte i forbindelse med at sagen overgår til fogedsagsbehandling. Men mange udlejere vil ikke trække sager tilbage, når en sag først er nået til fogeden. Der blev bedt om mulighed for at bevilge en ydelse, allerede når en restance er opstået.

Frivillig administration af ydelser ud over kontanthjælp, integrationsydelse og pension

Særligt unge med sociale problemer oplever ofte skift mellem kontanthjælp og SU. Aktuelt kan SU ikke administreres. Dette fører ofte til problemer med restancer for unge. En mulighed for administration af fx SU kan forebygge at denne problemstilling opstår.

Mulighed for at aftale yderligere varsler om restancer

Kommunerne modtager iflg. almenboligloven varsel om restancer, der opstår hos anviste det første år efter indflytning. I ansøgningen ønskedes mulighed for at denne periode kan forlænges efter aftale.

Vidensopsamling til evaluering

Kommunerne modtager varsel fra fogedretterne om indkomne sager i retten, men modtager ikke underretning om sagernes udfald. For at kunne evaluere indsatser om forebyggelse af udsættelser, blev der ansøgt om adgang til udfaldet af udsættelsessagerne.

Fastlæggelse af serviceniveau ift. aktivlovens bestemmelser om enkeltydelser

Ved tildeling af enkeltydelser efter aktivloven kræves en konkret og individuel vurdering. Mange borgere har dog ensartede behov. Med ansøgningen blev der ønsket mulighed for etablering af "indflytningspakker" til fx hjemløse og flygtninge. Med ensartede pakker kan forskelsbehandling forebygges, og sagsbehandlingstiden kan sænkes, når der ikke skal ske en meget individuel behandling af hvert enkelt stykke indbo.

Bedre udnyttelse af eksisterende boligkapacitet ift. deleboliger

⁵ <https://ast.dk/til-myndigheder/vejledning-til-kommuner/praksisnotater-fra-temamoder-1/filer/praksisnotat-om-hjaelp-til-enkeltudgifter-og-midlertidige-huslejudgifter-efter-aktivlovens-ss-81-og-ss-81-a.pdf> (se note 16)

⁶ <https://ast.dk/til-myndigheder/vejledning-til-kommuner/praksisnotater-fra-temamoder-1/filer/praksisnotat-om-hjaelp-til-enkeltudgifter-og-midlertidige-huslejudgifter-efter-aktivlovens-ss-81-og-ss-81-a.pdf> (se note 15)

I ansøgningen genfremsættes dele af ønskerne fra forslaget om øget fleksibilitet i delebolig-ordningen fra første runde. Ansøgningen består af flere delelementer.

Mulighed for boligstøtte til to beboere i delebolig

Ansøgningen om mulighed for at yde boligstøtte til deleboliger med 2 beboere blev fremsat i første runde, men fik afslag uden nærmere forklaring. I den tredje rundes ansøgning argumenteres der for, at en sådan løsning vil udgøre en bedre udnyttelse af boligkapacitet i kommunerne, som ellers ikke kan udnyttes til anvisning. Københavns Kommune måtte i 2016 returnere over 80 3-rums boliger, som ellers kunne have været udnyttet, hvis lejen kunne sænkes til betalbart niveau for to unge i delebolig via almindelig boligstøtte.

Mulighed for opkrævning af husleje incl. forbrug

I 1. runde bad netværket om mulighed for at husleje i deleboliger kan opkræves incl. forbrug. Ansøgningen blev ikke besvaret og blev derfor genfremsat i tredje runde. Årsagen var, at det ellers vil være en enkelt beboer, der hæfter for den samlede udgift og som dermed får ansvaret for at sikre opkrævning fra de øvrige beboere. Dette er i særligt en vanskelig situation at stå i, når der sker til- og fraflytning.

Deleboliger i privat og kommunalt byggeri

Deleboligbestemmelsen findes kun i lov om almene boliger – herunder henviser boligstøttebestemmelserne om deleboliger til lov om almene boliger. Der søges om mulighed for også at kunne sætte muligheden i spil også i forhold til kommunale og private boliger.

Øgede muligheder for samarbejde med private om boligsocial anvisning

I første runde bad netværket om bedre muligheder for samarbejde med private udlejere og påpegede krav i den nuværende lovgivning om hhv. at have områder med høj arbejdsløshed og om begrænset løbetid på aftaler som problemstillinger. I første lovgivningsrunde fik kommunerne adgang til at lave aftaler, uanset om de rummer områder med høj arbejdsløshed. I denne runde blev ønsket om at få ophævet kravet om begrænset løbetid på aftaler genfremsat.

Brug af udslningsboliger som midlertidig bolig til nyankomne flygtninge

I første ansøgningsrunde blev der ansøgt om mulighed for at yde midlertidigt huslejetilskud til såvel socialt udsatte som nyankomne flygtninge. Baggrunden for ønsket om midlertidige tilskudsmuligheder for flygtninge var dels deres lave betalingsevne, som gør det vanskeligt at finde permanent bolig, dels at kommunen er forpligtet til at tilbyde midlertidig bolig, hvilket er en omkostningstung opgave. Ansøgningen blev imødekommet med øget mulighed for brug af udslningsboliger til socialt udsatte borgere, men ikke besvaret ift. flygtninge. Ansøgningen om tilskudsmulighed for flygtninge blev derfor nu genindgivet. Det understreges i ansøgningen at flygtninge alene vil få tilbudt boliger, der ikke kan benyttes til sociale målgrupper.

Forsøgsansøgning om billigt nybyggeri

Ansøgningen bestod af flere delelementer

Frasalg af ubebyggede restarealer ejet af almene boligafdelinger

Frasalg af ubebyggede arealer kan fx være del af en helhedsplan og bidrage til at sikre diversitet i et boligområde. Evt. indtægter ved et sådant salg skal indbetales som ekstra afdrag på lån og overskydende beløb tilfalder en dispositionsfond. Der ønskedes

mulighed for at salgsbeløb i stedet kan disponeres i samarbejde mellem kommune og boligorganisation, således at der er mulighed for, at salg af grønne områder kan føre til forbedringer eller aktiviteter i det konkrete område.

Samdrift i almene boligområder med flere boligorganisationer

Mange boligafdelinger ligger tæt på hinanden, og aktuelt opføres mange mindre boligafdelinger. Her kan fælles drift - også på tværs af organisationer - være en god økonomisk løsning. Det aktuelle regelsæt er næsten umuligt at administrere efter, hvorfor der ønskes en løsning, hvor en boligorganisation via en ændring af sideaktivitetsbekendtgørelsen får mulighed for at varetage administrationen af andre organisationers afdelinger i samme nærområde.

Mulighed for midlertidig lejekontrakt

I første runde indgav netværket ansøgning om at benytte midlertidige lejekontrakter. Den mulighed, der blev givet, omhandlede imidlertid alene udslusningsboliger. Netværket ønsker mulighed for at midlertidig lejekontrakt også kan benyttes i fx bofællesskaber, opgangsfællesskaber og boliger oprettet efter almenboliglovens § 105, således at kontrakten følger borgerens udvikling. Med permanente lejekontrakt fyldes pladserne, og borgerens udvikling sættes i stå.

5.2 Tilbagemeldingen i runde 3

Netværket fik tilbagemelding på runde 3 ansøgningerne den 20. december 2017. Tilbagemeldingen omfattede også to ansøgninger fra anden runde (se bilag 14).

Frasalg af friarealer og samdrift af almene boligafdelinger

Ansøgningen om frasal af friarealer blev imødekommet i tilpasset form. Ministeriet mente, at ansøgningen om samdrift var omfattet af Udbudsloven, som er baseret på EU-regler. Den del kunne derfor ikke imødekommes.

Forebyggelse af udsættelser

Ministeriet mente, at perioden for en ydelse efter § 81a ikke har en fast overgrænse, hvorfor en lejer vil kunne støttes, til varig løsning findes. Der ville også kunne bevilges en ydelse, før en sag overgår til fogedbehandling, hvis blot det er klart, at der vil opstå en restance. Denne del er dog ikke helt i overensstemmelse med praksisnotatet fra Ankestyrelsen⁷

Ministeriet ville søge at imødekomme ansøgningen om mulighed for at udvide underretninger om anviste borgeres restancer til 2 år efter indflytning og samtidig arbejde på en praktisk løsning vedr. indhentning af oplysninger om hvilke udsættelser, der effektueres.

Regeringen fandt ansøgningen om bredere målgruppe for AKL § 81 a vag og bred og mente, at forslaget ville kunne udhule kontanthjælpsloftet. Der blev derfor givet afslag på denne del af ansøgningen.

Ansøgningen om at kunne foretage frivillig administration af flere ydelser (fx SU) blev afvist, fordi det vil påføre staten administrative udgifter, da it-understøttede sags-gange ville skulle gøres manuelle.

⁷ <https://ast.dk/til-myndigheder/vejledning-til-kommuner/praksisnotater-fra-temamoder-1/filer/praksisnotat-om-hjaelp-til-enkeltudgifter-og-midlertidige-huslejeudgifter-efter-aktivlovens-ss-81-og-ss-81-a.pdf> (se note 15)

Samarbejde med private udlejere

Muligheden for at indgå aftaler med private udlejere blev udvidet fra 6 år til 12 år. Forsøg vil denne bestemmelse ville dermed kunne løbe også efter udløbet af selve frikommuneordningen. Det er efterfølgende mundtligt tilkendegivet fra Boligministeriet, at en 12 års frikommuneaftale ikke kan følges af en 6-årig aftale efter den almindelige bestemmelse.

Mulighed for at udbrede boligtyper fra almenbolig lov til privat byggeri

Ansøgning om at oprette forskellige almene boligtyper (udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger) i samarbejde med private udlejere blev imødekommet.

Mulighed for at give huslejestøtte i op til 5 år i udslusningsboliger

Udslusningsboligbestemmelsen blev ændret, så den samlede udslusningsperiode med tilskud kunne vare op til 5 år.

Bredere mulighed for huslejetilskud

Ministeriet gjorde opmærksom på, at kommunerne kan yde en forhøjet boligstøtte til personer, som har et særligt boligbehov betinget af personens fysiske eller psykiske funktionsnedsættelse. Denne konstatering skete formentlig som følge af tilbagemeldingen fra første runde, hvor ministeriet tilkendegav, at der skulle ske afklaring af muligheden for direkte huslejetilskud. Dette var dog i runde 1 ikke af netværket tænkt som en mulighed, der alene skulle omfatte med borgere med handicap. Begrundelsen for afslaget om at kommunen havde mulighed for at yde særlig boligstøtte var imidlertid ikke korrekt, jf. nedenfor i afsnit 5.3.

Deleboliger

Der blev givet afslag på at oprette deleboliger i privat byggeri. Begrundelsen var, at "regeringen finder det uhensigtsmæssigt forsøgsvis at løse en generel mangel på billige boliger i de større byer ved at give en bredere adgang til en delvist statsfinansieret boligstøtte. Ansøgningen om at benytte deleboliger i kommunalt byggeri ses ikke besvaret.

Ministeriet opfattede det således, at ansøgningen om mulighed for at kunne opkræve af husleje incl. forbrug efter netværkets ønske skulle bortfalde, og havde derefter ikke taget stilling til den. Det var en misforståelse. Netværket havde dog ikke mulighed for at gøre noget ved misforståelsen, da der var tale om sidste ansøgningsrunde.

Borgere i beskæftigelsesrettede projekter

Forsøg med huslejetilskud til borgere i beskæftigelsesrettede projekter blev afvist med henvisning til, at målgruppen var for bred, og at forsøg kunne neutralisere elementer i regeringens beskæftigelsespolitik.

Fastlæggelse af serviceniveau ift. enkeltydelser

Der blev givet afslag på forslaget om at operere med "pakker" med henvisning til, at kommunen har ret til at opstille vejledende retningslinjer, der sikrer en mere ensartet sagsbehandling, så længe disse retningslinjer ikke tilsidesætter en konkret og individuel vurdering af, om den enkelte families behov afviger fra den "faste indflytningspakke". Denne tilbagemelding blev efterfølgende uddybet i en mail fra STAR, hvoraf det bl.a. fremgår:

”Lovgivningen stiller hverken krav om eller forhindrer, at kommunen anvender vejledende retningslinjer som led i administrationen af ansøgninger om hjælp efter kapitel 10 i LAS, og lovgivningen indeholder ikke regler om, hvordan vejledende retningslinjer kan fastsættes.

Den enkelte kommune kan godt fastsætte vejledende retningslinjer med henblik på at gøre sagsbehandlingen mere ensartet og gennemskuelig. Det er kommunen, der beslutter, hvordan de vejledende retningslinjer skal udformes - fx om der skal fastsættes forskellige retningslinjer for forskellige grupper af borgere i forskellige situationer.

Det afgørende er, at retningslinjerne er vejledende. Der skal foretages en konkret og individuel vurdering – både af borgerens økonomi og af, om udgiften er rimelig og nødvendig, og derfor kan retningslinjerne alene anvendes som udgangspunkt for en konkret individuel vurdering.”

Udslusningsboliger til flygtninge

Der blev givet afslag med henvisning til, at man fandt det uklart, hvordan flygtninge ville blive prioriteret ift. andre målgrupper. Afslaget blev begrundet med, at flygtninge hermed kunne få øget adgang til boliger og en særadgang til tilskud.

Midlertidig lejekontrakt v. ophold i § 105-bolig

Det blev givet afslag. Det blev påpeget, at kommunerne kan lave midlertidige tilbud efter servicelovens § 107, og at kommunernes ønske pegede på et underliggende strukturelt problem og forskelle i finansieringsmodeller, hvilket ikke kan rettes i et frikommuneforsøg.

Højere maksimumbeløb pr. m² i små familieboliger (ansøgning fra runde 1)

Der blev givet afslag. Det blev påpeget, at der var risiko for højere statslige udgifter og/eller højere aktivitet samt administrative udgifter for staten, fordi understøttende it ikke kan tilrettes for en forsøgsperiode.

Opsigelsesadgang i almene ældreboliger (ansøgning fra runde 1)

Det var siden første runde overvejet, om kommunerne kunne få en opsigelsesadgang i ældreboliger i lighed med adgangen til opsigelse i plejeboliger fra første runde. Forsøg blev afvist, fordi det vil stille lejere dårligere i ældreboliger end i familieboliger. Netværket havde i højere grad ønsket at arbejde med midlertidige lejemål end med opsigelsesadgang, og dette i både ældre- og familieboliger.

Netværkskommunerne er blevet opmærksomme på, at der i regeringens lovprogram for 2020-21 er varslet mulighed for en forsøgsordning med opsigelse af hhv. ældre- og plejeboliger⁸.

Frafaldne ansøgninger

Ministeriet noterede sig, at netværket havde frafaldet ansøgninger om ventilationskrav, parkering og nøglefærdigt byggeri fra tidligere ansøgningsrunder efter nærmere afklaring. Det skal imidlertid understreges at ansøgningen om nøglefærdigt byggeri alene blev frafaldet med henvisning til, at ministeriet var i gang med en afklaring med henblik på ny permanent lovgivning på området.

⁸ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaret-2020-2021/> (se s. 9)

Denne afklaring førte til en lovændring der oprindeligt blev fremsat i 2018⁹, bortfaldt pga. folketingsvalg, men blev genfremsat og vedtaget i 2019.

5.3 Netværkets erfaringer på grundlag af runde 3

Flere af netværkets ansøgninger fik afslag pga. uklart beskrevet målgruppe, misforståelser om prioriteringer og administrative udgifter til staten pga. håndtering af forsøg.

Det er uheldigt, når en ansøgning får afslag med henvisning til at forsøget er uklart beskrevet eller målgruppen ikke afgrænset eller pga. misforståelser. Desværre var der ikke flere runder til forsøgsansøgninger og dermed ikke mulighed for, at evt. misforståelser kunne opklares. Det havde været hensigtsmæssigt, hvis sådanne misforståelser kunne opklares, før der blev givet endeligt svar på en ansøgning. Det er også uheldigt, når der fx i forhold til ansøgningen om udslusningsboliger til flygtninge skrives at det er uklart, hvordan flygtninge prioriteres, når netværket netop har beskrevet prioriteringen i ansøgningen.

I netværkets optik, så medfører forsøg nødvendigvis administrative udfordringer, fordi visse sager eller målgrupper så modtager en særlig sagsbehandling. Forsøg fører også nødvendigvis til en forskel for de borgere, som er omfattet af forsøg i forhold til borgere, om ikke deltager.

Begrundelsen for afslaget om mere generelle tilskudsmuligheder gav anledning til et efterfølgende forløb. Det er nemlig retteligt således, at det ikke er kommunerne, der har mulighed for at bevilge særlig boligstøtte til borgere med handicap. Den 9. februar 2018 bekræftede STAR dette:

”Vi skal i den forbindelse oplyse, at det er Udbetaling Danmark og ikke kommunen, der er ansvarlig for at foretage skønnet efter stk. 6, idet Udbetaling Danmark har kompetencen til at træffe alle afgørelse efter lov om individuel boligstøtte”:

Herefter tillkendegav Social- og Indenrigsministeriet, at ansøgningen ville betragtet som afslået og ikke som afklaring af, at kommunerne selv havde hjemmel i forvejen.

5.4 Netværkets brug af hjemler efter runde 3

Netværket besluttede efter 3. runde lovgivning at tilrette evalueringsdesign vedr. udslusningsboliger. Alle forsøg efter udslusningsbestemmelsen er derefter sket efter den udvidede bestemmelse, der giver adgang til tilskud/udslusningsperiode i op til 5 år.

Københavns Kommune har gennem hele perioden forsøgt at etablere et samarbejde med private udlejere. Da private boliger ofte har en højere leje end almene boliger, har det ikke været muligt at etablere et sådant samarbejde uden samtidig brug af udslusningsboligbestemmelsen og muligheden for at etablere udslusningsboliger i privat udlejningsbyggeri. Imidlertid er også udslusningsboliger i privat regi ramt af modregningsproblematikken (se afsnit 8.1.9). Det har derfor ikke været muligt at anvise borgere. Flere aftaler er undervejs, og det er forhåbningen, at de kan indgå for en periode på 12 år, jf. frikommunelovens § 26 k. Det er i den forbindelse forhåbningen, at der indføres fritagelse for modregning i foråret 2021, som varslet i regeringens lovkatolog for 2020-21¹⁰. Eftersom ingen aftaler er indgået endnu, er der ikke lavet særligt evalueringskoncept eller særlig evaluering af denne mulighed.

⁹ <https://www.ft.dk/samling/20181/lovforslag/L214/BEH1-84/forhandling.htm>
<https://www.ft.dk/samling/20191/lovforslag/L12/BEH1-4/forhandling.htm>

¹⁰ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaet-2020-2021/>
(side 48)

Netværket har – uden ny hjemmel – fået mulighed for at indhente resultaterne af udsættelsessager fra de lokale fogedretter. Efter lidt startvanskeligheder er der nu fast kontakt hver måned i Københavns Kommune. Da denne mulighed ikke er en del af frikommunehjemlerne, er der ikke lavet særlig evaluering af denne mulighed.

5.5 anbefalinger pga. processen i runde 3

Netværket anbefaler, at der i fremtidige forsøg sker en sikker afklaring af hvornår ansøgninger frafaldes og at det bliver en fast del af fremtidige processer, at det sikres, at der er fælles forståelse af en ansøgnings indhold.

Der bør også ske fælles forventningsafstemning om, at det er en del af forsøgs natur, at borgere, der deltager i forsøg stilles anderledes end andre. Der vil nødvendigvis ske en forskelsbehandling, når der sker forsøg.

Endelig bør der være mulighed for dialog om afslag, der bygger på misforståelser – som fx afslaget om tilskud, der blev bygget på kommunernes angivelige mulighed for særlig boligstøtte, og det efterfølgende blev klarlagt for alle involverede, at kommunerne ikke har en sådan mulighed.

6. Den samlede proces og ressourcekrav

Generelt stillede deltagelsen i netværket meget store krav til kommunerne, det gælder både i forhold til viden og ressourceforbrug. Ansøgningerne havde udgangspunkt i socialområdet i de enkelte kommuner, men i møder deltog medarbejdere fra mange ministerier og styrelser. Det blev fra statslig side forventet, at kommunerne havde klare svar på fx konsekvenser for afledt lovgivning. De tidsmæssigt pressede processer gav også store udfordringer, når seksgeografisk spredte kommuner skulle udarbejde nye ansøgninger på kort sigt. Dette er bl.a. baggrunden for, at der var færre kommuner med i ansøgningerne om forsøg i anden og tredje runde end i første runde.

Kommunerne fandt dog hurtigt en samarbejdsform, hvor der blev holdt møder via skype. Der er pga. samarbejdet om frikommuneforsøg etableret et bredere samarbejde, hvor der spares på kryds og tværs også om andre emner. Flere af kommunerne har været fælles om en ansøgning til Socialstyrelsen om boliger til unge hjemløse. Det har været nyttigt for alle parter at få kendskab til at der kan være ens problemstillinger i mindre kommuner som Favrskov og i store kommuner som København. Det er en fælles erfaring, at boligproblemstillinger ikke kun ses i store kommuner eller i Storkøbenhavn, men også for at løsninger bør være forskellige og bl.a. tage højde for det lokale boligmarked i den enkelte kommune (herunder priser og boligsammensætning) og for målgruppernes omfang i hhv. store og små kommuner.

Der kan næppe laves en løsning, som rummer den samlede kompleksitet på området og samtidig løser problemstillingerne for alle kommuner. I stedet er erfaringen, at der er et generelt behov for friere rammer og at det er i kombinationen af mange mindre tiltag, at man formentlig kan finde løsninger, som rummer både alle kommuner og alle målgrupper.

7. De ansøgninger, der førte til generelle regelændringer

En række af de ønsker, som netværket har fremsat som led i de tre ansøgningsrunder, har ikke ført til forsøg. I stedet er der lavet permanente regelændringer enten som alternativ til forsøg eller i forsøgsperioden.

Krav om opførsel af affaldsskakter

I første runde søgte netværket om mulighed for at fravige kravet om at opføre affaldsskakter. Et sådant forslag kan sænke både byggeudgifter og driftsudgifter i almene boliger. Herudover er skakterne vanskeligt forenelige med affaldssorteringskrav.

I foråret 2017 meddelte den daværende boligminister, at der ville blive lavet en generel ændring af bygningsreglementet, og kravet om affaldsskakter afskaffet. Ændringen blev gennemført pr. 1. juli 2017.¹¹

Brug af salgsprovenu i udsatte områder

Netværkskommunerne ønskede mulighed for, at salgsprovenu ved salg af arealer i udsatte områder kunne benyttes til fordel for områdets beboere. I lov om almene boliger blev der gennemført en ændring pr. 1. december 2018, hvorefter ministeren efter ansøgning kan godkende, at salgsprovenu kan overføres til dispositionsfonden frem for at skulle indbetales som ekstraordinært afdrag.¹²

Nøglefærdigt alment byggeri

Den 27. marts 2019 fremsatte boligministeren forslag om mulighed for at opførsel af almene boliger kan ske i samarbejde mellem almene boligorganisationer og private bygherrer.¹³ Forslaget blev ikke vedtaget pga. folketingsvalg. Den 2. oktober 2019 blev forslaget genfremsat, det blev vedtaget og trådte i kraft 1. januar 2020.¹⁴

Udslusningsboliger i ældreboliger (frikommunelovens § 25)

Den 11. oktober 2019 fremsatte boligministeren et lovforslag, som bl.a. indeholdt bestemmelse om, at kommuner og boligorganisationer skulle have mulighed for at indgå aftale om at benytte almene ældreboliger som udslusningsboliger.¹⁵

Forslaget byggede formentlig på frikommunenetværkets hjemmel til at benytte både ældre- og ungdomsboliger som udslusningsboliger. Boligministeren trak dog lovforslaget tilbage, hvorfor der pt. ikke er permanent hjemmel til at benytte ældreboliger som udslusningsboliger.

Skæve boliger – udlån af grund (frikommunelovens § 26 a)

Pr. 1. februar 2020 trådte ny bekendtgørelse om tilskud til fremme af udviklingen af almene boliger til særligt udsatte grupper (skæve boliger) i kraft. I bekendtgørelsens § 24 gives der mulighed for, at kommunen kan besluttet at stille en kommunalt ejet ubebygget fast ejendom vederlagsfrit til rådighed for etablering af skæve boliger. Dette permanentgør den hjemmel frikommunenetværket har haft i frikommunelovens § 26 a.

Når kommunerne ikke har benyttet frikommunehjemlen, skyldes det bl.a. at skæve boliger i stedet vil blive realiseret efter den nye permanente regel i stedet.

8. De ansøgninger, der førte til konkrete forsøg i kommunerne

I alt tre frikommunehjemler har ført til konkrete forsøg i kommunerne. Det drejer sig om

- Frikommunelovens § 25 om udslusningsboliger

¹¹ https://bygningsreglementet.dk/Tekniske-bestemmelser/03/Vejledninger/Generel_vejledning?Layout=ShowAll

¹² <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2018/1322>

¹³ https://www.ft.dk/ripdf/samling/20181/lovforslag/l214/20181_l214_som_fremsat.pdf

¹⁴ <https://www.ft.dk/samling/20191/lovforslag/l12/index.htm>

¹⁵ https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/l62/20171_l62_som_fremsat.htm

- Frikommunelovens § 26d om nybyggeri
- Frikommunelovens § 27 om indretning af deleboliger

8.1 Evaluering af udslusningsboliger (§ 25)

Alle netværkets kommuner har enten benyttet eller forsøgt at benytte udslusningsboligbestemmelsen i frikommunelovens § 25. Ingen borger er anvist til en udslusningsbolig før efter 3. rundes ansøgning blev imødekommet. Al evaluering er derfor sket efter den endelige formulering af bestemmelsen. I anden runde fik frikommunenetværk om bedre styring af udgifterne på det specialiserede socialområde adgang til at benytte bestemmelsen. Dette netværks brug indgår i denne evaluering efter aftale mellem de to netværk. Der er konkret indsendt evalueringsmateriale fra Silkeborg og Holstebro kommuner, som er de to kommuner i det sidstnævnte netværk, der har brugt forsøgshjemlen vedrørende udslusningsboliger.

I Københavns Kommune blev der ikke anvist borgere til udslusningsboliger, da det som led i iværksættelsen af forsøget blev opdaget, at der manglede hjemmel til at undlade modregning i forsørgelsesydelse. De øvrige kommuner har gennemført deres forsøg i god tro, idet ingen ville kunne forudse, at dette var en problemstilling, når den hjemmel, der lå til grund for forsøget havde eksisteret siden 2005.

8.1.1 Hvor mange aftaler er indgået med udlejere?

Alle kommuner, der har deltaget i forsøg, har indgået aftaler med almene boligorganisationer.

I **Høje-Taastrup Kommune** blev der i 2019 indgået en 4-årig aftale med BL 9. kreds om anvisning og udlejning af familieboliger, som også omfatter muligheden for at etablere udslusningsboliger. Hermed ville nogle af de boliger, som ellers returneres til boligorganisationerne, fordi de er for dyre for målgruppen, kunne udnyttes som udslusningsboliger. Aftalen omfatter alle almene boligorganisationer i Høje-Taastrup Kommune. Det er aftalt, at der kan etableres i alt 10 udslusningsboliger og 5 deleboliger (med tre beboere hver) pr. år.

I **Roskilde Kommune** er der indgået aftale om brug af ungdomsboliger som udslusningsboliger med en boligorganisation. Der er to større boligorganisationer med familieboliger i kommunen. Der er indgået aftale om i alt 14 ungdomsboliger, men da boligerne i forvejen er beboet, etableres udslusningsboligerne i takt med almindelig fraflytning. Der har som udgangspunkt ikke været behov for at tilknytte tilskud til boligerne, da de i forvejen har en tilstrækkeligt lav husleje.

I **Aarhus Kommune** findes udslusningsboliger blandt de ledige boliger, kommunen modtager til anvisning som følge af den generelle anvisningsaftale med boligorganisationerne. Konkret spørges boligorganisationen til råds, før en udslusningsbolig etableres. En planlagt etablering kan aflyses pga. konkrete udfordringer i den pågældende boligafdeling. Alle 13 boligorganisationer i Aarhus indgår i ordningen. Der benyttes først og fremmest familieboliger, og kun undtagelsesvis ungdomsboliger. Der benyttes ikke ældreboliger, idet de er for dyre for målgruppen.

Århus Kommunen har i forhold til boligforeningerne ønsket at få udpeget cirka 40 relevante udslusningsboliger årligt. En sådan aftale er i proces. Der arbejdes sideløbende på et en aftale om en hurtig opsigelsesproces i udslusningsboliger, der ikke fungerer.

Der benyttes i Aarhus Kommune tilskud i meget begrænset omfang, idet det i vidt omfang har været muligt at finde tilstrækkeligt billige boliger til ordningen.

I **Favrskov Kommune** er der indgået aftaler med 3 af de boligorganisationer, der har boliger i kommunen. Det er aftalt, at der er boliger, der i øvrigt stilles til rådighed for

anvisning, der benyttes til ordningen. Borgere med børn prioriteres i forhold til de boliger, der er til rådighed. Der kan benyttes både familie-, ungdoms- og ældreboliger.

Randers Kommune har indgået aftale med en af de tre boligorganisationer, som har boliger i kommunen. Det skyldes, at kun den ene organisation har boliger, der er egnet som udslusningsboliger. Boligerne i Randers er generelt så billige, at der kun har været behov for at yde tilskud for 9 udslusningsboliger. Generelt har der kunnet findes boliger, der med almindelig boligstøtte og § 34 ydelse har været i et prisleje borgerne har kunnet betale. Der er ikke lavet en særlig aftale om et bestemt antal boliger. Der benyttes boliger, som i forvejen er til rådighed for kommunal boligsocial anvisning.

I **Københavns Kommune** blev der i 2019 indgået en generel 4-årig aftale med BL 1. kreds om brug af familie- og ungdomsboliger, der er indsendt til boligsocial anvisning som udslusningsboliger. Hermed ville nogle af de boliger, som ellers returneres til boligorganisationerne, fordi de er for dyre for målgruppen, kunne udnyttes som udslusningsboliger. Aftalen omfatter alle almene boligorganisationer i Københavns Kommune. Det er aftalt, at der kan etableres i alt 75 udslusnings- eller inklusionsboliger pr. år. Hvis en ordning realiseres i København, vil huslejetilskud være et nødvendigt element. Der er stor mangel på særligt familieboliger i et prisleje, som målgruppen har råd til at betale. Forhandlingerne om aftalen blev forsinket som følge af regeringens forslag om indsats mod parallelsamfund, som havde væsentlig betydning for denne aftale. Endelig lovgivning på dette område blev vedtaget i slutningen af november 2018. Da aftalen skulle tage højde for de endelige formuleringer og konsekvenser af den nye lovgivning, trådte aftalekomplekset derfor først i kraft 1. juli 2019. Sideløbende med forhandlingerne om udlejningsaftale afsatte borgerrepræsentationen midler i budget 2019 til tilskud og støtte tilop til 75 borgere pr. år i enten inklusions- eller udslusningsboliger. I tredje runde blev muligheden for udslusningsboliger udvidet så kraftigt, at disse boliger blev set som den bedste løsning for både borgere og kommunen. Kommunen arbejdede derfor videre med udslusningsboliger som primær løsning.

I **Silkeborg Kommune** er der indgået aftaler med 2 ud af de i alt 5 almene boligorganisationer i kommunen om brug af almene familie-, ældre- og ungdomsboliger som udslusningsboliger. Herudover benyttes kommunale ældreboliger som udslusningsboliger i det omfang, at de ikke kan lejes ud til den primære målgruppe med henblik på at nedbringe udgifter til tomgangsleje. Der er ikke sat en begrænsning i forhold til antallet af boliger, der kan benyttes som udslusningsboliger. Der har været benyttet huslejetilskud i forbindelse med boligerne. Der var været stor bevidsthed om forinden at vurdere, om borgerne var berettiget til boligstøtte og § 34 støtte.

I **Holstebro Kommune** er der indgået aftaler om brug af udslusningsboliger med de to boligorganisationer, som har boliger i kommunen. Der er ikke i aftalerne særlige begrænsninger ift. det antal boliger eller de boligtyper, der kan benyttes som udslusningsboliger. Kommunen har dog fokus på at benytte ældreboliger, fordi kommune ift. ældreboliger har pligt til at dække evt. udgifter til tomgangsleje. Der benyttes tilskud til huslejen og ikke blot midlertidig lejekontrakt.

8.1.2 Hvor mange udslusningsboliger er etableret?

I **Høje-Taastrup Kommune** er forsøget ikke blevet implementeret. Det skyldes dels, at det har været svært at finde borgere fra den boligsociale anvisning, som var i målgruppen for en udslusningsbolig. Det blev vurderet, at borgerne inden for tidsrammen ikke ville være i beskæftigelse eller uddannelse og dermed ikke have udsigt til en indtægtsforbedring og dermed kunne betale huslejen. Dels var det vanskeligt at etablere en ordning med viden om den modregningsproblematik, som er nærmere beskrevet under afsnit 8.1.9.

Pr. 1. august 2020 er der etableret 3 udslusningsboliger i **Roskilde Kommune**.

Der er i **Aarhus Kommune** i alt anvist 35 borgere til udslusningsbolig. 24 borgere var mænd, mens 11 var kvinder. Størstedelen (57 %) var i alderen 30-49 år. 26 % var 18-29 år. Målgruppen har meget forskellige problemstillinger, hvorfor de nødvendige indsatser også har været individuelt tilpasset.

I **Favrskov Kommune** er der etableret 4 udslusningsboliger. De 3 indflyttes i efteråret 2020 og er dermed ikke omfattet af denne evaluering. Der er benyttet tilskud i forbindelse med ordningen.

I **Randers Kommune** er der etableret i alt 9 udslusningsboliger. 3 boliger er etableret i almene familieboliger, mens 6 boliger er etableret i kommunens egne ældre/handicap-boliger.

Første bolig blev etableret i maj 2018 og den nyeste er etableret i februar 2020.

I **Københavns Kommune** blev der i budget 2019 afsat midler til oprettelse af 75 udslusningsboliger pr. år. Der blev afsat midler til hhv. huslejetilskud og til en særlig beskæftigelsesrettet indsats, der skulle sikre, at beboerne kom i beskæftigelse eller uddannelse inden tilskuddets udløb. Forsøget blev imidlertid sat i bero i maj 2019 pga. en modregningsproblematik, som er nærmere beskrevet under afsnit 8.1.9. Forsøget senere helt aflyst og midler til tilskud og støtte betalt tilbage til kommunekassen. Hvis der indføres en permanent hjemmel, der løser modregningsproblematikken, som annonceret i lovkatologet for 2020-21¹⁶ vil kommunen benytte denne frem for at gennemføre et meget kortvarigt forsøg.

I **Silkeborg Kommune** er der etableret i alt 16 udslusningsboliger.

I **Holstebro Kommune** er der etableret 4 udslusningsboliger

Samlet set er der på tværs af kommunerne etableret 71 udslusningsboliger. Det afhænger af etableringstidspunktet, om boligen fortsat er udslusningsbolig eller er overgået til almindelig lejekontrakt.

8.1.3 Bidrager udslusningsboliger med at nedbringe ventetiden på en bolig?

I **Høje-Taastrup Kommune** var der en forventning om at kunne anvende de dyre boliger til udslusningsboliger og dermed undgå, at de returneres til boligorganisationen. Dette vil kunne føre til kortere ventetider, fordi flere boliger udnyttes til anvisning.

I **Roskilde Kommune** er ventetiden på bolig generelt meget variabel, så det er ikke muligt at sige, om ventetiden nedbringes. Det afhænger generelt af, om der er boliger ledige, når en borger har behov for en udslusningsbolig.

Aarhus Kommune oplyser, at det er vanskeligt at opgøre, hvordan og om udslusningsboliger har påvirket den generelle ventetid på bolig via kommunal boligsocial anvisning. Udslusningsboliger udvælges blandt de boliger, der i øvrigt stilles til rådighed for den boligsociale anvisning. Borgere i målgruppen for en udslusningsbolig bliver dermed en ny målgruppe for anvisningen. Målgruppen ville tidligere ofte være blevet tilbudt et SL § 107 eller § 110 tilbud.

I **Favrskov Kommune** benyttes boliger, som ellers ville være benyttet til almindelig boligsocial anvisning, hvorfor ventetiderne ikke påvirkes

¹⁶ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaret-2020-2021/> (se s. 48)

Randers Kommune har ikke et højt pres på boligmarkedet. Der er generelt kort ventetid for borgere, der har behov for boligsocial anvisning. Det er derfor ikke muligt at opføre om etableringen af udslusningsboliger har påvirket ventetiden.

I **Københavns Kommune** ville brug af 75 boliger, som ellers ville blive returneret, svare til en forøgelse af den boligsociale anvisning på ca. 9,4 %. Det vil kunne antages, at reduktion i ventetid ville kunne have fået et tilsvarende omfang. Der er indgået aftale med BL 1. kreds om, at der benyttes boliger som i forvejen er til rådighed for den kommunale boligsociale anvisning, som ellers ville være for dyre for målgruppen i anvisningen. Aktuelt returneres denne type bolig til boligorganisationen og udlejes efter almindelig venteliste.

I **Silkeborg Kommune** har det ikke været muligt at opføre en forskel i ventetid på boligsocial anvisning, men der er indikationer på, at muligheden for at oprette udslusningsboliger har ført til et øget flow på kommunens SL § 107 tilbud.

I **Holstebro Kommune** er udslusningsboligerne benyttet som et alternativ til SL § 107 tilbud, fx for borgere, der ikke ønskede eller ikke magtede at bo i tæt fællesskab eller som kun ønskede en SL § 107 plads i Holstebro. Der har ikke været ventetid på udslusningsboliger, mens der for borgere, der alene ønsker en SL § 107 plads i Holstebro kan være op til 6 måneders ventetid.

8.1.4 Hvordan oplever målgruppen at bo i en midlertidig udslusningsbolig?

Kommunerne har interviewet et repræsentativt antal borgere i forhold til antallet af oprettede udslusningsboliger i den enkelte kommune om det at bo i udslusningsbolig.

Spørgsmålet er ikke relevant for **Høje-Taastrup Kommune**, som pga. modregningsproblematik ikke har realiseret anvisning til udslusningsboliger.

Roskilde Kommune har interviewet 3 borgere over telefon pga. Corona-restriktioner. Alle er glade for deres bolig. Nogle af dem har haft usikkerhed ift. at bo alene. Ingen af de 3 har tænkt nærmere over, at der er tale om en midlertidig bolig, men glæder sig i stedet over ikke at være på botilbud og selv at kunne styre hverdagen.

Aarhus Kommune har kontaktet alle de 35 borgere, der har fået en udslusningsbolig. 9 borgere viste interesse i at indgå i evalueringen via enten fysiske eller telefoniske interviews. Alle er tilfredse med tildelingen af en udslusningsbolig, og der er en tydelig tendens til, at borgerne oplever en fremgang i forhold til at få hånd om deres særlige sociale problemer. De oplevede enten en mere stabil hverdag med arbejde eller uddannelse eller at få bedre styr på psykiske problemer og misbrug, eller blot at få mere ro i hverdagen. En del af borgerne var ikke bevidst om, at boligen var midlertidig. Nogle borgere var blevet bevidst om dette i forbindelse med, at de overgik til en ordinær lejekontrakt. Borgerne har generelt været motiverede for at fastholde boligen, og det kan ikke entydigt afgøres, om denne motivation ville have været anderledes, hvis boligen fra start havde været permanent.

I **Favrskov Kommune** var der på opfølgningstidspunktet alene en borger i udslusningsbolig. Denne borger udtrykker glæde ved at bo i udslusningsboligen og oplever det som et almindeligt lejemål.

Randers Kommune har lavet status vedr. alle 9 borgere, der bor eller har boet i udslusningsbolig. Det fremgår heraf, at nogle af borgerne har oplevet ro og tryk ved at få egen bolig, og at de generelt ønsker at fastholde boligen. En enkelt borger udtrykker utryk over det forhold at lejekontrakten i første omgang er midlertidig.

Spørgsmålet er ikke relevant for **Københavns Kommune**, som pga. modregningsproblematik ikke har realiseret anvisning til udslusningsboliger.

Silkeborg Kommune har interviewet 5 borgere ud af i alt 16. De interviewede borgere har på interviewtidspunktet haft en botid i udslusningsbolig på mellem 4 og 12 måneder.

To af disse borgere har tidligere haft længerevarende ophold på SL § 107 tilbud. Begge borgere oplyser, at de har lettere ved at have besøg, og at det er dejligt at føle sig normal. Den ene har tidligere forsøgt at bo i egen bolig, men måtte efter en periode tilbage på SL § 107-tilbud. Hun beretter, at hun har fået en bedre lejlighed, hvilket har stor betydning for hendes psykiske velbefindende. For den anden borger betyder boligen, at hun har fået en følelse af at kunne komme videre med sit liv. Begge har forventning om at kunne fastholde boligen, når tilskuddet udløber, hvorfor midlertidigheden ikke har stor betydning.

To andre borgere har haft ophold på § 110 tilbud og oplyser at det er nemmere at indgå i sociale fællesskaber, når man har egen bolig. For den ene har midlertidigheden betydning, fordi det giver usikkerhed ift. om han kan fastholde boligen.

Der er desuden interviewet en borger i den udvidede målgruppe om borgere med sociale problemer og behov for hjælp til at få og fastholde en bolig. Der er konkret tale om en borger, der har været sofasover. Denne borger tilskriver boligen, at hun nu har fået et langt større socialt liv og netværk end tidligere.

Holstebro Kommune har interviewet 1 borger ud af i alt 4 i udslusningsboliger. Borgeren er glad for at have fået sin egen bolig, men er dog ked af at være omgivet af naboer, der er ældre. Hun er bekymret for, om hun kan fastholde boligen ved udløb af tilskud. Hun har et beskeden netværk, som det dog er blevet nemmere at se, nu hvor hun har fået egen bolig. Hun håber, at ledige boliger i området vil blive udlejet til personer på hendes egen alder.

8.1.5 Hvordan klarer målgruppen sig personligt, socialt og ift. uddannelse og beskæftigelse?

Spørgsmålet er ikke relevant for **Høje-Taastrup Kommune**, idet ingen her er anvist til en udslusningsbolig.

I **Roskilde Kommune** har beboerne i udslusningsboligerne gode sociale fællesskaber og har fundet det let at komme i kontakt med andre. De har fået mere lyst til at indgå i fællesskaber. Ingen af de tre beboere er i beskæftigelse, men de er alle i gang med uddannelsesforløb, som har til formål at føre til beskæftigelse.

I **Aarhus Kommune** er beboerne i udslusningsboliger meget bevidst om, at deres fremgang i forhold til fx at få en normal hverdag og komme i uddannelse og beskæftigelse, skyldes tildelingen af en bolig. Ca. 25 % er kommet i beskæftigelse eller uddannelse i den relativt korte periode, forsøget har været i gang. Andre er blevet afklaret i forsøgsperioden. Samlet set er indtrykket, at beboerne er bevidste om, at de har været stressede over deres tidligere kaotiske boligsituationer, og nu med tildelingen af en bolig har fundet ro til at koncentrere sig om at få et almindeligt hverdagsliv. Enkelte har udtrykt, at de skulle vænne sig til at bo alene. Samlet set har beboerne fået lettere ved at se familie og venner, hvilket har bidraget til en bedre hverdag og en højere livskvalitet.

For den borger, der på opfølgningstidspunktet var indflyttet i udslusningsbolig i **Favrskov Kommune**, blev boligen oplevet som et positivt forhold, der bidrog til at vedkommende klarer sig godt personligt, socialt og i forhold til beskæftigelse.

I **Randers Kommune** er 4 beboere fortsat i udslusningsperioden, mens 3 har permanent bolig. 2 borgere har efter afklaring fået førtidspension. For disse har det haft en række positive effekter, at de hurtigt fik bolig.

Spørgsmålet er ikke relevant for **Københavns Kommune**, idet ingen her er anvist til en udslusningsbolig.

I **Silkeborg Kommune** var der i alt 13 beboere i udslusningsbolig pr. 1. juli 2020. Disse kan opdeles i følgende kategorier

- Under uddannelse: 2
- I beskæftigelsesrettede eller afklarende forløb: 4
- Ikke i gang med en aktivitet: 5
- Tilkendt førtidspension: 2

Flere af de borgere i Silkeborg, der på opgørelsestidspunktet ikke var i gang med en aktivitet, skulle påbegynde forløb i løbet af sommeren 2020.

I **Holstebro Kommune** har udslusningsboliger få beboere. En af de 4 beboere er i positiv udvikling. For yderligere to beboere er udslusningsboligen for ny til at det kan afgøres, om tildelingen af bolig fører til positiv udvikling på andre parametre.

8.1.6 I hvilket omfang forekommer udsættelser eller ophør af udslusningsbolig?

Dette spørgsmål er ikke relevant for **Høje-Taastrup Kommune**, fordi der her ikke har været beboere i udslusningsboliger.

I **Roskilde Kommune** har der endnu ikke været fraflytninger eller udsættelse fra udslusningsboliger.

I **Aarhus Kommune** er i alt tre borgere i udslusningsbolig opsagt pga. overtrædelse af husordenen. Alle 3 bor nu et nyt sted.

I **Favrskov Kommune** har der på opgørelsestidspunktet ikke været fraflytninger eller udsættelser.

I **Randers Kommune** er i alt tre borgere flyttet videre til anden permanent bolig og har derved selv taget hånd om deres boligsituation. Der har ikke været udsættelser.

Dette spørgsmål er ikke relevant for **Københavns Kommune**, fordi der her ikke har været beboere i udslusningsboliger.

Silkeborg Kommune har været nødsaget til at udsætte i alt tre borgere (ud af 16 borgere visiteret til udslusningsbolig). En blev udsat med kort varsel, mens to andre blev udsat efter flere advarsler.

I **Holstebro Kommune** har 3 borgere fastholdt deres bolig. 1 borger er fraflyttet og er efter et ophold på § 110-tilbud flyttet i skæv bolig.

Dermed er i alt 10 borgere opsagt i udslusningsbolig i forsøgsperioden. Der har dermed været problematikker ift. 14 % af boligerne. Der skal i denne forbindelse være opmærksomhed ift. at der i mange kommuner er opereret med en målgruppe med komplekse sociale problemstillinger. Muligheden for udfordringer er netop baggrunden for, at der opereres med midlertidig lejekontrakt og med pligt for kommunen til at finde alternativ husning, når en udslusningsbolig må ophøre.

8.1.7 Medarbejdernes opfattelse af udslusningsboliger og virksomme indsatser

I **Høje-Taastrup Kommune** er der ikke ansat medarbejdere, der har et særligt fokus på at understøtte beboere i udslusnings- og deleboliger, fordi sådanne boliger endnu ikke er etableret. Indtil kommunen får erfaring med udslusnings- og deleboliger vil det være borgerens ordinære støttekontaktperson/vejleder, der understøtter borgene i selvstændig bolig. Der er dog stor opmærksomhed på problematikken med behovet for at understøtte borgen i at bo i selvstændig bolig. Høje-Taastrup Kommune indsamler ligeledes erfaringer om, hvordan støtte til borgerne kan organiseres gennem deltagelse i et projekt, der er finansieret af Socialstyrelsen og med deltagelse af Århus, København og Roskilde kommuner samt Hjem til Alle Alliancen.

I **Roskilde Kommune** oplever medarbejderne generelt ikke, at der er forskel på den støtte der ydes i udslusningsboliger og i andre boligtyper. Medarbejderne oplever, at beboerne er glade for boligen, og at der pga. gode fysiske rammer har været god kontakt i forhold til de øvrige beboere, hvilket har været med til at understøtte venskaber. Der har ikke været husordensproblemstillinger.

I **Aarhus Kommune** har der været både socialrådgivere og medarbejdere i den boligso- ciale anvisning tilknyttet forsøget om udslusningsboliger. For anvisningsmedarbej- derne har den største problemstilling været borgernes meget begrænsede betalings- evne i forhold til det pressede boligmarked i Aarhus Kommune. Herudover har over- holdelse af betingelserne i kontrakterne været en problemstilling, da der er tale om en gruppe af borgere, som ofte tidligere har oplevet udsættelser. Hvis beboerne ikke overholder kontrakterne, slides der på samarbejdet med boligorganisationerne. Nogle boligorganisationer har frabedt sig brug af deres boliger som udslusningsboliger.

Fra socialrådgiverside vurderes ordningen som velfungerende og som en stor hjælp for borgere, der ikke har alternative boligmuligheder. Borgerne mærker i store træk ikke forskel på en udslusningsbolig og en almindelig udlejningsbolig. Der har dog væ- ret tættere opfølgning med målgruppen i udslusningsbolig pga. den særlige allonge til lejekontrakten om forudsætninger for at fastholde boligen. Borgerne i boligerne vur- deres generelt at være i positiv udvikling, og tildelingen af en bolig vurderes at være en forudsætning for en sådan positiv udvikling.

Nogle få borgere er blevet opsagt. Det er generelt indtrykket, at det er muligt at fore- bygge restancesager, men at der er behov for en tidligere underretning til kommunen i husordenssager.

Medarbejderne i **Favrskov Kommune** ser udslusningsboligerne som et positivt tiltag, der kan hjælpe borgerne med at skabe et selvstændigt liv hurtigere og samtidig giver det en smidig overgang til normalsamfundet.

Af status på de 9 borgere, der har boet i udslusningsbolig i **Randers Kommune**, frem- går det, at sagsbehandlere i flere sager har tilkendegivet, at borgerne har fået håb om en bedring ved at få lov at afprøve at bo selvstændigt. I flere sager udtrykkes det, at borgeren har udviklet større selvstændighed, men også at flere borgere fortsat har svære perioder. I en enkelt sag har huslejetilskuddet været afgørende for muligheden for at borgeren kunne få selvstændig bolig. Flere af borgerne i forsøget modtager ud- dannelseshjælp. 2 borgere er under forløbet blevet tilkendt førtidspension.

I **Københavns Kommune** blev der i foråret udført et forarbejde, således at første anvis- ning kunne ske, når ny udlejningsaftale bl.a. om brug af udslusningsboliger trådte i kraft 1. juli 2019. Det var tanken, at der skulle ske tæt samarbejde mellem Socialfor- valtningen, som skulle tildele bolig og tilskud og Beskæftigelses- og Integrationsfor- valtningen, som skulle etablere en særlig indsats, der kunne understøtte, at borgeren

kom i beskæftigelse i tilskudsperioden og dermed fik mulighed for at fastholde boligen på ordinære vilkår. Pga. modregningsproblematikken blev forsøg ikke iværksat. Det er nu aftalt, at forarbejdet kan benyttes i et nyt projekt, hvis modregningsproblematikken løses via en lovændring. Medarbejderne er generelt positive ift. perspektiverne i et sådant projekt.

Silkeborg Kommune har interviewet fire medarbejdere, der arbejder med udslusningsboliger som hhv. socialrådgivere og bostøtte. Medarbejderne ser alle udslusningsboliger som et godt redskab for borgere, der enten kommer fra botilbud efter Servicelovens § 107 eller § 110 eller har behov for hjælp til at få og fastholde en bolig. En stabil boligsituation giver ro og overskud til at arbejde med sociale og psykiske udfordringer og til at starte på afklaringsforløb ift. uddannelse eller job.

Medarbejderne oplever, at midlertidigheden kan være med til at give borgerne et positivt skub, dvs. at øge deres incitament for at komme i gang med uddannelse eller afklaring ift. fx fleksjob inden tilskudsperioden udløber. Midlertidigheden er ikke oplevet som problematisk ift. unge, fordi perioden kan være længere end det, de unge i øvrigt har som botider på tidligere adresser. Midlertidigheden har fyldt mere hos borgere over 30 år, som typisk har et større ønske om at slå rod i en varig bolig.

Udslusningsboliger har været med til at øge flow i Silkeborg Kommunes § 107 pladser. I Silkeborg har alle de visiterede borgere modtaget SL § 85-støtte eller CTI-støtte. Der har generelt været et tæt samarbejde mellem myndighedssagsbehandlere og bostøtte, og der har været tilknyttet bostøttemedarbejdere fra indflytning i boligen.

Kommunen har udarbejdet særlige allonger til lejekontrakterne, der guider borgerne i forhold til adfærd. Disse er udarbejdet efter en samtale mellem sagsbehandler og borger, så den konkrete allonge afspejler samtalen, og derved giver borgerne ejerskab og forpligtelse i forhold til aftalerne. Disse allonger har også hjulpet borgerne med at sætte grænser for venner, der kunne have ønske om at flytte ind som sofasover.

Medarbejderne i **Holstebro Kommune** mener, at det har været særligt virkningsfuldt, at der kan tilføjes særlige vilkår i lejekontrakten, fx at borgerne skal modtage støtte og følge behandlingsplan.

8.1.8 Er der en økonomisk gevinst ved brug af udslusningsboliger?

I **Høje-Taastrup Kommune** kan en økonomisk gevinst ikke opgøres, da ordningen ikke kom i brug pga. modregningsproblematik.

Roskilde Kommune oplyser, at det ikke er muligt at opgøre en entydig økonomisk gevinst ved oprettelsen af udslusningsboligerne. Det er efter kommunens opfattelse for tidligt at sige noget præcist om, hvilken gevinst, der kan være ved udslusningsforløb. Meget tyder dog på, at beboerne i udslusningsboliger er kommet i god trivsel og har fået tro på en fremtid med selvforsørgelse og gode sociale fællesskaber.

Aarhus Kommune oplyser, at udslusningsboliger kan virke som en dyr løsning, men udgiften til indsats og tilskud skal sammenlignes med de alternative udgifter, der vil komme, når der ikke kan tilbydes en bolig til en borger, som fx ophold på et SL § 110-tilbud eller ved en udsættelse, hvis borgeren ikke har råd til en ordinær bolig. Tilskuddet er midlertidigt, idet der vælges en målgruppe, som forventes at kunne forbedre betalingsevnen og fastholde boligen, når tilskuddet bortfalder.

I **Favrskov Kommune** har der alene været én indflytning før efteråret 2020. Det er for spinkelt en baggrund til at kunne vurdere, om der vil være en økonomisk gevinst ved brug af forsøget.

For borgerne i **Randers Kommune** har det mest positive vedrørende udslusningsboliger været, at der er kommet et meget direkte fokus på mulighederne for at få en bolig, selvom en borger kan have forskellige udfordringer. For både rådgivere og borgere har det stået meget klart, at det kunne lade sig gøre, og at det er en god vej at gå.

I **Københavns Kommune** kan en økonomisk gevinst ikke opgøres, da ordningen ikke kom i brug pga. modregningsproblematik. Såfremt der findes en løsning på denne, vil der dog blive fremsat nyt budgetforslag om afsættelse af midler til husleje og beskæftigelsesindsats. Muligheden forventes at kunne give en økonomisk gevinst, fordi der med tildelingen af en udslusningsbolig kan ske tidlig forebyggelse ift. udviklingen af tungere hjemløse-problematikker hos fx nuværende sofasovere.

Silkeborg Kommune kan ikke sige noget sikkert i forhold til, om der er en økonomisk gevinst ved brug af udslusningsboliger. Silkeborg Kommune gør opmærksom på, at ordningen har bidraget til at skabe øget flow på SL § 107 tilbud. Dermed undgås tilsanding, og flere borgere kan modtage relevante tilbud. Herudover har adgangen til at benytte ældreboliger som udslusningsboliger været med til at reducere kommunens tomgangsforpligtelse ift. ældreboliger.

Holstebro Kommune oplyser, at der kan være et økonomisk rationale i udslusningsboligen som alternativ til et midlertidigt botilbud. Vilklarene i lejekontrakten hjælper med at støtte borgeren fordi der er klare rammer.

8.1.9 Modregningsproblematik

I den oprindelige ansøgning om mulighed for huslejetilskud skrev netværket:

”Beskæftigelseslovgivning

Der er desuden behov for at sikre, at et kommunalt tilskud til husleje ikke indgår i kontanthjælpsloft/loft over uddannelseshjælp og integrationsydelse eller modregnes i kontanthjælpsydelse, uddannelseshjælp eller integrationsydelse.”

Da netværket pr. 1. juli 2017 fik første bestemmelse om udslusningsboliger havde kommunerne ikke grund til at tro, at der skulle være en modregningsproblematik. Der var jo blot tale om, at netværket fik en lidt bredere målgruppe ift. den eksisterende bestemmelse i almenboliglovens § 63. Bestemmelsen om udslusningsboliger blev fremsat i 2005 og trådte i kraft 1. juli 2005. Bestemmelsen havde dermed været i kraft i 12 år, da netværket fik frikommuneforsøgsmulighed.

Spørgsmålet om modregning opstod i Københavns Kommune i foråret 2019. Der var i Kommunens budget for 2019 givet bevilling til at kunne yde huslejetilskud til 75 boliger pr. år og til en særlig beskæftigelsesindsats i forhold til de borgere, der fik tilbudt udslusningsbolig. I den forbindelse blev der udarbejdet retningslinjer og samarbejdsaftaler mellem involverede enheder i Socialforvaltningen og Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen.

I beskæftigelseslovgivningen er det således, at der sker modregning af alle ydelser, hvis ikke der er en direkte hjemmel til at undlade modregning. En sådan direkte hjemmel til at undlade modregning ses ikke indført i forhold til udslusningsboliger efter almenboliglovens § 63. Der er heller ikke indført hjemmel til at undlade modregning ift. frikommunelovens § 25.

I slutningen af juni 2019 rettede Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen henvendelse til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) med henblik på at få be eller afkræftet, om der skulle ske modregning. På trods af talrige telefoniske og skriftlige rykninger i løbet af eftersommeren 2019 ses denne henvendelse aldrig besvaret.

Københavns Kommune kunne ikke iværksætte forsøg uden en afklaring. Som følge af, at STAR ikke besvarede henvendelse fra kommunens medarbejder, sendte Socialborgmester Mia Nyegaard den 3. oktober 2019 brev til Boligminister Kaare Dybvad, Social- og Indenrigsminister Astrid Krag og Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard om problemstillingen. Borgmesteren henstillede til at de tre ministre koordinerede en besvarelse. Boligministeriet har ansvaret for udslusningsboligbestemmelsen, Beskæftigelsesministeriet har ansvaret for modregningsbestemmelsen og Social- og Indenrigsministeriet har ansvaret for frikommuneforsøg og i øvrigt interesse i boligløsninger for sociale målgrupper.

Den 26. februar 2020 modtog Socialborgmesteren svar fra Social- og Indenrigsminister Astrid Krag. I svaret konstateres det

”Det er korrekt, at der skal være en direkte lovhjemmel, hvis huslejetilskuddet for udslusningsboliger, jf. servicelovens § 163 a, ikke skal fradrages i borgerens forsørgelses-ydelser. Denne lovhjemmel findes for nuværende ikke i lovgivningen. Dette gælder både for udslusningsboliger oprettet i regi af frikommuneforsøget og udslusningsboliger generelt.

Regler om huslejetilskud i udslusningsboliger blev indført i serviceloven med virkning fra d. 1. juli 2005.

Ovenstående giver os anledning til at se nærmere på reglerne, herunder drøfte sagen med relevante parter på området.”

Med andre ord skal der principielt ske modregning, hvis der udbetales huslejetilskud til borgere, der modtager fx kontanthjælp eller uddannelseshjælp.

Da svaret blev fremsendt i slutningen af februar 2020, var forsøg i gang i de fleste deltagerkommuner.

Netværkskommunerne antager, at en sådan grundlæggende fejl ikke må komme hverken de kommuner eller de borgere til skade, der indgår i eksisterende forsøg, fordi alle ved iværksættelsen af forsøgene var i god tro. Alternativet vil i de fleste tilfælde være, at samtlige forsøgsborgere må udsættes af boligerne, hvis tilskud ophører uden varsel.

Københavns Kommune kunne efter den længere proces med STAR og diverse ministerier ikke siges at være i god tro og kunne derfor ikke iværksætte forsøg efter hjemlen om udslusningsboliger.

8.1.10 Netværkets anbefalinger vedr. udslusningsboligbestemmelsen

Det er en absolut nødvendighed, at der indføres en hjemmel til at undlade modregning for huslejetilskud i udslusningsboliger. Det gælder for så vidt både udslusningsboliger efter almenboliglovens § 63 og efter frikommunelovens § 25. Hjemlen bør omfatte de igangværende forsøg og give tryghed for nuværende beboere i udslusningsboliger.

Herudover er der i frikommunenetværket enighed om at anbefale, at forsøgshjemlen gøres permanent. I den forbindelse fremhæves særligt:

- Muligheden for at hjemløse og borgere truet af hjemløshed (fx sofasovere) kan opnå en udslusningsbolig uden først at skulle have været indkvarteret i kortere eller længere tid i et tilbud efter SL § 107 eller SL § 110. En sådan udvidelse giver mulighed for tidlig forebyggelse både ift. at afværge truende social deroute og ift. at forebygge ophold på botilbud. Netværkskommunerne noterer sig, at der varsles udvidelse af målgruppen til borgere med ophold på

tilbud efter SL § 109 (krisecentre), men mener ikke at denne udvidelse er tilstrækkelig, jf. nedenfor.

- Der bør fortsat kunne opereres med længere tilskudsperioder end de to år, der findes i den nuværende bestemmelse i almenboliglovens § 63. De op til 5 år i frikommunebestemmelsen giver mulighed for at gennemføre længere afklaringsforløb med tilskud.
- Der bør kunne etableres udslningsboliger i både ungdoms- og ældreboliger, således at boligtypen matcher borgerens fremtidige behov, udviklingsperspektiv og alder.
- Der bør være mulighed for at indgå aftaler om udslningsboliger med private udlejere. En sådan mulighed har stort potentiale både for de unge og i forhold til at skabe plads til alle borgere i alle boligtyper. Samtidig bør løbetidsbegrænsningen om at aftaler med private højst kan indgås i 6 år ophæves i lov om kommunal anvisningsret. Også begrænsningen ift. hvilke kommuner, der har lov til at indgå aftaler med private bør ophæves.
- Der bør afklares, om det er kommunernes eget ansvar at fastlægge rammerne for tilskud, herunder løbetid, størrelse, ophør, og om tilskud kan "genoplives", hvis en borger fx mister beskæftigelse indenfor 5 års perioden. I forhold til støttens størrelse, bemærker netværket, at det ganske vist står klart, at tilskuddet størrelse er bygget op om opholdsbetaling på botilbud. Men et sådant tilskud kan give udfordringer, når opholdsbetaling tager hensyn til borgerens betalingssevne, og det har været muligt at lave forsøg med borgere, som ikke har været indkvarteret på botilbud.

I regeringens lovkatalog for 2020-21¹⁷ varsles lovgivning, der skal løse modregningsproblematikken og udvide målgruppen for bestemmelsen om udslningsboliger til at omfatte kvinder på krisecenter. Der er ikke i den korte beskrivelse i kataloget beskrevet om, der vil ske en forlængelse af støtteperioden, som i frikommunehjemlen. Frikommunenetværket har ikke været inddraget i disse overvejelser, men håber at netværkets erfaringer vil indgå i forarbejdet til ny lovgivning, herunder at varigheden af støtte kan forlænges, og at målgruppen i frikommunebestemmelsen kan videreføres.

8.2 Nybyggeri (§ 26d)

Forsøg om fravigelse af bygningsreglementets krav til adgangsforhold evalueres af SBI og er derfor ikke del af denne evaluering. Roskilde kommune, som har benyttet denne hjemmel, har på evalueringstidspunktet ikke fået oplyst fra SBI, hvilke oplysninger kommunen evt. forventes at bidrage med.

8.3 Evaluering af muligheden for indretning af deleboliger (§ 27)

Deleboliger er en ordning, hvor en almindelig familiebolig deles mellem flere. Københavns Kommune indledte efter aftale med BL 1. kreds etablering af deleboliger i 2015 til unge. Da kommunen i 2016 efter flere år som såkaldt 0-kvote kommune på ny skulle modtage nyankomne flygtninge, blev ordningen udvidet – igen efter aftale med BL 1. kreds. Alene Københavns Kommune har på evalueringstidspunktet gennemført forsøg med frikommunebestemmelsen. Høje Taastrup Kommune har indgået aftale med boligorganisationer om brug af boliger som deleboliger, men har på evalueringstidspunktet endnu ikke anvist til sådanne boliger.

Baggrunden for ordningen er, at flere målgrupper i kommunen har så lav en betalingssevne, at det er meget vanskeligt at finde en almindelig bolig til dem. Ideen var, at unge

¹⁷ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaet-2020-2021/> (se s. 48)

og senere flygtninge med lav betalingsevne kunne dele en større bolig og dermed få et billigt værelse, hvor køkken og bad deles med 1-3 andre beboere

I praksis fungerer boligen dermed som et bofællesskab. Den enkelte lejer har dog lejekontrakt på eget værelse. Det betyder, at den enkelte ikke sættes ud, hvis en anden lejer i boligen får restancer eller ikke overholder husordenen. For såvel Københavns Kommune som BL 1. kreds er der tale om en nødløsning, fordi der ikke er et tilstrækkeligt antal boliger, der er tilstrækkeligt billige for de borgere, som har de allerlaveste ydelser. Alt andet lige er deleboligen et godt tilbud i sammenligning med botilbud eller med midlertidige boliger for flygtninge.

Københavns Kommune havde en række praktiske erfaringer med etablering af deleboliger og ansøgningen om frikommuneforsøg bar præg af disse meget konkrete og praktiske erfaringer.

8.3.1 Ansøgningerne

I første ansøgningsrund bad netværksskommunerne om mulighed for følgende øget fleksibilitet i deleboligordningen:

- Mulighed for boligstøtte til deleboliger med 2 personer, således at også mindre 3-rums boliger ville kunne benyttes til ordningen.
- Mulighed for at kommunen kan dække udgifter til nødvendig og fællesskabsunderstøttende indretning af deleboliger
- Mulighed for at opkræve husleje incl. forbrug, således at det kan undgås at en beboer skal hæfte for alle ift. forbrug

I tredje ansøgningsrunde blev ansøgning om boligstøtte til 2 beboere og ansøgningen om at kunne opkræve husleje incl. forbrug gentaget under overskriften "bedre udnyttelse af eksisterende boligkapacitet i forhold til deleboligbestemmelsen. Herudover blev tilføjet et ønske om mulighed for etablering af deleboliger i kommunalt og privat udlejningsbyggeri.

8.3.2 Forsøgshjemlen

I første runde blev ansøgningen om øget fleksibilitet i deleboligordningen imødekommet, for så vidt angår kommunernes mulighed for at betale for indretning af deleboligerne, samt kommunernes mulighed for at dække varmeudgifter, når der er tomme værelser i en delebolig.

Forsøg, som udbreder muligheden for at opnå boligstøtte, kunne ikke imødekommes.

I tredje runde blev der givet afslag på ansøgningen om at udbrede adgangen til at oprette deleboliger med mulighed for boligstøtte i privat byggeri på lige fod med deleboliger oprettet i alment byggeri, da det blev vurderet uhensigtsmæssigt at søge at løse en generel mangel på billige boliger i de større byer ved at give en bredere adgang til en delvist statsfinansieret boligstøtte. Der blev også givet afslag på ønsket om boligstøtte til to personer i en delebolig anvist af kommunen, da regeringen finder det uhensigtsmæssigt forsøgsvis at løse en generel mangel på billige boliger i de større byer ved at give en bredere adgang til en delvist statsfinansieret boligstøtte. Endelig gav ministeriet den tilbagemelding at frikommunenetværket har uformelt tilkendegivet, at muligheden for at opkræve husleje inkl. forbrugsudgifter kun er relevant i forlængelse af en generel forsøgsadgang til at oprette deleboliger med adgang til at søge boligstøtte, hvorfor der ikke var blevet arbejdet videre med dette delforsøg. Netværket var dog ikke enige i, at ansøgningen var trukket tilbage.

Frikommunenetværket havde forventet mulighed for at kunne oprette flere deleboliger, end det ellers er muligt enten via boligstøtte eller via samarbejde med private.

Der er langt flere 3 rums boliger end 4 rums boliger. Når de grundlæggende regler som udgangspunkt kræver, at en bolig har fælles stue, vil der som udgangspunkt skulle være 4 rum i en bolig, der opdeles til delebolig til 3 personer. Samtidig viste opgørelse over priserne på 3 rums boliger, at mange boliger ville være for dyre, selv når de blev opdelt mellem to unge på uddannelseshjælp, hvis de unge ikke kunne få boligstøtte. Men kunne der ydes boligstøtte, ville boligerne kunne benyttes til anvisning frem for at blive returneret.

Det er vanskeligt at forstå, hvorfor afslaget begrundes med at boligstøtte er statsfinansieret. Målgruppen har så lav betalingsevne, at de pågældende borgere også vil skulle have boligstøtte, når de i stedet får en almindelig bolig. Så statens udgifter vil formentlig være den samme – forskellen er blot, at de pågældende borgere formentlig vil få en længere ventetid på tag over hovedet og dermed risiko for social deroute i ventetiden.

Det er uheldigt, at der pga. en misforståelse ikke blev arbejdet videre med ønsket om at opkræve husleje incl. forbrug. Den problemstilling, at forbrugsleverandører alene vil registrere én kunde har givet udfordringer for flere unge i delebolig, når der fx sker fraflytning og den fraflyttende ikke ønsker at dække sin del af en ekstra-regning. Kommunen har ikke hjemmel til at hjælpe de unge, som har påtaget sig at stå som kunde, hvis andre beboere eller fraflyttede beboere ikke betaler deres del af regningen.

8.3.3 Lykkes det at lave aftaler med hjemlen?

I **Københavns Kommune** har der siden 2015 været aftale om, at kommunen kunne anviser unge på vej mod uddannelse eller beskæftigelse til en delebolig. Det er et led i aftalen, at der sker en særlig visitation til boligerne og at en deleboligmentor understøtter fællesskabet, så konflikter internt i boligen og ift. omgivelserne forebygges.

I 2016 blev denne aftale udvidet til at omfatte flygtninge, der ikke havde ægtefælle eller børn, der kunne ske familiesammenføring med.

Aftalen er videreført i den udlejningsaftale, der gælder for perioden 2019 til 2023, og som omfatter alle almene boliger i København. Boliger kan udvælges ud fra de boliger, der i forvejen stilles til rådighed for kommunens boligsociale anvisning.

Høje-Taastrup Kommune har påbegyndt samarbejde med boligorganisationerne om at anvende boliger som deleboliger til bl.a. unge som er hjemløse eller i risiko for at blive hjemløse. Etableringen af deleboliger sker som led i en nye rammeaftale med boligorganisationerne om udlejning og anvisning. Der er endnu ikke anvist unge til en delebolig.

8.3.4 Praktisk etablering

I praksis benyttes frikommunehjemlen primært ved oprettelse af boligerne. Det er en konkret udfordring at finde boliger i Københavns Kommune, som er egnede til opdeling. Af konkrete udfordringer kan desuden fremhæves, at mange boliger med 4 rum er for dyre for såvel unge som flygtninge, selv om de her kan opnå boligstøtte. Mange mindre boliger er også for dyre, selv om de deles, fordi der her ikke kan opnås boligstøtte.

En anden konkret udfordring er, at mange boliger har gennemgang gennem værelse til fælles faciliteter som køkken eller bad. I forhold til disse boliger er forsøgshjemlen relevant, idet kommunen har mulighed for at betale for nødvendig indretning i form af en skillevæg.

Forud for frikommunehjemlen måtte kommunen ikke finansiere nødvendige skillevægge. Kommunerne blev henvist til at beboerne kunne få opsat skillevæg som led i

individuel råderet. Den individuelle råderet kan imidlertid først udnyttes efter indflytning. Men da kommunerne samtidig kun må anvise til en bolig med et tilstrækkeligt antal rum, så vil man ikke kunne anvise til boliger, hvor der konkret er behov for en skillevæg for at skabe det nødvendige antal rum.

I Københavns Kommune er der pr. 21. september 2020 5 deleboliger i drift for unge. Herudover en endnu en bolig ved at få opsat skillevæg, så den kan anvises til unge som delebolig. Der er pr. 21. september 2020 13 deleboliger i drift for flygtninge.

Der er opsat skillevægge i 4 deleboliger til flygtninge. Der er opsat skillevægge i to deleboliger til unge, og der er ved at blive opsat skillevæg i en ny delebolig for unge. Ingen af disse boliger ville kunne være etableret som deleboliger, hvis ikke der havde været en frikommunehjemmel til opsætning af skillevægge.

Til boligerne er der også typisk indkøbt køleskab og komfur. Som det er beskrevet i den oprindelige ansøgning (se bilag 4), kan kommunen ikke bevilge komfur og køleskab til deling via enkeltydelsesbestemmelserne. Målgruppen for deleboliger har lave ydelser, og har derfor ikke selv råd til hårde hvidevarer. Muligheden for at kunne indkøbe de mest basale hvidevarer har også været helt afgørende for etableringen af deleboligerne.

I Københavns Kommune har projektet udviklet sig i en retning, hvor der nu er en særlig visitation til hhv. familieboliger, ungdomsboliger og deleboliger ift. unge og flygtninge. Denne visitation betyder, at ventetiderne for de enkelte grupper ikke er sammenlignelige. En ung, der har behov for en familiebolig venter imidlertid længere på tilbud om familiebolig end på tilbud om dele- eller ungdomsbolig af den simple årsag, at der er ganske få familieboliger til rådighed som unge-målgruppen kan betale.

8.3.5 Trivsel

I nogle boliger er forsøget om indretning hele forudsætningen for, at en bolig kan benyttes til delebolig. Boligen ville ikke have været benyttet som delebolig, hvis ikke en skillevæg kunne opsættes inden indflytning.

I hovedparten af boligerne stilles hvidevarer som komfur og køleskab ikke til rådighed af udlejeren. Frikommuneforsøget har været en forudsætning for, at kommunen har kunnet sikre, at der sådanne nødvendige hvidevarer til et helt almindeligt hverdagsliv var til rådighed for de unge. Kommunen har efter almindelig lov alene lov til at bevilge ydelser til personligt brug og ikke til fælles brug.

I en tidligere evaluering, gennemført forud for indsendelse af ansøgningen, blev det desuden vurderet, at der generelt var bedre trivsel i de deleboliger, hvor der var møblering af fællesarealer, end hvor beboerne ikke havde ressourcer til dette.

Nye beboere i deleboliger er ikke bevidste om, at forsøget har gjort en forskel i forhold til deres bolig. Det er derfor vanskeligt generelt at få beboerne til at forestille sig en situation uden skillevæg, køleskab eller spisebord. Det er dog medarbejdernes klare vurdering, at hjemmel til opsætning af vægge og investering i fx køleskab og komfur er nødvendige for, at ordningen overhovedet kan bevares.

Deleboligordningen benyttes, fordi der er grupper, som det med de nuværende boligpriser ikke er muligt at huse eller som i givet fald vil få meget lange ventetider på bolig. Når støtte til indretning er en nødvendighed, så er det fordi kommunen ikke ellers har hjemmel til at yde støtte til fælles indbo, og fordi målgruppens rådighedsbeløb er så lavt, at de ikke selv har mulighed for at dække udgiften. Når et fællesskab endnu ikke er opstået, er det desuden vanskeligt at motivere beboerne til at prioritere fællesskabet økonomisk.

De mentorer, som støtter op om fællesskaberne er meget bevidste om, at nødvendig indretning af boligerne giver trivsel. Der er meget stor forskel på, at mødes med beboerne i en tom stue, hvor man sidder på gulvet, og at mødes med dem om et spisebord.

Der er dog fortsat en udfordring ift. fællesudgifter til forbrug (el, vand, varme). Aktuelt vil leverandørerne alene acceptere at registrere en kunde. Så længe, der ikke er hjemmel til at fastlægge en husleje incl. forbrugsudgifter i disse boliger, vil en af beboerne være nødt til at hæfte for alle. Dette har i flere tilfælde givet konkrete udfordringer, enten når en af beboerne konkret ikke betaler sin del af forbrugsregningen, eller når en beboer fraflytter og ikke ønsker at bidrage til en ekstraregning. I sådanne tilfælde har kommunen ingen muligheder for at bistå den beboer, der har påtaget sig ansvaret, da kommunen ikke har hjemmel til at dække udgifter, som beboeren lægger ud for eller hæfter for på vegne af andre. Det er derfor en anbefaling fra medarbejderne, at der skal findes en løsning på denne problemstilling, så beboerne ikke kommer i økonomisk ufare pga. andre beboere.

Medarbejdere og beboere ønsker også en afklaring på brug af opbevaringsrum udenfor boligen. Aktuelt er det aftalt i Københavns Kommune, at beboerne ikke har adgang til sådanne rum. Det skyldes, at boligorganisationerne ønsker sikkerhed for, at der kan ske udsættelse, hvis en ung enten overtræder husorden eller ikke betaler huslejen. Erfaringen i boligorganisationerne er, at udsættelser aflyses, hvis det ikke entydigt kan afgøres, hvad der tilhører den beboer, der udsættes. Der kan således opstå tvivl, hvis der er tilknyttet et fælles opbevaringsrum til boligen. Fra medarbejderside udtrykkes det, at en sådan problemstilling må kunne løses konkret ved udsættelsen, fx ved at de øvrige beboere er til stede eller forinden har mærket egne genstande i et opbevaringsrum.

8.3.6 Giver ordningen mening?

Generelt giver visitatorer og støttemedarbejder udtryk for at ordningen giver mening.

I 2019 lukkede kommunen nogle deleboliger pga. manglende budgetmidler til støtte-medarbejdere og visitator. Selv om nogle unge tidligere havde udtrykt, at de hellere ville have selvstændig bolig, så udtrykte de ved flytningen til almindelig selvstændig ungdomsbolig bekymring for, om de ville opleve ensomhed, når de skulle bo alene.

Generelt har kommunen lavet en ordning, hvor deleboligfællesskaber kan opløses, hvis beboerne ikke fungerer sammen. Der i den samlede periode med deleboliger været fællesskaber, hvor enkeltbeboere er fraflyttet og nye beboere kommet til. De fraflyttede har i nogle tilfælde fået anden bolig eller en botilbudsplads. I andre tilfælde er de flyttet til andre deleboligfællesskaber.

I forhold til både visitation og støtte udtrykker medarbejderne, at der ikke bør være mere end tre personer i et bofællesskab. Man deler både bad og køleskab, og det kan være vanskeligt, hvis der er mange i boligen, som fx skal til undervisning og benytte badet på samme tid.

Medarbejderne efterspørger generelt mulighed for at kunne oprette mindre fællesskaber i 2- og 3-rums boliger. Her er den praktiske udfordring blot, at der ikke kan gives boligstøtte til to personer i delebolig. Boligstøtte fordrer, at fællesskabet har mindst 3 beboere. Det betyder, at mange boliger i relevant størrelse ikke kan benytte stil ordningen, fordi målgruppen ikke har råd til boligerne, hvis ikke der er mulighed for at opnå boligstøtte.

Medarbejderne giver generelt udtryk for, at deleboligen giver ro, fordi beboerne får en base, hvor de selv bestemmer og kan lukke døren og have eget rum. Selv om de deler faciliteter, er det bedre end at sove på sofaer hos venner og bekendte.

8.3.7 Spredning af deleboliger

En del af formålet med at oprette deleboliger i Københavns Kommune er at kunne sprede boligsocial anvisning til alle områder af byen og at sikre, at boligafdelinger, hvor boligerne oftest er for dyre til anvisning af fx en familie, bidrager til den samlede anvisningsopgave på anden vis.

Overordnet set sker der spredning af deleboligerne. Som led i udvælgelse af boligerne tages der hensyn til om der i forvejen er deleboliger i afdelingen. Boligerne er spredt på 7 postdistrikter. Der er en overvægt af deleboliger i København S, men København S rummer også en høj andel af almene boliger. Da antallet af deleboliger er beskedent, betragtes dette ikke som en særlig problemstilling.

Der er oprettet deleboliger i både nybyggeri og i eksisterende boliger. I forhold til nybyggeri må det dog påpeges, at nybyggede boliger ofte er for dyre til ordningen. Herudover er de ofte indrettet med få værelser og stort køkkenalrum, der kan gøre brug af boligerne som deleboliger vanskelig. Der er en risiko for at stigende huslejer i eksisterende byggeri på sigt vil føre til, at det alene er muligt at oprette deleboliger i afdelinger, som i forvejen bærer en høj andel af den almindelige boligsociale anvisning, fordi boligerne i andre afdelinger bliver for dyre, også selv om de opdeles. Dette gælder naturligvis særligt i de tilfælde, hvor der ikke kan opnås boligstøtte (dvs. når 2 personer skal dele en 3-rums bolig).

8.3.8 anbefalinger vedr. deleboliger

I forhold til deleboliger anbefales det

- At forsøgshjemlen om at kommunen kan dække udgifter til nødvendig og fællesskabsunderstøttende indretning gøres permanent. Det er særligt væsentligt ift. skillevægge, nødvendige hvidevarer og møblering af fællesarealer.
- At forsøgshjemlen om at dække varmeudgifter i evt. ledighedsperioder også gøres permanent.
- At det på ny overvejes om der kan gives mulighed for boligstøtte til to personer i delebolig.
- At det på ny overvejes om der kan gives mulighed for at opkræve husleje incl. forbrug.
- At det overvejes, om der kan findes en praktisk løsning ift. behovet hos udlejere for at kunne udsætte beboere pga. restancer eller husordensovertrædelser og beboernes behov for at kunne benytte fx opbevaringsrum.

9. De øvrige hjemler, som ikke blev benyttet inden evalueringen blev afsluttet

En række af de frikommunehjemler, som netværket har fået er ikke konkret blevet udmøntet af kommunerne. Det drejer sig om:

- § 24 om opsigelsesadgang i almene plejeboliger
- Vedr. samarbejde med private udlejere
 - o § 26 om fravigelse af krav ift. samarbejdet med private udlejere
 - o § 26 f om muligheden for udslningsboliger i privat byggeri
 - o § 26 g om muligheden for startboliger i privat byggeri
 - o § 26 h om muligheden for inklusionsboliger i privat byggeri
 - o § 26 k om forlænget aftaleperiode ift. private udlejere fra 6 til 12 år

- § 26 a om muligheden for at stille en kommunal grund vederlagsfrit til rådighed for skæve boliger
- § 26 b om muligheden for at oprette startboliger på kommunalt initiativ
- § 26 c om muligheden for at oprette inklusionsboliger på kommunalt initiativ
- § 26 e om muligheden for midlertidigt byggeri
- § 26 i om forlængelse af underretningsperioden for restancer fra 1 til 2 år vedr. anviste borgere
- § 26 j om provenu ved afhændelse af restarealer

Nedenfor gennemgås baggrunden for, at de forskellige hjemler endnu ikke er i brug i kommunerne.

9.1 Opsigelsesadgang i almene plejeboliger (§ 24)

I første ansøgningsrunde bad kommunerne om at kunne arbejde med midlertidige lejekontrakter. Kommunernes primære mål var midlertidighed ift. anvisninger i familie- og ungdomsboliger. Kommunerne fik imidlertid i stedet mulighed for at operere med en opsigelsesadgang i almene plejeboliger.

Af kommunernes høringssvar vedr lovforslaget fremgår det (se bilag 5):

”Netværket bemærker, at der ikke fra netværkets side har været fremsat ønske om en udvidet opsigelsesadgang for borgere, som anvises til almene plejeboliger. Netværket har alene overvejet brug af midlertidig lejekontrakt, hvor borge-rens behov for en bolig også på forhånd kunne forventes at være midlertidig. Dette er formentlig ikke tilfældet i de almene plejeboliger. Herudover skrives der i tilsagnsbrevet fra ministeriet, at netværket får udvidet adgang til opsigelse i ”almene ældre- og plejeboliger”. Af lovforslagets tekst og bemærkninger Side 3 af 8 fremgår imidlertid alene en udvidet adgang til opsigelse i almene plejeboliger, men ikke i almene ældreboliger.

....

Kommunenetværket mener, at netværkets tilgang med midlertidig lejekontrakt er en mere åben og oprigtig løsning i forhold til den enkelte borger end en udvidet opsigelsesadgang. Med en midlertidig lejekontrakt er det fra indflytningen tydeligt, at kommunerne tilsigter et midlertidigt ophold og vil træffe beslutninger ud fra borgerens funktionsniveau. Ved en udvidet opsigelsesadgang vil det stå mindre klart for den enkelte borger, hvornår de kan forvente en flytning.”

Kommunenetværket drøftede bestemmelsen på workshop, som skulle udarbejde forslag til evalueringsdesign. Det endte imidlertid med, at det var en fælles vurdering fra alle netværksskommuner, at hjemlen ikke kunne benyttes.

Imidlertid vil såvel en indflytning som en opsigelse skulle finde sted indenfor forsøgsperioden. Herudover skulle en eventuel klagesag over opsigelse også være færdigbehandlet indenfor forsøgsperioden. Det var netværksskommunernes fælles opfattelse, at det for det første ville være meget begrænset behov for opsigelse i netop plejeboliger. Herudover ville det være et yderligere begrænset behov, når både indflytning og opsigelse skal finde sted inden 30. december 2021. Hvis der endelig skulle opstå relevante tilfælde, så ville der være stor sandsynlighed for, at en klagesagsbehandling ikke ville være nået inden udløbet af forsøg.

Det var dermed netværksskommunernes konklusion, at et forsøg formentlig ikke ville føre til resultater, hvorfor der ikke var vilje til at investere ressourcer i opbygning af forsøg, evalueringsdesigns mv.

Frikommunenetværket har ikke behov for, at denne hjemmel gøres permanent. Netværket bemærker, at der i regeringens lovkatalog for 2020-21 fremgår forslag om for- søg med opsigelser i hhv. ældre- og plejeboliger.¹⁸ Netværket har ikke været inddraget i identifikationen af et sådant behov.

9.2 Hjemler vedr. samarbejde med private udlejere (§ 26, 26 f, 26 g, 26 h og 26 k)

Frikommunenetværket har opnået en række fritagelser, der skulle gøre samarbejde med private udlejere muligt. Hjemlerne består dels af helt centraler fritagelser fra lov om kommunal anvisningsret, som aktuelt gør det umuligt for de fleste kommuner i frikommunenetværket at indgå aftaler med private. Aktuelt er det kun Aarhus sammen med 16 andre kommuner udenfor netværket denne mulighed.¹⁹

Oftest er privat udlejningsbyggeri dyrere end tilsvarende almene boliger. Derfor er de hjemler, der blev givet om at kunne oprette boligtyper med tilskud i privat byggeri helt afgørende for, at forsøg kan realiseres.

Københavns Kommune har haft dialog med flere private udlejere, som har vist interesse for en udlejningsaftale. For de fleste er det dog en forudsætning, at udlejeren ikke får tab på udlejningen til kommunalt anviste borgere. Derfor har brug af bestemmelserne i frikommuneloven om enten inklusionsboliger eller udslningsbolig været afgørende. Også Høje-Taastrup Kommune har haft dialog med private udlejere, dog uden at have kunnet indgå en konkret aftale inden denne evaluering.

På grund af den modregningsproblematik, som beskrives i afsnit 8.1.9, er udviklingen af sådanne projekter sat i bero. Det giver ikke mening at udbetale et tilskud, hvis borgeren modregnes i andre ydelser. Det er dog aftalt, at forhandlinger om aftaler kan genoptages, hvis der skulle komme en løsning på modregningsproblematikken, før frikommuneforsøgene om samarbejde med private udlejere udløber.

Når hjemlen endnu ikke er benyttet, er det med andre ord ikke fordi der ikke har været interesse for at benytte den. Der arbejdes fortsat på løsninger, som dog først vil kunne iværksættes, når der er fundet en løsning på modregningsproblematikken.

Frikommunenetværket mener ikke, at de nuværende begrænsninger i lov om kommunal anvisningsret giver mening. Der er ikke tale om at netværket ønsker at tiltvinge sig anvisningsret til private udlejningsboliger. Kommunerne ønsker adgang til at indgå aftaler med private udlejere. Dette kan fx sikre øget spredning af de målgrupper, som den enkelte kommune anviser bolig. Aftaler kan dermed forebygge ghettosering. Kommunerne gør i den anledning opmærksom på, at der ikke nødvendigvis er sammenfald mellem listen over kommuner med udsatte områder, og listen over kommuner, der må indgå aftaler. Københavns Kommune har aktuelt 6 udsatte områder og Høje-Taastrup Kommune har 2 udsatte områder, men ingen af disse kommuner må alligevel indgå aftaler om anvisning med private.

Den nuværende tidsbegrænsning i lovgivningen giver heller ikke mening. Det tager lang tid at indgå aftaler. Private udlejere står ikke i kø for at få en aftale med en kommune om anvisning. Såfremt der kan etableres et velfungerende samarbejde med en privat udlejer, bør dette have mulighed for at blive forlænget løbende, hvis andre

¹⁸ <https://www.stm.dk/statsministeriet/publikationer/lovprogram-for-folketingsaaret-2020-2021/> (se s. 9)

¹⁹ Kun kommuner med et område på listen over boligområder, hvor kombineret anvisning kan anvendes ret til at indgå anvisningsaftaler med private udlejere. Listen kan findes på denne side: <https://www.trm.dk/publikationer/2019/liste-over-ghettoomraader-pr-1-december-2019/>

private udlejere ikke er interesserede i aftaler. Alternativt er der risiko for, at alle muligheder i det private byggeri udtømmes indenfor en kortere årrække. Herudover vil det være en fordel at have en aftale med så mange udlejere som muligt. Derved kan risikoen for den enkelte udlejer begrænses, og der kan ske spredning af udsatte borgere til hele byen og ikke kun til de almene boligområder, som derved kan risikere udpegning som udsatte områder.

Netværkets anbefalinger er følgende:

- Lov om kommunal anvisningsret skal ændres, så alle kommuner (uanset udpegede områder på statslige negativlister, dvs. udsatte områder mv.) har mulighed for at indgå anvisningsaftaler.
- Tidsbegrænsningen og forbuddet mod at forlænge eller genindgå aftaler med private udlejere skal ophæves.
- De hjemler, der er givet til at indgå aftaler med private om hhv. inklusionsboliger og udslusningsboliger skal gøres permanente. Samtidig skal modregningsproblematikken løses i forhold til begge boligtyper.
- Der bør (som ønsket i runde 2) kunne indgå aftaler med private udlejere om etablering af startboliger i boliger, som etableres til studerende. I den forbindelse bør der i private studieboliger gives mulighed for, at udlejer også kan optage unge, der er i forløb mod uddannelse i lighed med reglerne for almene ungdomsboliger.

9.3 Vederlagsfri grund til skæve boliger (§ 26 a)

Eneste grund til, at der ikke på sigt vil blive gennemført byggerier med hjemmel i forsøgsbestemmelsen, er, at hjemlen blev gjort permanent i 2020. Evt. byggerier af skæve boliger på grund, der stilles vederlagsfrit til rådighed af kommunen, vil derfor nu blive gennemført efter den permanente hjemmel frem for efter forsøgsbestemmelsen.

9.4 Oprettelse af start- og inklusionsboliger på kommunalt initiativ (§ 26 b og 26 c)

Kommunerne har efter tredje runde opnået en så god løsning vedr. udslusningsboliger, at kommunerne har prioriteret at benytte udslusningsboligbestemmelsen over bestemmelserne om inklusionsboliger og startboliger.

Når udslusningsboligbestemmelsen opfattes som en bedre løsning, så skyldes det, at boligerne i denne ordning bliver permanente, hvis alt går godt og bedre betalingsevne opnås. I inklusionsboliger skal boligen fraflyttes efter 2 år uanset borgerens udvikling. I startboliger skal borgeren fraflytte, når vedkommende fylder 24 år. Udslusningsboligens mulighed for permanent lejekontrakt lever dermed bedre op til evidensbaserede housing first principper.

Inklusionsboligbestemmelsen kan være relevant at videreføre, hvor en boligtype eller en konkret bolig har så høj en leje, at det er usandsynligt, at borgeren vil få råd til den – uanset positiv udvikling. Det kunne fx være ift. ældreboliger, hvor kommunen har en tomgangsforpligtelse, men hvor lejen ofte er høj ift. socialt udsatte. Det er dog særligt relevant, at der ses på det forhold, at der er boligmuligheder i lovgivningen, som reelt ikke kan benyttes, når statslige puljer, der er en forudsætning for etableringen af boligmuligheden, er løbet tør.

Også i forhold til startboligbestemmelsen er pointen om at boligløsninger ikke bør være koblet på tomme statslige puljer relevant (se afsnit 4.1 om disse). Nogle kommuner i netværket mener dog, at det kan være hensigtsmæssigt, at startboliger skal kunne "konverteres" til en almindelig ungdomsbolig-lejekontrakt i takt med at den

unge får mindre behov for støtte. Derved kan det sikres, at den unge forbliver i samme bolig, hvilket forventes at kunne give øget tryghed. I sådanne tilfælde kan en ny startbolig udpeges, når en anden ungdomsbolig bliver ledig ved almindelig fraflytning. En boligtype og støttemetode bør ikke være koblet til alder, men til borgerens situation, behov og udvikling. I nogle kommuner er det en udfordring, at også ungdomsboliger er dyre for unge-målgruppen. Der bør derfor indføres mulighed for, at der også i startboliger kan tilknyttes et huslejetilskud.

I Københavns Kommuner indeholder den 4-årige rammeaftale med BL 1. kreds om udlejning mulighed for at både inklusions- og startboliger kan etableres i udlejningsbyggeri. Kommunen har valgt at prioritere udslusningsboliger pga. det bedre housing first perspektiv. Kommunen mener desuden, at den modregningsproblematik, som er fundet i forhold til udslusningsboliger, også kan være gældende ift. tilskuddet i inklusionsboliger.

Netværkskommunerne anbefaler

- At koblingen mellem statslige puljer og muligheden for oprettelse af boligtyper som inklusions- og startboliger ophæves.
- At såvel inklusionsboliger som startboliger skal kunne overtages på ordinære vilkår, hvis borgerens udvikling tilsiger det.
- Der skal tages stilling til om der er en modregningsproblematik ift. inklusionsboliger.
- Der bør gives mulighed for tilskud uden modregning ift. startboliger.
- Når særlige boligtyper oprettes på kommunalt initiativ og for kommunal udgift, så bør støtten til beboerne kunne forankres i kommunen. Boligerne kan så lettere oprettes på tværs af boligorganisationerne, og kommunen kan sikre indholdet i støtte. Såfremt støtten etableres i boligorganisationen, men for kommunale midler er der ikke tale om inddragelse af civilsamfund, men om udlicitering.

9.5 Midlertidigt byggeri (§ 26 e)

Kommunerne kan ikke selv opføre midlertidigt byggeri, men kan tilbyde samarbejdspartnere muligheden. En af udfordringerne med hjemlen er, at det er vanskeligt at forene reglerne om lån til alment byggeri med bestemmelsen. En anden udfordring er, at der i forsøg alene må opføres midlertidige boliger til socialt udsatte unge. Kommunernes ansøgning var baseret på, at der skulle kunne ske en integration mellem unge studerende i midlertidige boliger som led i den nuværende planlovsbestemmelse om midlertidige boliger. Det er ikke muligt med forsøgsbestemmelsen. Her adskilles de to målgrupper i forskellige byggerier. Der er stor risiko for, at midlertidige boliger, der alene rummer et antal socialt udsatte unge, vil føre til en stigmatisering af beboerne. Der vil ikke kunne påregnes de positive nabo effekter, som ellers ville kunne opnås i blandede bolig-løsninger. Der er nærmere risiko for negative nabo-effekter, når socialt udsatte koncentrerer i særlige byggerier.

I Høje-Taastrup kommune har boligorganisationerne og private boligudviklere ønsket en klausul om at kunne købe grunden efterfølgende til etablering af permanente boliger.

Netværket anbefaler at forsøgshjemlen erstattes af en ændring af planloven, således at også socialt udsatte unge på vej mod uddannelse kan anvises til midlertidige "studieboliger". Samtidig bør det sikres at almene boligorganisationer reelt har mulighed for at tilbyde midlertidige boliger.

9.6 Underretning om restancer (§ 26 i)

Kommunerne fik mulighed for at øge perioden for underretninger om restancer fra 1 år to 2 år efter indflytning af en kommunalt anvist borger. Ansøgningen havde udgangspunkt i, at det pga. GDPR-lovgivningen ikke vurderedes muligt at operere med længere perioder for underretning. Når forsøg ikke er realiseret, skyldes det primært mangel på ressourcer. Det vil fortsat være relevant at kunne forlænge underretningerne, evt. efter aftale mellem kommune og boligorganisationer.

Baggrunden for dette er, at der ofte ydes social støtte i den første tid efter indflytning. Der er risiko for, at restancer og andre problemstillinger først opstår, når den sociale støtte udfases.

9.7 Provenu ved restarealer (§ 26 j)

Høje-Taastrup vurderer, at forsøget vil kunne anvendes i forbindelse med omdannelse af boligområder som fx Blåkilde. Hjemlen er dog endnu ikke taget i brug.

Netværkskommunerne anbefaler at hjemlen videreføres. Når den ikke er benyttet, skyldes det bl.a. at projekter om omdannelse af boligområder har meget lange tidsperspektiver.

10. Overvejelser om midlertidighed

Som led i Vives sparring om evaluering har netværkets tovholdere modtaget oplæg fra både Lars Benjaminsen og Gunvor Christensen. Særligt Lars Benjaminsen har overfor netværket understreget at der ikke er positiv evidens for brug af midlertidige løsninger ift. hjemløse.

Når netværket alligevel både i sine ansøgninger og i sine anbefalinger fortsat ønsker at arbejde med midlertidige løsninger, skyldes det følgende overvejelser:

- Det anses ikke for realistisk, at tilskudsmuligheder skal forslås livsvarigt. Denne vurdering gælder i forhold til lovgivning, i forhold kommunal politisk tilslutning og i forhold til økonomisk prioritering, men også i forhold til at der så ikke er incitament for borgeren til at deltage i en udvikling.
- Når varige permanente løsninger har lange udsigter, fordi nybyggeri tager lang tid, så må kommunerne arbejde med det næstbedste alternativ. For borgeren er en midlertidig bolig et langt bedre alternativ end at være hjemløs (herunder sofasover) eller at bo på botilbud.
- Boligtyper som helt almindelige ungdomsboliger er midlertidige. Det samme gælder de nuværende særlige boligtyper (udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger). Midlertidighed har været alment benyttet i en række sammenhænge og ses derfor ikke som stigmatiserende eller lign.

S

Frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

Samlede bilag til evaluering af frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

Bilag 1: Oversigt over forsøgsansøgninger, svar på ansøgninger og brug af hjemler

Se nedenfor side 3.

Bilag 2: Ansøgning om at blive frikommunenetværk

<http://www.oim.dk/media/18088/billige-boliger-og-fleksible-boligloesninger.pdf>

Bilag 3: Godkendelsen af netværket

Se nedenfor side 7.

Bilag 4: Ansøgninger fra runde 1

Link politisk-behandling i København (2. februar 2017):

<https://www.kk.dk/node/14148/02022017/edoc-agenda/17260c2c-7d86-4264-a5cc-677897396656/a63dc861-1df1-4701-9df4-6c98f9fc177b>

Bilag 5: Lovhøring runde 1

Se nedenfor s.8.

Bilag 6: Tilbage melding fra runde 1

<http://www.oim.dk/media/18490/svar-paa-ansoegninger-om-forsoeg-for-netvaerket-om-billige-boliger-og-fleksi.pdf>

Bilag 7: Brev fra netværket af 19. maj 2017 om behov for yderligere afklaring af boligstøttemuligheder

Se nedenfor s 16.

Brevet ses ikke besvaret

Bilag 8: Brev fra netværket af 14. juni 2017 om billigt nybyggeri og deleboliger incl. 2 bilag

Se nedenfor s. 18.

Brevet ses ikke besvaret

Bilag 9: Ansøgninger fra runde 2

Link til politisk behandling i Københavns Kommune (27. april 2017):

<https://www.kk.dk/node/14148/27042017/edoc-agenda/41c78cc7-260e-4fda-8d20-0c9eac6452f7/96959cbe-9239-4e62-981a-d455063ad94a>

28. oktober 2020

Sagsnummer
2020-0203398

Dokumentnummer
2020-0203398-18

Bilag 10: Lovhøring runde 2

Se nedenfor s. 23.

Bilag 11. Tilbage melding fra runde 2

<https://sim.dk/media/21906/svar-paa-billige-boliger-og-fleksible-bolig-loesninger-2-runde.pdf>

Bilag 12: Ansøgninger fra runde 3, indsendt 1. november 2017

Link til behandling af 8 forslag i Københavns Kommune (12. oktober 2017):

<https://www.kk.dk/node/14148/12102017/edoc-agenda/e5e7b309-248e-4475-98d7-4539924da534/f744abb3-3e7d-46cf-b370-9b6f02f996e6>

Et yderligere forslag ses nedenfor på side 25.

Bilag 13: Lovhøring runde 3, 12.februar 2018

Se nedenfor side 32.

Bilag 14: Tilbage melding fra runde 3, 21. december 2017

<https://sim.dk/media/21913/svar-paa-billige-boliger-og-fleksible-bolig-loesninger-3-runde.pdf>.

Bilag 15: Henvendelser til 3 ministre om modregningsproblematik

Se nedenfor side 34.

Bilag 16: Svar fra 3 ministre om modregningsproblematik

Se nedenfor side 36.

Bilag 17: Lovforslag om frikommunehjemler:

Runde 1: <https://www.ft.dk/samling/20161/lovforslag/L200/index.htm>

Runde 2: <https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/l61/index.htm>

Runde 3: <https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/l220/index.htm>

<https://www.ft.dk/samling/20171/lovforslag/l61/index.htm>

Bilag 1: Oversigt over ansøgninger om frikommuneforsøg, tilbagemeldinger og brug af hjemler

Overordnet tema og indhold, runde 1-3	Tilbagemelding runde 1 (bilag 6)	Tilbagemelding runde 2 (bilag 11)	Tilbagemelding runde 3 (bilag 14)	Brug af hjemmel/anbefaling
Huslejetilskud <i>Runde 1 (bilag 4):</i> ønske om midlertidigt at kunne betale tilskud til borgere, der ellers optager dyre pladser. Borgerne skal opnå bedre betalingsevne i tilskudsperioden (dvs. uden modregning). Der blev søgt om tilskudsmuligheder til både sociale målgrupper og til flygtninge. Ønske om at benytte den boligtype, som er egnet til borgeren (ungdoms-, familie- eller ældreboliger). <i>Runde 2 (Bilag 9):</i> ønske om at arbejde med inklusionsboliger på kommunalt initiativ (Inklusionsboliger kan tilknyttes et tilskud). <i>Runde 3 (bilag 12):</i> Ønske om at arbejde med 5-årige tilskud i udslusningsboliger Ønske om at arbejde med tilskud til målgrupper i særlige beskæftigelsesrettede projekter Ønske om at arbejde med udslusningsboliger til flygtninge.	<i>Udslusningsboliger</i> - Bredere målgruppe (fra borgere på §107 el. §110 til borgere med sociale problemer og behov for støtte til at få og fastholde en bolig) - Mulig støtteperiode forlænget fra 2 til 2 ½ år - Både ældre- og ungdomsboliger vil kunne benyttes som udslusningsboliger Ønsket om at kunne arbejde med flygtninge som målgruppe blev ikke besvaret Muligheden for udbetaling af direkte huslejetilskud skulle afklares nærmere.	Mulighed for at oprette <i>inklusionsboliger</i> på kommunalt initiativ (mulig støtteperiode på max 2 år). Der skal fortsat forankres støtte i boligorganisationen.	<i>Udslusningsboliger</i> - Støtteperiode forlænget til op til 5 år Afslag på ansøgning om tilskudsmulighed til borgere i særlige beskæftigelsesrettede projekter Afslag på yderligere muligheder for direkte huslejetilskud, idet der henvises til at kommunerne i forvejen har mulighed for at yde særlig støtte til borgere med fysisk funktionsnedsættelse, jf. lov om individuel boligstøtte. Dette gav et efterforløb, idet det er UdbetalingDanmark, og ikke kommunerne, der administrerer bestemmelserne. Herefter blev det meddelt, at der så gives afslag på yderligere muligheder for boligstøtte. Afslag på at benytte udslusningsboliger til flygtninge.	<i>Brug:</i> Udslusningsboliger er forsøgt realiseret i alle netværkskommuner – alle efter hjemlen i runde 3. Ingen har oprettet inklusionsboliger. Det skyldes at den brede mulighed i runde 3-hjemlen om udslusningsboliger understøtter housing first bedre end inklusionsboliger, fordi udslusningsboliger kan blive en permanent boligløsning <i>Centrale anbefalinger:</i> - Forsøgshjemlen bør gøres permanent – incl. muligheden for at benytte udslusningsboliger til hjemløse, der ikke har haft ophold på SL § 110 tilbud - Modregningsproblematik, der fører til at tilskud til husleje modregnes i forsørgelsesydelse, skal løses - Udslusningsboliger og inklusionsboliger bør kunne oprette i alle boligtyper og med private udlejere
Midlertidig lejekontrakt <i>Runde 1 (bilag 4):</i> Ønske om at kunne benytte midlertidig lejekontrakt i forbindelse med huslejetilskud, og fx samtænke leje- og støtteforløb <i>Runde 2 (bilag 9):</i> Ønske om at kunne oprette inklusions- og startboliger på kommunalt initiativ (begge er midlertidige boligløsninger) og derved også at kunne optage sig udgifter til tomgang og istandsættelse. Ønske om at social vicevært i disse boligtyper kan forankres i kommunen Ønske om at kunne oprette inklusionsboliger i ungdomsboliger <i>Runde 3 (bilag 12):</i> Ønske om at kunne benytte midlertidig lejekontrakt i bofællesskaber, opgangsfællesskaber og boliger efter almenboliglovens § 105, så boligerne fraflyttes i takt med positiv udvikling	Ansøgningen Imødekommes delvist via udslusningsboliger, som er midlertidige boliger. Af tilbagemeldingen fremgår det, at netværket får opsigelsesadgang i almene pleje- og ældreboliger. I frikommuneloven er det dog kun en bestemmelse om plejeboliger, der fremsættes og vedtages Midlertidige lejekontrakter i andre boligtyper skal afklares nærmere.	Der gives mulighed for at kunne oprette inklusions- og startboliger på kommunalt initiativ og for at kommunerne kan påtage sig forpligtelsen til at betale tomgang og istandsættelse. Inklusionsboliger kan oprettes i ungdomsboliger. Ansøgning om at den social støtte/sociale vicevært i inklusions- og startboliger kan forankres i kommunen frem for hos udlejer imødekommes ikke.	I stedet for midlertidige boliger henvises kommunerne til at benytte botilbud efter servicelovens § 107: Ministeriet mener at ansøgningen i runde 3 er udtryk for et strukturelt problem som følge af forskellige finansieringsformer efter serviceloven og almenboligloven, og som ikke kan løses i frikommuneforsøg. Der blev pga. nærmere overvejelse givet afslag på at kunne arbejde med en opsigelsesadgang i almene ældreboliger. Netværket havde ønsket midlertidige lejekontrakter, ikke opsigelsesadgang og ikke kun i ældre og plejeboliger. Der blev aldrig taget stilling til ønsket ift. almindelige familieboliger.	<i>Brug:</i> Alle kommuner har arbejdet med midlertidig lejekontrakt som led i forsøg med udslusningsboliger, jf. ovenfor. Ingen kommuner har arbejdet med opsigelsesadgang i plejeboliger – denne hjemmel var ikke praktisk anvendelig efter kommunernes vurdering. Ingen kommuner har arbejdet med startboliger. <i>Centrale anbefalinger:</i> - Der er fortsat et ønske om at arbejde med midlertidige lejekontrakter, jf. de oprindelige ansøgninger - ønske om at gøre hjemlerne om startboliger og inklusionsboliger permanente og forankre støtte i kommunerne - nyt ønske om at kunne etablere inklusionsboliger i ældreboliger

Midlertidige boliger <i>Runde 1 (bilag 4):</i> Ønske om at kunne tilbyde midlertidig bolig - til borgere, der er klar til egen bolig, men hvor bolig ikke er til rådighed - til borgere, der har behov for en overgang inden egen bolig.	Ny planlov ville delvist imødekomme ønsket om midlertidige boliger. Forslaget indeholdt dog kun muligheder ift. private udlejere og studerende, og ikke socialt udsatte.	Kommunerne får mulighed for at godkende midlertidige konstruktioner. Disse må alene anvises af kommunerne til socialt udsatte unge.		<i>Brug:</i> Der er ikke opført midlertidige boliger efter frikommunebestemmelsen <i>Centrale anbefalinger</i> - At der i stedet indføres mulighed for aftalt kommunal anvisning til de midlertidige studieboliger, der opføres efter dispensationsbestemmelse i planloven. Derved sikres integration af udsatte unge og studerende.
Deleboliger <i>Runde 1 (bilag 4):</i> - Ønske om mulighed for boligstøtte i deleboliger med 2 personer - Ønske om mulighed for at dække udgifter til nødvendig indretning - Ønske om at kunne opkræve husleje incl. forbrug. - Ønske om at kunne dække forbrugsudgifter i tomgangsperioder <i>Runde 2 (bilag 9):</i> - Ønske om at deleboliger kan indrettes til enlige mødre, og at disse kan opnå boligstøtte - Ønske om at kunne oprette deleboliger i ungdomsboliger <i>Runde 3 (bilag 12):</i> - Mulighed for boligstøtte til 2 beboere i delebolig (genfremsættelse) - Opkrævning af husleje incl. forbrug - Deleboliger i privat og kommunalt byggeri	Forsøgsmuligheder - betale for indretning - dække varmeudgifter i tomgangsperioder Afslag på muligheden for at give boligstøtte til to personer i delebolig Ønsket om at kunne opkræve huslejen incl forbrug blev ikke besvaret	Kommunerne får mulighed for at oprette deleboliger til 2 enlige mødre, der vil kunne opnå boligstøtte. Der bliver mulighed for at oprette deleboliger i ungdomsboliger. For begge boligtyper gælder det, at boligerne skal anvises af kommunen.	Afslag på at give boligstøtte til to personer i delebolig. Ministeriet mener, at ansøgning om at kunne opkræve husleje incl. forbrug så bortfalder. Dette var dog en misforståelse. Afslag på at etablere deleboliger i samarbejde med private udlejere. Spørgsmålet om oprettelse af deleboliger i kommunale boliger blev ikke afklaret.	<i>Brug:</i> Københavns Kommune har benyttet hjemmel til indretning af deleboliger Høje-Taastrup Kommune har netop indgået aftale om deleboliger med de almene boligorganisationer, men endnu ikke konkret benyttet hjemlen Der har ikke kunnet opnås aftale med udlejere om deleboliger for enlige mødre. <i>Centrale anbefalinger:</i> - Frikommunehjemlen om indretning bør gøres permanent. - Der er fortsat ønske om at kunne få en ordning, hvor to beboere i delebolig kan opnå boligstøtte - Der er fortsat ønske om at kunne opkræve husleje incl forbrugsudgifter.
Billigt nybyggeri <i>Runde 1 (bilag 4):</i> - Fravige fordyrende krav i bygningsreglementet - Ændre maksimumbeløbet ift. små boliger - Fravige parkeringskrav i boliger målrettet socialt udsatte <i>Runde 2 (bilag 9):</i> - Mulighed for dispensation fra bygningsreglementet ved	Man ønsker at afvente en rapport fra en arbejdsgruppe, som skulle afrapportere i løbet af foråret 2017. Det er senere i 2019 oplyst for netværket, at der aldrig kom en sådan afrapportering.	Forsøg ift. bygningsreglementet (generel ansøgning i 1. runde og ansøgning ift. eksisterende bygninger i 2. runde) imødekommes via mulighed for forsøg med funktionsbaserede tilgængelighedskrav. Spørgsmålet om p-regler fra 1. runde vurderes ikke at kræve regelændringer Der laves generel regelændring vedr. affaldsskakter.	Der gives mulighed for forsøg ift. disponering af restbeløb ved frasalg af ubebyggede restarealer Mulighed for samdrift kan ikke gives, da der kræves EU-udbud. Ansøgning fra runde 1 om højere maksimumbeløb vurderes at falde udenfor rammerne af frikommuneforsøg pga. risiko for statslige merudgifter. Herudover vil det ikke være muligt at tilpasse it-understøttelse til fordel for et kort forsøg.	<i>Brug:</i> Roskilde Kommune har benyttet muligheden for at fravige bygningsreglementet via funktionsbaserede tilgængelighedskrav. Dette forsøg evalueres af SBI. Forsøg om vederlagsfrit udlån af kommunal grund til skæve boliger er ikke fuldført, det der er kommet permanent hjemmel til denne løsning.

omdannelsen af eksisterende ejendomme til alment byggeri - Fritagelse af bygningsreglementets krav om affaldsskatter - Mulighed for etablering af nøglefærdigt alment byggeri - Mulighed for vederlagsfrit udlån af kommunale grunde til skæve boliger i 30 år - Reduktion af beboerandelen på ydelsen af realkreditlånet til almene boliger <i>Runde 3 (bilag 12):</i> - Mulighed for forsøg vedr. frasalg af restarealer - Mulighed for forsøg med samdrift i flere organisationers boligafdelinger		Nøglefærdigt byggeri afklares frem mod næste ansøgningsrunde. Der gives mulighed for vederlagsfrit udlån af grunde til skæve boliger i 30 år. Der gives afslag på ansøgningen om reduktion af beboerandelen på ydelsen på realkreditlånet i almene boliger.		
Samarbejde med private udlejere <i>Runde 1 (bilag 4):</i> Der blev generelt ønsket mulighed for at samarbejde med private udlejere integreret i ansøgningerne om huslejetilskud, midlertidig lejekontrakt og midlertidige boliger. <i>Runde 3 (bilag 12):</i> Ønske om afskaffelse af tidsmæssig begrænsning for aftaler med private udlejere Ønske om at kunne oprette særlige boligtyper (deleboliger, inklusionsboliger, udslusningsboliger og startboliger) i samarbejde med private udlejere.	Krav i lov om kommunal anvisningsret om, at alene kommuner, hvor boligområder med høj arbejdsløshed er udpeget på særlig liste, må indgå aftaler med private om anvisning, ophæves		Der gives mulighed for at indgå aftaler i op til 12 år. Der gives mulighed for at oprette inklusions-, start- og udslusningsboliger i samarbejde med private udlejere. Afslag på at etablere deleboliger i samarbejde med private udlejere	<i>Brug:</i> Københavns Kommune og Høje-Taastrup Kommune har arbejdet på aftaler med private udlejere, men sådanne aftaler har lange aftræk. I Københavns Kommune har modregningsproblematikken givet særlige udfordringer, fordi private boliger ofte er dyrere end almene boliger, og der vil være behov for et huslejetilskud, hvis en ordning skal etableres. <i>Centrale anbefalinger</i> - Da få private udlejere ønsker et samarbejde, bør der ikke vær tidsmæssige begrænsninger for aftaler. - Muligheden for at indgå aftale bør ikke begrænses ift. kommuner med særlige listeudpegninger og særlige udlejningsredskaber. - Der bør fortsat være mulighed for at arbejde med tilskudsmuligheder også ift. privat udlejning.
Enkeltydelser og forebyggelse af udsættelser <i>Runde 3 (bilag 12):</i> Ønske om mulighed for fastlæggelse af serviceniveau ift. enkeltydelsesbestemmelserne i aktivloven			Det vurderes i forvejen muligt at fastlægge vejledende retningslinjer som et serviceniveau for enkeltydelser, når blot der fortsat laves en konkret og individuel vurdering.	<i>Brug:</i> Ingen af kommunerne har haft ressourcer til i praksis at iværksætte forsøg med varsler om restancer 2 år efter indflytning.

Ønske om at lave bedre forebyggelse af udsættelser via - Bredere målgruppe for aktivlovens § 81a - Udvide varigheden af aktivlovens § 81a, så tidsperspektivet for en boligløsning afspejles. - Mulighed for at bevilge ydelser, når det er sikkert at en restance vil opstå - Frivillig administration af flere ydelser - Mulighed for at aftale forlængede varsler vedr. restancer hos anviste borgere - Vidensopsamling – mulighed for at få oplyst udsættelsessagers udfald.			Ønsket om bredere målgruppe er får vagt afgrænset. Der gives afslag med henvisning til muligheden for at udhule kontanthjælpsloftet. Det tilkendegives, at ydelsen i forvejen kan afspejle tidsperspektivet for en boligløsning, og at ydelsen kan bevilges før en sag når fogedretten, hvis det er klart, at der vil opstå restance. Der gives afslag på at øge muligheden for frivillig administration af hensyn til administrative omkostninger. Det muliggøres, at kommunerne kan få varsel om restancer indenfor de første 2 år fra en anvist borgers indflytning. Det kræver ikke hjemmel at få oplyst ikke-anviste borgeres restancer. Muligheden for at få oplyst en udsættelsessags udfald er omfattet af aktindsigt. Ministeriet vil understøtte en praktisk løsning.	Københavns Kommune indhenter oplysninger om udsættelsessagers udfald fra de lokale fogedretter. <i>Centrale anbefalinger:</i> - Der bør fortsat være mulighed for at aftale varslers tidsmæssige udstrækning med de lokale boligorganisationer. - Hvis der indgås anvisningsaftaler med private udlejere, bør der kunne indgås aftaler om varslinger med disse
---	--	--	--	--

Bilag 3: Godkendelse af frikommunenetværk om flere billige boliger og fleksible boligløsninger

Holmens Kanal 22
1060 København K
Telefon 33 92 93 00
sim@sim.dk
www.sim.dk

Sagsnr.
2016 - 5326

Doknr.
375132

Dato
10-10-2016

Til Borgmesteren

Jeg er meget glad for at kunne meddele, at regeringen har udvalgt København Kommune til at indgå i frikommunenetværk sammen med Høje-Taastrup, Randers, Roskilde, Favrskov og Aarhus Kommuner med afsæt i temaet Boligområdet – flere billige boliger og fleksible boligløsninger.

Social- og Indenrigsministeriet har modtaget 43 frikommuneansøgninger, og det samlede ansørgelt har budt på mange kvalificerede ansøgere. Regeringen har derfor valgt at udpege 8 frikommunenetværk.

Nu indledes næste trin i processen, hvor de temaer, I har beskrevet i jeres ansøgning, skal konkretiseres i egentlige forsøgsansøgninger. Til dette formål vedlægges en skabelon. Der stilles fra regeringens side ikke krav om lokalpolitisk godkendelse af forsøgene på ansøgningstidspunktet, men generelt anbefales det, at forsøgene er lokalpolitisk forankret, og der skal foreligge en lokalpolitisk godkendelse, inden konkrete forsøg sættes i gang.

Udvælgelsen til frikommunenetværk er selvsagt ikke en godkendelse af de konkrete forsøg, som er skitseret i jeres ansøgning om at deltage i frikommuneforsøget. Jeg kan dermed ikke love at imødekomme alle jeres ønsker til forsøg, men regeringen vil gå langt for at imødekomme jeres forsøgsønsker inden for de rammer, der er opstillet for frikommuneforsøget. Og det er også muligt at ansøge om yderligere forsøg inden for jeres tema.

Fagministerierne vil i ansøgningsperioden stå til rådighed med bistand til udarbejdelsen af konkrete forsøgsansøgninger, fx i forhold til at identificere, hvilke forsøgshjemler der måtte være nødvendige for, at forsøget kan igangsættes.

Social- og Indenrigsministeriet vil følge de enkelte netværk og stå til rådighed for sparring samt sikre, at frikommunerne løbende gennem forsøgsperioden har mulighed for at trække på de relevante fagministeriers aktuelt bedste viden om, hvad der virker.

Første frist for konkrete forsøgsansøgninger er den 1. december 2016. Der vil være yderligere to ansøgningsrunder den 1. maj og den 1. november 2017.

Jeg ser frem til et konstruktivt og lærerigt samarbejde og ønsker hermed god arbejdslyst.

Med venlig hilsen
Karen Ellemann

Bilag 5: Lovhøringrunde 1

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Frikommuner@oim.dk

Høringssvar vedr. lovforslag om frikommunenetværk

Kommunenetværket har med 5 indsendte ansøgninger givet sit forslag til løsninger på en række boligproblemstillinger. Kommunerne har såvel foreslået kortsigtede og midlertidige løsninger, som varige løsninger.

Kommunenetværket vil benytte lejligheden til overordnet at udtrykke skuffelse over, at ansøgningerne om midlertidige boliger og billigt nybyggeri foreløbigt er afvist, og at kun mindre dele af netværkets øvrige ansøgninger imødekommes i denne runde lovgivning. Netværket udtrykker samtidig forhåbning om, at høringssvaret kan føre til ændringer allerede i første lovrunde, og sekundært at den indledte dialog med relevante ministerier kan føre til, at en større del af de indsendte ansøgninger imødekommes i næste runde.

Særligt i forhold til de to ansøgninger, som foreløbig er afvist, om midlertidige boliger og billigt nybyggeri vil netværket udtrykke en forventning om, at man fra ministeriernes side i forbindelse med den kommende ansøgningsrunde ikke kun vil imødekomme midlertidige og kortsigtede løsninger. Ansøgningerne er foreløbig afvist med henvisning til interne ministerielle arbejdsgrupper og planlagt lovgivning. Netværkskommunerne mener, at netværket netop kunne afprøve nye ideer og give erfaringer til de pågældende arbejdsgrupper og til planlagt lovgivning.

Kommunenetværkets overordnede budskab er, at der aktuelt ikke er tilstrækkelig fleksibilitet i boliglovgivningen til at understøtte borgernes rehabilitering. Kort fortalt har vi et ønske om at etablere forsøg med boliglovgivningen, så vi får langt bedre muligheder for at arbejde rehabiliterende i den boligmasse, som vi råder over i dag. Det vil sige at tænke det sociale område sammen med boligområdet. Blandt andet har vi et ønske om at anvende eksisterende almene boliger til midlertidige ophold, der, hvis tingene udvikler sig positivt, kan blive en permanent bolig.

Tilsvarende vil vi gerne udvikle bedre og mere enkle rammer for deleboliger i samarbejde med boligorganisationerne. Vi ønsker, at deleboliger bliver et større aktiv eller anvendes mere blandt andet ved at give mulighed for boligstøtte, når for eksempel 2 personer deler en bolig. Ved bofællesskaber/deleboliger til 3 eller 4 kan der søges boligstøtte.

Høringssvar

28-02-2017

Sagsnr.
2017-0001981

Dokumentnr.
2017-0001981-19

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Nedenfor følger netværkets bemærkninger til lovforslagets 4 bestemmelser rettet mod kommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger.

§ 24 om opsigelsesadgang for borgere visiteret til almene plejeboliger.

Kommunenetværket har indsendt en ansøgning om at kunne tildele borgere en bolig med midlertidige lejekontrakt eller en såkaldt prøveperiode.

Kommunerne ønsker at kunne samtænke midlertidige støtteforløb med midlertidig tildeling af en bolig, således at lejeperioden afpasses med støtteforløbet. Før udløbet af støtte og lejeperiode kan det besluttes, hvilken type tilbud – og dermed bolig – der vil være bedst egnet for borgeren på længere sigt. Forslaget er at sammenligne med ungdomsboliger, hvor det også hvert år vurderes, om lejerens fortsat opfylder betingelserne for at bo i en ungdomsbolig.

Herudover ville midlertidige lejekontrakter være nødvendige i forhold til netværkets ønske om forsøg i forhold til midlertidige boliger og midlertidige huslejetilskud.

Tanken var, at forsøget bl.a. skulle benyttes i forhold til borgere, som var klar til at flytte i egen bolig, men hvor en varig bolig ikke kunne findes. Herudover kunne forsøget benyttes i forhold til borgere, der har behov for en overgang fra et tilbud til et andet. Endelig kunne midlertidige lejekontrakter benyttes til borgere, som f.eks. skulle have et afklarings- eller træningsforløb, før det bliver besluttet, hvad der på sigt er rette tilbud om bolig for de pågældende.

Kommunernes ønske tager udgangspunkt i borgerens behov, og ikke i en bestemt boligtype.

Ministeriet har fremsat lovforslag om, at kommunerne får lettere opsigelsesadgang i forhold til borgere, som i forsøgsperioden indflytter i en almen plejebolig. Ministeriet tager dermed udgangspunkt i boligtypen almene plejeboliger og begrænser derved forsøget betragteligt.

Netværket bemærker, at der ikke fra netværkets side har været fremsat ønske om en udvidet opsigelsesadgang for borgere, som anvises til almene plejeboliger. Netværket har alene overvejet brug af midlertidig lejekontrakt, hvor borgerens behov for en bolig også på forhånd kunne forventes at være midlertidig. Dette er formentlig ikke tilfældet i de almene plejeboliger. Herudover skrives der i tilsagnsbrevet fra ministeriet, at netværket får udvidet adgang til opsigelse i ”almene ældre- og plejeboliger”. Af lovforslagets tekst og bemærkninger

fremgår imidlertid alene en udvidet adgang til opsigelse i almene plejeboliger, men ikke i almene ældreboliger.

Netværkets primære kommentar er, at målgruppen for forsøg er væsentligt begrænset i forhold til netværkets ønsker, fordi der i lovforslaget alene tages udgangspunkt i en begrænset boligtype og ikke i borgerens behov, som ønsket af kommunerne. Relativt få ældreboliger er indrettet som almene plejeboliger, og de almene plejeboliger, kommunerne har, benyttes ofte til borgere med problemstillinger af en tyngde, hvor kommunerne ikke har et ønske om at kunne opsigse lejemålet. Netværket er derfor aktuelt i gang med at undersøge, om der i de involverede kommuner er vilje til at sætte så relativt begrænset et forsøg i gang.

Kommunenetværket mener, at netværkets tilgang med midlertidig lejekontrakt er en mere åben og oprigtig løsning i forhold til den enkelte borger end en udvidet opsigelsesadgang. Med en midlertidig lejekontrakt er det fra indflytningen tydeligt, at kommunerne tilsigter et midlertidigt ophold og vil træffe beslutninger ud fra borgerens funktionsniveau. Ved en udvidet opsigelsesadgang vil det stå mindre klart for den enkelte borger, hvornår de kan forvente en flytning.

Kommunerne mener, at det er hensigtsmæssigt at muligheden for midlertidigt ophold – hvad enten det bliver i form af midlertidig lejekontrakt eller udvidet opsigelsesadgang – kobles til borgere med udviklingspotentiale og ikke til en bestemt boligform. Netop til plejeboliger anvises typisk borgere med mindre udviklingspotentiale.

Derfor ønsker kommunerne, at der i lovforslaget om frikommuneforsøg åbnes for forsøg med midlertidig lejekontrakt.

§ 25 om udslusningsboliger

I lovforslaget foreslås en udvidet målgruppe for udslusningsboliger. Hidtil har udslusningsboligen alene kunnet benyttes til borgere, som udsluses fra herberger (servicelovens § 110) eller midlertidige botilbud for personer med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne (servicelovens § 107). Der gives nu mulighed for, at netværkskommunerne tillige efter aftale med almene boligorganisationer kan oprette udslusningsboliger til personer, der har væsentlige psykiske eller sociale problemer, selv om de ikke har været indkvarteret i tilbud efter servicelovens § 110 eller § 107.

Netværkskommunerne har bedt om en mulighed for at yde huslejestilskud til borgere, fordi manglen på billige boliger er en barriere i forhold til kommunernes recovery-orienterede arbejde. Udvidelsen af udslusningsboligmuligheden omfatter dele af de målgrupper, som netværket har beskrevet.

Netværkskommunerne havde beskrevet følgende målgrupper i sin ansøgning:

- Borgere med fysisk eller psykisk handicap (herunder f.eks. borgere med autisme og udviklingshæmning)
- Psykisk sårbare borgere (f.eks. unge, der udsluses fra foranstaltning, borger med diagnose, men også borgere, som ikke har en konkret diagnose)
- Borgere med større sociale problemer (f.eks. hjemløse eller borgere truet af hjemløshed)
- Nyankomne flygtninge, som kommunen har pligt til at tilbyde varig bolig, de kan betale, og derfor ofte er nødt til at indkvartere i midlertidig kommunale bolig.

Netværkskommunernes ide var, at arbejde med både borgere, som er klar til bolig, men hvor en tilstrækkeligt billig bolig ikke er til rådighed, og grupper, som skal botrænes, før de tilbydes ordinær bolig. Dette vurderer kommunerne vil udgøre et bedre tilbud til borgerne, og det vil også kunne føre til billigere indsatser for både kommune og stat, fordi de nuværende kommunale tilbud kræver mange ressourcer.

Det fremsatte forslag indeholder en målgruppe, som i vidt omfang svarer til målgruppen for tilbud efter servicelovens § 107 og 110. Netværkskommunerne undrer sig over, at hjemlen ikke udvides til at omfatte alle borgere, som er målgruppen for hhv. servicelovens § 107 og 110. Ministeriet har uden kendte årsager udeladt målgruppen af borgere med handicap fra forsøgsbestemmelsen.

Netværkskommunerne ønsker som minimum gruppen af borgere med handicap omfattet af forsøgsbestemmelsen, da de aktuelt er omfattet af udslusningsboligbestemmelsen, hvis blot de har været indkvarteret på et tilbud efter servicelovens § 107.

Det kunne f.eks. være relevant i forhold til unge med udviklingshæmning og/eller udviklingsforstyrrelse som aktuelt bor hos deres forældre. Hverken de eller kommunen vil have en interesse i, at de først skal bo på et § 107-tilbud, før de kan blive omfattet af ordningen.

Netværkskommuner gør desuden opmærksom på, at kommunerne har ønsket at etablere forsøg, hvor tildelingen af en bolig understøtter indsatsen for at få borgerne i beskæftigelse. Jo tungere en målgruppe, kommunerne skal arbejde med i forsøget, jo mindre er chancerne for succes. 2 år kan være kort tid i forhold til at få borgere med væsentlige psykiske og sociale problemer i arbejde/og eller videre.

Kommunerne har et stort ønske om også at kunne omfatte borgere, der blot defineres som psykisk sårbare af et forsøg, hvor de tildeles en billig bolig i en midlertidig periode og har derfor et ønske om, at lovforslaget også udvides til at omhandle forsøg i forhold til inklusionsboliger. I forhold til inklusionsboliger er det en barriere, at disse alene kan oprettes efter ansøgning fra en boligorganisation, og alene for statslige midler i en satspulje.

Kommunerne i netværket er uforstående overfor, at der ikke kan defineres en bredere målgruppe i forhold til midlertidige tilskud, hvis forsøg etableres for kommunale midler. Kommunerne vil alene have interesse i at afsætte midler, hvis der er en forventning om et positivt udfald af forsøg, og at forsøg derfor samlet fører til bedre kommunal økonomi. Med en bredere målgruppedefinition er der større mulighed for at kommunerne kan sætte tidligt ind i forhold til forebyggelse af social deroute, og der er dermed større mulighed for, at borgeren faktisk kan komme i beskæftigelse og dermed selv fastholde boligen efter 2 år.

Herudover vil kommunerne gerne prioritere forsøg med unge målgrupper, da det er kommunernes erfaring, at der i forhold til unge er stor mulighed for succes. Det kunne f.eks. være unge, som er omfattet af efterværns-bestemmelser. En alternativ målgruppedefinition kunne være borgere, som kommunerne i øvrigt har prioriteret at oprette opsøgende indsatser i forhold til. Det væsentlige for netværket er, at kommunerne ikke har et ønske om at give støtte til en meget bred og udefineret målgruppe.

Det vil i de enkelte forsøg selvfølgelig være en forudsætning for støtte, at borgeren løbende samarbejder om at komme i uddannelse og arbejde.

Den tilknyttede støtte kan have flere former og komme fra både socialområdet i form af hjemmevejleder efter servicelovens § 85 eller forskellige mentorer eller rådgivere eller fra beskæftigelsesområdet, f.eks. i form af helhedsorienterede mentorer.

Netværket ønsker det endelig tydeliggjort i lovforslaget, hvordan godtgørelsen skal beregnes i forhold til målgrupper, der ikke på forhånd har været indkvarteret på tilbud efter servicelovens § 107 eller § 110.

Netværket kvitterer i øvrigt for, at såvel ældre- som ungdomsboliger i forsøgsperioden kan benyttes som udslusningsboliger. Dermed kan kommunerne sikre, at boligtypen svarer til målgruppens behov.

Netværket ser frem til en afklaring af, hvilke målgrupper, der kunne komme i betragtning til decideret huslejestøtte.

Netværkskommunerne ønsker overordnet mulighed for at kunne yde huslejestilskud i forhold til borgere, som i forvejen er i målgruppen for opsøgende indsatser, fordi kommunerne vurderer, at de dermed kan yde den bedste faglige indsats for borgeren, borgeren får bedre udviklingspotentiale, og det vil samlet set føre til lavere udgifter for kommunen i forhold til den enkelte borger.

§ 26 om kommunal anvisning til boliger hos private udlejere

Netværket kvitterer for, at en af barriererne i forhold til indgåelse af aftaler om kommunal anvisning med private udlejere ryddes af vejen med lovforslaget.

Imidlertid er det kun betingelsen om, at kommunerne skal tiltage sig 100 % anvisning eller indføre kombineret udlejning, som fraviges med bestemmelsen.

Ifølge nuværende lovgivning må kommunerne alene indgå aftale med en udlejer en gang i maksimalt 6 år. Aftalen kan ikke forlænges eller genindgås. I lovforslaget er det ikke beskrevet, om dette krav tilsvarende afskaffes for netværkskommunerne.

Bekymringen i netværkskommunerne er, at såfremt der indgås en aftale med en privat udlejer om anvisning af boliger i forsøgsperioden, så vil kommunerne være udelukket fra at indgå en ny aftale under lovens almindelige betingelser efter forsøgsperioden, fordi der en gang i forsøgsordning har været indgået aftale med den pågældende udlejer.

Netværkskommunerne har derfor behov for, at det utvetydigt fremgår af enten lovtæst eller bemærkninger, at bestemmelsen i lov om kommunal anvisningsret § 3, stk. 1 ikke omfatter forsøg, som gennemføres under frikommuneforsøg.

Netværkskommunerne finder det i øvrigt unødvendigt, at alle private udlejere opfordres til at give tilbud om adgang til kommunal anvisning, jf. lov om kommunal anvisningsret § 2. Det er kommunernes erfaring, at kun ganske få private udlejere vil være interesseret i sådanne aftaler. Bestemmelsen er dermed et udtryk for unødvendigt bureaukrati.

Endelig ønsker kommunerne sikkerhed for, at adgangen til at indgå aftaler med private udlejere også omfatter ungdomsboliger/studieboliger.

Netværkskommunerne ønsker dermed afskaffelse af alle de nuværende barrierer i lovgivning om kommunal anvisning til private udlejere.

§ 27 om deleboliger/kollektive bofællesskaber

Netværkskommunerne gør opmærksom på, at behovet for deleboliger primært skyldes, at boligerne i kommunerne er blevet for dyre for særligt unge med sociale vanskeligheder. Unge på uddannelsesyndelse har en meget lav betalingsevne. Uddannelsesyndelse omfatter unge, som blot indenfor det kommende år skal opstarte på uddannelse. Det bliver stadig vanskeligere for kommunerne at fastholde de unge, der er på nippet til at komme i uddannelse i en bolig. Uddannelsesyndelsen er på niveau med SU, men disse unge kan ikke arbejde i småjobs, svarende til studiejobs, uden modregning i ydelsen, og de har ikke lånemuligheder svarende til SU-lån. Derfor bliver det væsentlig, om 2 unge med sociale vanskeligheder, der deler bolig, som er anvist af kommunen ud fra sociale kriterier, kan opnå boligstøtte. Muligheden for tildelingen af boligstøtte er den ene indsats, der kan føre til væsentlig flere deleboliger i kommunerne. Der er nemlig langt flere 3-rums boliger til rådighed for boligsocial anvisning end der findes 4-rums boliger.

Netværket ønsker derfor, at der åbnes for, at 2 unge i deleboliger, når de anvises til deleboligen af kommunen ud fra sociale kriterier, skal kunne opnå boligstøtte. Dette fører desuden til en ensretning mellem boligstøtteregler og deleboligbestemmelserne i almenboligloven. Det er aktuelt muligt at oprette deleboliger til kun 2 personer. De kan blot ikke få boligstøtte.

Herudover kan lidt bedre betalingsevne sikre en væsentligt kortere ventetid på en bolig for de unge.

Kommunerne finder, at reglerne om at deleboliger skal anvises af kommunen sikrer, at muligheden for individuel beregning af boligstøtte ikke kan udnyttes af f.eks. par, der flytter sammen. Det er i forvejen fastslået i boligstøtteloven, at kommunen skal godkende bofællesskaberne, hvis der skal være adgang til boligstøtte.

Herudover ønsker kommunerne, at det bliver muligt løbende at flytte unge ind i deleboligerne. Aktuelt er det en betingelse, at de unge flytter ind samtidig. Men kommunerne kan f.eks. i forhold til flygtninge stå i en situation, hvor man har en ledig bolig til flygtninge-delebolig til 3 personer til rådighed. Men man har alene modtaget 2 unge flygtninge, der kan bo i den. Under de aktuelle regler må de 2 flygtninge vente i midlertidigt tilbud, som ofte er udgiftstungt, og kommunen samtidig betale tomgangsleje for hele den ledige bolig. Kommunerne ønsker mulighed for, at fællesskabet kan oprettes trinvis. De ledige værelser låses af. Målgruppen kan rykke ud i boligerne, i takt med at de er til rådighed, og kommunen skal alene betale tomgangsleje for et enkelt værelse frem for at skulle dække

tomgangsudgift for hele boligen. Det er muligt, at man i dag anviser løbende, men beboerne kan så ikke opnå boligstøtte. Boligstøtte kan være helt afgørende i forhold til at få beboernes økonomi til at hænge sammen.

Endelig er muligheden for at kunne opkræve husleje inkl. forbrug et stort ønske hos både unge og tilknyttede medarbejdere i de nuværende deleboliger. Muligheden ville give større økonomisk sikkerhed for den enkelte unge. Samtidig ville det betyde en væsentlig afbureaukratisering hos såvel boligorganisationer og kommuner. Forbrugsleverandørerne har ikke ønsket at indgå aftale med flere unge i en delebolig. Derfor hæfter én ung i hver bolig aktuelt for forbrugsudgifter. Dette medfører en stor økonomisk usikkerhed for den enkelte unge, som kun har begrænsede muligheder og ressourcer, hvis bofæller eller tidligere bofæller ikke dækker deres del af forbrugsafregninger.

Kommunerne kvitterer i øvrigt for imødekommelsen af netværkets forslag om indretning og varmeudgifter. Disse forslag vil kunne understøtte kommunernes indsats for at etablere en god trivsel i boligerne. Der skabes dog alene flere deleboliger, hvis der tillige gives adgang til at 2 visiterede personer i delebolig kan opnå boligstøtte.

Kommunerne ønsker derfor, at der i lovforslaget i relation til boligstøtte indføres muligheder for løbende indflytning og sænkning af kravet til antal beboere til 2 beboere. Herudover ønsker kommunerne tilføjelse af muligheden for opkrævning af husleje incl. forbrugsudgifter.

Bilag 7: Brev fra netværket af 19. maj 2017 om behov for yderligere afklaring af boligstøttemuligheder

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Frikommuner@oim.dk

NOTAT

19-05-2017

Sag nr.:
17/012723-10

Frikommunenetværket har efter tilbagemeldingen om 1. runde frikommuneforsøg haft en række møder med relevante ministerier. Netværket vil gerne kvittere for at have fået denne mulighed for direkte dialog.

Netværket har behov for yderligere afklaring i forhold til en række af de forslag, som netværket blev stillet overfor på de pågældende møder.

Mulighed for boligstøtte til to personer i delebolig

På mødet den 29. marts 2017 henviste repræsentanter for STAR og Beskæftigelsesministeriet til følgende forhold, som talte for, at der ikke skulle gives dispensation, så to beboere i en delebolig kan opnå boligstøtte:

- Det er Ankestyrelsens praksis, at to personer i delebolig med hver sin lejekontrakt godt kan opnå fælles vurdering i forhold til boligstøtte
- Der er ikke behov for boligstøtte, idet de pågældendes § 34 ydelse nedsættes, hvis de kan opnå boligstøtte

I forhold til ønsket omkring fleksibilitet i indflytningen henviste de pågældende myndigheder til, at de mente, at en person i en delebolig godt kan opnå boligstøtte, idet vedkommende så i en midlertidig periode har eget køkken.

Mulighed for fælles vurdering

Frikommunenetværket har kontaktet Ankestyrelsen. Ankestyrelsen har ikke truffet en principafgørelse om, at to personer med hver sin lejekontrakt kan ønske en fælles vurdering i forhold til boligstøtte.

Ankestyrelsen oplyser, at der alene er truffet enkelte konkrete afgørelser om sådanne forhold. Herudover henviser Ankestyrelsen til § 15 i boligstøtteleven. Ankestyrelsen henviser til, at lejeforholdet ikke må være tilrettelagt særligt med henblik på opnåelse af boligstøtte.

I tilfælde, hvor to unge ikke er berettiget til boligstøtte via boligstøttereglerne for deleboliger, antager kommunenetværket derfor, at det er en nærliggende risiko, at de unge vil risikere at få afslag på boligstøtte efter en samvurdering.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Samtidig er der en bekymring for at en samvurdering kan have negative konsekvenser for den enkelte unge – både ift. de øvrige ydelser og ift. tildeling af boligstøtte, hvis én af beboerne kommer i beskæftigelse og opnår en højere indtægt

Kommunenetværket vil derfor fastholde sit ønske om frikommuneforsøg med boligstøtte til to beboere i delebolig. Formålet er at få flere boliger i spil til ordningen. Netværket håber, at ministeriet vil give mulighed for forsøg eller alternativt udstikke retningslinjer under gældende regler, som sikrer beboerne i forhold til ovenstående problemstillinger.

Boligstøtte og § 34 ydelse

På tidligere omtalte møde blev det oplyst, at unge i en delebolig formentlig kan opnå en høj § 34 ydelse. Hvis de opnår boligstøtte, beskæres § 34 ydelsen tilsvarende. Ministeriets opfattelse var derfor, at, at de unge ikke opnår en samlet bedre økonomi, hvis de får adgang til boligstøtte.

Det er en relevant betragtning. Men når den unge starter på uddannelse og overgår til SU, bevares ydelser efter § 34 imidlertid ikke – det gør boligstøtte. De unge i delebolig stilles i en dårlige økonomisk situation, hvis der ikke kan opnås boligstøtte. De unge risikerer ikke at kunne fastholde boligen, hvis de kommer i uddannelse.

Udkomme af møder med relevante ministerier

Der er i netværket et ønske om en smidigere proces omkring møderne – herunder tilbagemelding og mødebooking. På møderne med Boligstyrelsen og Beskæftigelsesministeriet i Økonomi - og Indenrigsministeriet er en række tiltag vurderet til at have en vanskelig vej og der har været mindre fokus på forsøgsэлементet og muligheden for at afprøve nye tiltag. Herudover er der i indledningen til 2. runde lovgivning fortsat en del udeståender.

I det omfang det er muligt at afklare spørgsmål og behovet for møder tidligere i ansøgningsprocessen vil det spare mange arbejdstimer og forventeligt skærpe det endelige produkt.

Bilag 8: Brev fra netværket af 14. juni 2017 om billigt nybyggeri og deleboliger incl. 2 bilag

NOTAT
14-06-2017
Sag. Nr.
17/012723-10

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Frikommuner@oim.dk

Brev til Økonomi og Indenrigsministeriet

Kommunenetværket har på baggrund af høringsvar og møder med ministerierne drøftet status for arbejdet i frikommunenetværket på boligområdet og processen i forbindelse med første ansøgningsrunde.

Kommunenetværket vil benytte lejligheden til kvitterer for de muligheder, der er åbnet i forbindelse med frikommunenetværket. Kommunerne er hver især i gang med implementeringsarbejdet og søger de bedste løsninger for de socialt udsatte borgere indenfor de givne rammer. I den sammenhæng er det meget glædeligt, at en række af de fremsatte ønsker er imødekommet i forbindelse med økonomiaftalen.

Videre er det opløftende at opleve den detaljeorienterede kommunikation omkring anden rundes ansøgninger, og et stærkt fokus på dialog både før og under møder mellem parterne. Det er gennemgående indtrykket, at arbejdet har fundet en god gang i forbindelse med den nye ansøgningsrunde.

Samtidig er det nødvendigt at udtrykke bekymring over både udfordringernes alvorlighed for den enkelte borger og det ressourcetræk, der tilgår arbejdet med ansøgningerne og deres implementering sammenholdt med det forventede udbytte. Processen omkring første rundes ansøgning efterlod et ønske om en større grad af dialog og afklaring mellem stat og kommune. Kommunenetværket har savnet fremdrift, dialog om løsningsmuligheder og en anerkendelse af de konkrete implementeringsmæssige udfordringer den sene proces har. Konkret savner kommunen et fortsat en tilbagemelding på ønsket om et højere maksimumbeløb for små almene familieboliger.

Boligområdet – herunder det at bygge nyt eller udnytte eksisterende boligmasse så økonomien ikke bliver en begrænsning for det at få en bolig – rummer snitflader til en bred vifte af lovgivning og trækker spor mellem mange forvaltninger.

Det er selvsagt fagligt komplicerede og organisatorisk udfordrende problemstillinger på både statsligt og kommunalt niveau.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Kommunenetværket vil meget gerne byde ind med udfordringer, forsøgssøskner og dialog i relation til ansøgninger og deres overlap til økonomiaftaler, hjemløsestrategi med videre.

Særligt i forbindelse med byggeprojekter og forsøg indenfor bygningsreglementet, arbejdes der inden for en ramme med klare deadlines. Det er vigtigt at understrege, at en lang sagsbehandlingsperiode kan betyde meget begrænsede muligheder for at afprøve de nye frihedsgrader. I relation til at udnytte den eksisterende boligmasse bedre og mere fleksibelt, er vi blevet imødekommet i begrænset omfang og først med mulighed for at anvende værktøjerne på længere sigt. For god ordens skyld har vi vedlagt to bilag, der viser netværkets udeståender fra 1. runde.

På baggrund af erfaringerne med de første to runders ansøgninger og det pågående implementeringsarbejde, er det kommunernes indtryk, at ansøgningskadencen med fordel kan justeres. Den aktuelt fastsatte deadline for tredje ansøgningsrunde er 1. november. Det vil være vanskeligt at iværksætte og høste erfaringerne fra første rundes initiativer tids nok til at lade disse danne et kvalificeret grundlag for det videre ansøgningsarbejde. Kommunenetværket vil derfor anmode om, at tredje og sidste ansøgningsrundes deadline fastsættes til 1. februar 2018.

På vegne af frikommunenetværket
Direktør Erik Kaastrup-Hansen

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

NOTAT

Bilag 1.

Vedr. ansøgning nr. 5 - Billigt Nybyggeri

Der blev 15. marts 2017 afholdt møde mellem Kommunenetværket og Trafik-, Bolig- og Byggestyrelsen (TBST). Fra Kommunenetværket deltog København og Roskilde kommuner. På mødet blev de frihedsgrader kommunerne er blevet tildelt i forbindelse med ansøgning nr. 5 vedrørende billigt nybyggeri drøftet. Baggrunden for mødet var et ønske om at trykprøve de muligheder, der kan efterkommes i forhold til nybyggeri.

Referatet af mødet fremgår af mail fra Ole Rejnholdt Daugaard (ØIM) til mødets deltagerer d. 16. marts 2017. Det fremgår af referatet, at der vil blive fulgt op på en række af mødets drøftelsespunkter, herunder muligheden for at udøve sagsbehandling efter funktionsbaserede krav. Det undrer os, at der fortsat ikke er blevet givet en tilbagemelding herpå til de kommunale parter.

Der er aktuelt en række almennyttige boligprojekter, der skal byggesagsbehandles i løbet af efteråret 2017. Ved en berettiget forventning om, at sagsbehandlingen kan tage udgangspunkt i funktionsbaserede krav, vil fristen forventeligt kunne udsættes til primo 2018. Der er på den baggrund en skarp bagkant for vores muligheder for at efterprøve de lempede regler og høste erfaringer heraf. Adgangen til at kunne rejse nye boliger til en lav husleje og ikke alene udforske potentialet i eksisterende byggeri, åbner for en række nye muligheder for at imødegå den store udfordring, der aktuelt er til stede i de store byers boligmarked.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Frikommunenetværk om billige boliger og fleksible boligløsninger

NOTAT

Bilag 2.

Vedr. ansøgning 4 - Flexibel delebolig (boligstøtte til 2 beboere, indretning, opkrævning af husleje incl. forbrug)

En af de centrale udfordringer i forbindelse med at tilvejebringe boliger til borgere med et begrænset økonomisk rådighedsrum, er at efterspørgsel langt overstiger udbuddet af de små, huslejevenlige boliger i de store byer. Samtidig er det en særskilt udfordring at bygge nyt til et huslejeniveau, der kan imødekomme målgruppens økonomiske formåen. Det er derfor væsentligt at sikre en effektiv og optimal anvendelse af den eksisterende boligmasse og herunder udnytte de delevenlige større lejligheder i form af deleboliger.

Boligudfordringerne i kommunerne betyder, at der bør være mulighed at benytte flest mulige boliger som deleboliger, herunder også kommunale boliger og private lejeboliger. Boligstøttebestemmelsen om deleboliger bør derfor ikke kun gøre boligstøtte mulig for de boliger, der oprettes i almene familieboliger. Der har løbende pågået en drøftelse af mulighederne for at tildele boligstøtte til deleboliger med to personer – som det eksempelvis er muligt i andre tilsvarende typer bolig med selvstændig lejekontrakt. Kommunenetværket ser disse boligtyper som analoge og vil gerne indgå i en afsluttende dialog om mulighederne for dette.

Ved at etablere deleboliger for to beboere begrænser vi samtidig den kompleksitet, der opstår i bositionen og nedbringer de potentielle konfliktmuligheder mellem beboerne. Dette er et væsentligt hensyn grundet målgruppens sociale udfordringer. Samtidig åbner de mindre deleboliger op for en udnyttelse af de ellers for dyre treværelses lejligheder, der ofte bliver returneret og ikke anvist til. Målgruppen for disse boliger er enlige boligsøgende; boligerne kan ses som etværelses lejemål samlet to og to – en model, der ofte anvendes ved studieboliger; såkaldte dubletter. Denne analogi til dubletter er også anvendelig i forbindelse med drøftelsen af huslejetilskud.

Det er afgørende vigtigt, at sikre så lidt bureaukrati og sagsbehandlingsarbejde i forbindelse med etablering og drift af deleboligerne – særligt for boligforeningerne og de enkelte borgeres part.

En konkret udfordring i etablering af disse deleboliger af afregning af forbrug. Som beskrevet i ansøgningen, er det en juridisk og organisatorisk udfordring at afregne forbrug for den enkelte beboer særskilt. Med en mulighed for at opkræve husleje inkl. forbrug vil det være muligt for kommunen at sikre udgiften bliver afregnet og undgå,

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

at den enkelte borger hæfter for andre uden skyld ved eksempelvis
fraflytninger.

Bilag 10: Lovhøringrunde 2

NOTAT

11-08-2017

Sagsnr.:
17/012723Økonomi og Indenrigsministeriet
frikommuner@oim.dk**Frikommunenetværkets høringssvar vedrørende lov om ændring af lov om frikommunenetværk.**

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fremsendt ovennævnte lovforslag i høring den 4. juli 2017. Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger vil hermed kvittere for svaret på vores ansøgninger og de mange muligheder, som vi i den kommende tid vil søge at realisere, hvis forslaget vedtages.

Vi er blevet imødekommet i meget høj grad i 2. ansøgningsrunde, ligesom der er flere elementer fra 1. ansøgningsrunde vedrørende billigt nybyggeri og midlertidige boligløsninger, som nu søges løst. Vi glæder os til at arbejde med de mange muligheder i de kommende år til gavn for de mange borgere, der oplever boligsociale udfordringer.

I forhold til de midlertidige boliger er det vigtigt for os i netværket, at der bliver mulighed for at opføre de midlertidige boliger til socialt udsatte integreret med enten andet byggeri eller med midlertidige boliger til andre målgrupper.

Vi savner en afklaring af vores ønske om, at inklusionsboliger skal kunne oprettes i ungdomsboliger. Det er væsentligt for os, da et stigende antal ungdomsboliger har en husleje, som er for høj til vores målgrupper. Alt afhængig af borgerens alder og situation vil det være relevant at anvise til en ungdomsbolig.

Vi er skuffede over, at der endnu ikke er givet en tilbagemelding om vores forslag fra 1. ansøgningsrunde om højere maksimumspriser for støttede boliger på 35 m² og derunder. Dette forslag efterlyser vi fortsat en afklaring af.

Vi håber på en positiv dialog omkring ønsket om nøglefærdigt nybyggeri, som afklares efter sommerferien.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Vi har med glæde konstateret, at det nu er muligt at bevilge boligstøtte til 2 enlige mødre med børn i en delebolig, hvis de kommer fra krisecenter. I den forbindelse vil vi gøre opmærksom på, at vi fortsat har et stort ønske om, at der generelt bliver mulighed for at etablere deleboliger til 2 personer og med individuel beregnet boligstøtte.

Som det sidste har vi i netværket noteret, at der i lovforslagets bemærkninger bl.a. står, at "almene boligafdelinger finansieres blandt andet ved et 20-årigt lån". Vi antager at der er tale om en trykfejl, idet almene boligafdelinger normalt finansieres ved 30-årige lån.

Alt i alt er vi rigtig tilfredse med udviklingen, og med det samspil som vi oplever i netværket og i relation til samarbejdet med økonomi- og indenrigsministeriet.

På vegne af Frikommunenetværket

Erik Kaastrup-Hansen
Direktør

Bilag 12: Ansøgning fra runde 3, indsendt 1. november 2017

ANSØGNING

Frikommuneansøgning om mulighed for midlertidig lejekontrakt

Frikommune-netværk	Flere billige boliger og fleksible boligløsninger		
Titel på forsøg	Midlertidige lejekontrakter i forbindelse med ophold p bomiljø, botilbud mv. efter almen boliglovens §105		
Deltager-kommuner	Aarhus Kommune, Høje-Taastrup Kommune, Favrskov Kommune, Randers Kommune, Roskilde Kommune (Med forbehold for efterfølgende politisk godkendelse af såvel deltagelse i forsøget som af konkrete projekter under en forsøgshjemmel)		
Faglig kontaktperson	Torben Rugholm, Randers Kommune		
	Christine Bagge Petersen, Høje-Taastrup Kommune		
	Telefon	5156 2363	E-mail Torben.rugholm@randers.dk
	Telefon	4359 1000	E-mail Christinepe@htk.dk
Netværks-koordinator	Kirsten Lund Frandsen		
	Telefon	8940 3026	E-mail klfs@aarhus.dk
Dato for ansøgning	1. november 2017		

1. Beskrivelse af forsøget

Frikommunenetværket om flere billige boliger og fleksible boligløsninger har i 1. ansøgningsrunde indgivet en generel ansøgning om midlertidige huslejekontrakter. I 1. runde lovgivning blev der givet mulighed for at anviser en udvidet målgruppe til udslusningsboliger, som delvist imødekommer ønsket om midlertidige huslejekontrakter. Målgruppen for udslusningsboliger er borgere, som er klar til at flytte i egen bolig, men hvor der ikke kan findes en bolig. De bor på forsorgshjem, bomiljø, botilbud eller lignende.

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

Imidlertid mener netværksskommunerne, at der er målgrupper, beskrevet i den oprindelige ansøgning, som ikke rummes indenfor de muligheder, som netværket indtil nu har fået. Forsøget med udslusningsboliger imødekommer ikke netværkets ønske om at samtænke bolig og midlertidige støtteforløb i det rehabiliterende arbejde. Netværket ønsker at kunne tilbyde en borger, der visiteres til et af kommunernes bo miljøer (begrebet dækker boliger oprettet efter almenboliglovens § 105, men også bofællesskaber og opgangsfællesskaber), en midlertidig kontrakt eller en kontrakt, der er afgrænset og begrundet i en forventning om at behovet for støtte vil ændre sig.

I dag får borgeren en permanent kontrakt. Det betyder, at når borgeren er kommet sig, og ikke længere har behov for den støtte, der gives på bomiljø, kan han/hun alligevel, i kraft af sin lejekontrakt, vælge at blive boende. Det kan føles trygt men hindrer borgeren i at komme videre med eget liv og kommunen har brug for pladsen til andre borgere. I kommunernes arbejde med rehabilitering og recovery er der fokus på at motivere og understøtte borgerne i til at leve så selvstændigt og meningsfuldt et liv som muligt med den rette støtte (mindst indgribende støtte). Det indebærer også, at borgeren på sigt skal flytte ud af bomiljø og i egen bolig. For at understøtte det rehabiliterende arbejde er der behov for at kommunen kan give borgeren en midlertidige lejekontrakt, som også er med til at tydeliggøre fra indflytningstidspunktet, både overfor borgere og overfor medarbejdere, at der er tale om et midlertidigt ophold.

I forsøget om en midlertidig huslejekontrakt tilbydes borgerne en pakke bestående af:

- En midlertidig kontrakt i en bolig, som borgeren har råd til. I tilfælde af at de tilgængelige boliger er for dyre for målgruppen, kan der ydes et kommunalt tilskud, inspireret af ordningerne om udslusnings- og inklusionsboliger.

- Midlertidige støtteforløb (bo træning, social træning, afklaringsforløb), som skal understøtte borgerens udvikling. Formålet med bo træning og afklaringsforløb er at kommunen, sammen med borgeren, afklarer borgerens funktionsniveau og får oparbejdet mestring strategier som kan pege på den fremtidige relevante boligform. Den relevante bolig kan både være en selvstændig bolig (her kan udslusningsboligen og en uddannelses- eller arbejdsmarkeds rettet indsats blive relevant) eller et andet bomiljø.

Målgrupperne for forsøget

Fælles for de målgrupper, forsøget skal omfatte er, at kommunerne har pligt til at yde en faglig indsats.

Forsøget omhandler forskellige borgergrupper:

1. Borgere som har brug for et overgangstilbud eller mellemstation, før de er klar til at flytte i egen bolig. Det kan være unge, der skal flytte hjemmefra, og som har behov for bo træning på et bomiljø i en kortere periode, inden de kan flytte hjemmefra.
2. Borgere, der skal udsluses fra et bomiljø i et mere gradvist tempo, og som har brug for at fastholde en tilknytning til bo miljøet/tilbuddet undervejs.
3. Borgere, hvis støttebehov ikke er fuldt afklaret, det kunne være borgere med erhvervet hjerneskade, der skal rehabiliteres og afklares. Disse borgere tilbydes derfor et tidsbegrænset forløb, fx et afklaringsforløb eller et intensivt bo træningsforløb, inden de tilbydes en mere varig løsning.

Midlertidig leje eller midlertidig fremleje

Forsøget kan enten bestå i, at borgeren får en midlertidig lejekontrakt, der indgås med boligorganisationen eller kommunen får adgang til at leje boliger eller ejendomme og herefter fremleje boligerne til en relevant målgruppe på midlertidig fremlejekontrakt.

Modellen skal benyttes, hvor en given støtte-indsats kun har midlertidig karakter. Lejeperioden skal løbe, til formålet er opnået, eller til forventningen om en positiv udvikling ikke er til stede.

Midlertidigheden afpasses til målgruppen. Det betyder, at der vil være forskel på, hvor lang den midlertidige periode vil være, alt efter hvilken målgruppe, der er tale om, og hvilken udvikling, de konkrete borgere skal gennemgå i perioden. Som minimum forventer netværket at der vil være tale om 1 år.

2. Mål og forventede resultater

De overordnede mål er,

- At borgerne på sigt opnår en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte.
- Støtten bliver mere fleksibel og virksom end de nuværende bestemmelser muliggør, fordi den ydes i egen bolig

Netværket har følgende forslag til mål:

Kvantitative mål

- et antal borgere får et bedre tilbud i form af en pakke med midlertidig selvstændig bolig tilknyttet støtte.
- Flere borgere i de konkrete målgrupper får egen selvstændige bolig som følge af et ophold med træning ud udvikling i et tilbud med en midlertidig kontrakt.

- Boligen med den midlertidige kontrakt fastholdes i træningsperioden.
- Flere borgere fastholder den efterfølgende varige bolig eller en tilsvarende varig bolig, som vedkommende flytter til på eget initiativ, i mindst to år.
- Flere borgere kommer i gang med uddannelse/arbejde eller opnår øget selvhjulpnehed i dagligdagen. På
- Flere borgere med sociale problemstillinger bor integreret i byen frem for at være koncentreret i forskellige former for bo miljøer
- Flere borgere opnår en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte.

Økonomiske mål

- Der skal i forhold til den enkelte målgruppe opstilles en business case, som viser en kommunal- og samfundsøkonomisk gevinst i forhold til en løsning på et kommunalt botilbud

Kvalitative mål:

- Borgerne oplever efter opholdt i midlertidig bolig en mere selvstændig tilværelse og dermed mindre behov for kommunal støtte på sigt.
- Borgerne oplever tilbuddet om midlertidig bolig med tilknyttet støtte som et attraktivt tilbud
- Borgerne oplever pakken med midlertidig bolig tilknyttet støtte som et væsentligt bidrag til deres positive udvikling

Borgerne er tilfredse med deres forløb, uanset om de efterfølgende tilbydes ordinær bolig eller botilbud.

3. Konkrete behov for forsøgshjemler, undtagelser fra gældende lovgivning mv.

Retssikkerhed.

Et tilbud om midlertidig lejekontrakt vil give den enkelte borger en ringere sikkerhed i boligen end en varig lejekontrakt. Alternativet for denne målgruppe af borgere er imidlertid ikke en almindelig bolig med en varig lejekontrakt. Alternativet er et botilbud uden lejekontrakt og uden lejer-rettigheder.

Muligheden for en bolig med en midlertidig lejekontrakt udgør et skridt mod muligheden for en almindelig bolig på ordinære vilkår. Midlertidigheden giver såvel kommune, som borger og boligejer/boligorganisation muligheden for at afprøve om et liv i ordinær bolig er vejen frem for den pågældende borger. Hvis det ikke er tilfældet, skal borgeren i stedet tilbydes anden relevant boligform. Midlertidigheden vil gøre det lettere at få aftaler om anvendelse af boliger til forsøg. Borgeren vil have et sikkerhedsnet i form af kravet om at kommunen skal tilbyde alternativ boligform, hvis forsøget ikke lykkes.

Borgernes retsstilling vil ligne retsstillingen for beboere i udslningsboliger, inklusionsboliger og startboliger, som alle tilsvarende er midlertidige boligformer. Også i disse boligtyper er der tale om midlertidighed, og om at borgeren skal samarbejde om opsøgende støtte. Retsstillingen kan også sammenlignes med retsstillingen for unge i ungdomsbolig, hvor det hvert år kontrolleres om de oprindelige anvisningskriterier fortsat er opfyldt, hvad enten der er tale om en uddannelsessøgende eller en ung, der er anvist af kommunen.

Midlertidig kontrakt og tilskudsmulighed

Kommunerne ønsker at kunne tilbyde en midlertidig kontrakt, når borgere flytter ind i boliger efter almenboliglovens § 105 (bo miljøer).

Det skyldes, at denne boligtype ofte benyttes til borgere, som ved indflytning har behov for støtte efter servicelovens § 85. Støtten tilrettelægges typisk, så den kan ydes mest effektivt i forhold til et antal beboere i egen bolig. Når borgeren ikke længere har behov for støtten, som er knyttet til tilbuddet om bolig, kan kommunen ikke flytte borgeren til et mere egnet tilbud. Det gælder hvad enten borgeren har behov for et tilbud med en højere grad af støtte eller borgeren har behov for mindre eller ingen støtte. Kommunen har behov for fleksibilitet, så boliger med tilknyttet støtte ikke optages af borgere med større eller mindre behov.

Fra kommunernes side er der behov for at sikre borgerne samme lejevilkår som borgere i tilbud efter servicelovens § 107-108. I mange tilfælde kan disse tilbud opfylde samme behov hos borgeren som tilbud efter almenboligloven med tilknyttet § 85 støtte. Det vil derfor altid være en konkret vurdering, hvilken type tilbud en konkret borger anvises til, og det kan i mange tilfælde afhænge af, hvilket tilbud, der er ledigt og hvad borgeren har råd til.

Kommunerne ønsker samtidig at kunne udligne den økonomiske forskel, der er mellem tilbud efter Servicelovens § 107 og § 108, hvor der betales opholdsbetaling og tilbud efter almenboliglovens § 105, hvor der betales ordinær leje. De sidste tilbud er derfor typisk dyre for borgeren, og kan være uden for økonomisk rækkevidde for nogle af de målgrupper, tilbuddet ellers ville være mest relevant for. Med en større ensretning af reglerne mellem de to typer af tilbud, vil anvisning i mindre grad risikere at afhænge af borgerens økonomiske forhold. Midlertidigheden i lejekontrakten skal opvejes af en mulighed for huslejetilskud, der giver borgeren et tilbud om bolig, der på det økonomiske plan ligner et tilbud efter serviceloven.

Det er en væsentlig selvstændig pointe for netværket, at en given hjemmel skal findes i regi af boliglovgivningen, da det er en separat

målsætning for netværket, at borgeren i højere grad opnår øget selvhjulpethed i egen bolig. Der vil dog være stor forskel på, hvor hurtigt en udvikling kan opnås for den enkelte borger. Kommunerne ønsker derfor, at der bliver mulighed for, at indgå midlertidige lejekontrakter i kortere perioder, og at der højst indgås aftaler med en løbetid på højst 2 år med mulighed for forlængelse i 1 år, som er grænsen i de eksisterende bestemmelser om midlertidige boligtyper (udslusningsboliger og inklusionsboliger). I forhold til borgeren er det et selvstændigt hensyn, at kommunerne ønsker at oprette midlertidige boliger i mindre enheder tættere på lokalsamfundet. Alternativet er i dag ofte, at borgerne indkvarteres på større tilbud efter serviceloven. Opsigelse af en midlertidig lejekontrakt. Som udgangspunkt kan en midlertidig kontrakt alene ophæves, hvis der er tale om misligholdelse, f.eks. manglende betaling eller manglende overholdelse af husordenen. Også i forhold til regler om opsigelse af boligen i forsøget lader netværket sig inspirere af eksisterende bestemmelser om inklusionsboliger og startboliger, som begge har midlertidige lejekontrakter. I forhold til disse to boligtyper er der i forarbejderne udtrykt et hensyn til, at boligerne skal komme flest mulige i målgruppen til gavn, hvorfor der skal skabes flow i boligerne via midlertidig lejekontrakt. Boligtyper. Kommunerne ønsker generelt aftalefrihed i forhold til aktører på boligmarkedet. Det betyder, at der skal kunne indgås aftaler om midlertidige kontrakter både med almene og private udlejere. Der skal også kunne oprettes tilbud i kommunale boliger.
4. Hvordan realiseres de forventede resultater Hvis der gives mulighed for at lave forsøg med midlertidige boliger til trænings- og støtteforløb, vil netværksskommunerne iværksætte forsøg med relevante målgrupper i efteråret 2018. Kommunerne vil arbejde med forskellige målgrupper, alt efter behov og boligmangel i den enkelte kommune. Indsatsen i forhold til beboerne med en bolig med en midlertidig kontrakt tilrettelægges i kommunerne ud fra den enkelte målgruppes behov, muligheder og potentiale.

5. Evaluering

Netværket ønsker at evaluere udviklingen hos de borgere, som er omfattet af forsøget. Evalueringen vil blive tilrettelagt i samarbejde med VIVE i løbet af foråret 2018. Netværket vil så vidt muligt sikre, at de kommuner, som deltager i det enkelte forsøg, evaluerer forsøget efter ensartede kriterier og mål i forhold til de specifikke målgrupper. Evalueringen vil generelt basere sig på de mål, som fastlægges i samarbejde med borgeren for borgerens udvikling kombineret med kvalitative interviews af repræsentative borgere i målgruppen. Såvel positiv som negativ udvikling hos borgere i forsøgsboliger vil løbende blive benyttet til at justere og tilpasse den faglige støtte.

Der vil kunne være forskelle mellem de deltagende kommuner i forhold til omfang af forsøg og specifik målgruppe. Der vil i videst mulige omfang blive taget højde for dette i de evalueringsdesigns, som udarbejdes forud for, at det enkelte forsøg igangsættes

Bilag 13: Lovhøringrunde 3, 12.februar 2018

NOTAT

07-02-2018

Sagsnr.:
17/012723

Økonomi og Indenrigsministeriet
frikommuner@oim.dk

**Frikommunenetværkets høringssvar vedrørende lov om ændring
af lov om frikommunenetværk.**

Økonomi- og Indenrigsministeriet har fremsendt ovennævnte lovforslag i høring den 21. december 2018. Frikommunenetværket om billige boliger og fleksible boligløsninger vil hermed kvittere for svaret på vores ansøgninger og de muligheder, som vi i den kommende tid vil søge at realisere, hvis forslaget vedtages.

Netværket ser frem til at sætte de nye muligheder i spil i de kommende år til gavn for de mange borgere, der har boligsociale udfordringer.

Økonomi- og indenrigsministeriet har været en positiv medspiller i forhold til at skabe kontakt og konstruktiv dialog med de øvrige relevante ministerier og styrelser. Netværket vil gerne kvittere for et positivt samarbejde og en god dialog.

Netværket hæfter sig i særlig grad ved de nye muligheder for samarbejde med private udlejere om boligsocial anvisning, der åbnes for. Netværket ser meget positivt på adgangen til at lave aftaler og muligheden for at etablere udslusningsboliger, inklusionsboliger og startboliger i en boligmasse, der typisk vil være til en højere husleje end målgruppen initialt kan betale. Netværket håber, at tidsbegrænsningen ikke i stort omfang vil begrænse antallet og omfanget af aftaler, der kan indgås. Netværket mener dog, at det vil være det socialfaglige og økonomiske bedste, hvis der ikke er en tidsbegrænsning på området.

En stor del af målgruppen for de boligsociale tiltag, der arbejdes med i regi af frikommunenetværket, oplever stort gavn af en kontinuerlig og stabil indsats. Det er derfor glædeligt, at kommunerne får mulighed for at forlænge støtteperioden i udslusningsboliger fra to til fem år for borgere, der deltager i ressourceforløb det omfang det vurderes hensigtsmæssigt. Dette er til stor glæde for de borgere, der vurderes at

Aarhus Kommune
Favrskov Kommune
Høje-Taastrup
Kommune
Københavns Kommune
Randers Kommune
Roskilde Kommune

have gavn heraf. Samtidig giver muligheden for at forlænge perioden også et større antal sager at evaluere på til glæde for den fremadrettede nytte af netværkets erfaringer.

Frikommunenetværket savner fortsat mulighed for at kunne sætte det store antal 3-rumsboliger i spil som løsninger til vores boligsøgende unge borgere med sociale udfordringer. Det er derfor skuffende, at der ikke gives mulighed for, at to personer i delebolig kan opnå boligstøtte.

Vores skuffelse har sin baggrund i, at der er langt flere delbare 3-rumsboliger til rådighed og til en hensigtsmæssig husleje end 4-rums boliger. Samtidig har unge i målgruppen for deleboliger en meget sårbar økonomi, så mange boliger på tre rum kan ikke anvises, når der ikke kan bevilges boligstøtte.

I forhold til samme målgruppe har netværket fortsat et ønske om at kunne opkræve husleje inkl. forbrug i almene deleboliger, således at det ikke kan påfalde den enkelte unge at betale for tidligere beboeres restancer.

Netværket håber på fortsat dialog omkring nøglefærdigt byggeri for de kommuner, hvor denne del – eller de manglende muligheder – har skabt frustration.

Afslutningsvist bemærkes, at selv med de forbedringer, som lovforslaget lægger op til, er det stadig vanskeligt at skaffe billige boliger nok – ikke mindst i områder med høje ejendoms- og grundpriser. Dette er problematisk både socialfagligt og økonomisk. Netværket ser derfor frem til fortsat dialog om bedre rammer for fleksibel udnyttelse af boligmassen.

På vegne af Frikommunenetværket

Erik Kaastrup-Hansen
Direktør

Bilag 15: Henvendelser til 3 ministre om modregningsproblematik

Borgmesteren
Socialudvalget

Social- og Indenrigsminister Astrid Krag

Kære Astrid Krag,

Først og fremmest tak for besøget på Sundholm.

Københavns Kommune fik pr. 1. juli 2017 hjemmel til at benytte udslusningsboliger med mulighed for huslejetilskud for en udvidet målgruppe som led i frikommuneforsøg om flere billige boliger og fleksible boligløsninger. Ved en lovændring pr. 1. juli 2018 fik kommunen en mulighed for at forlænge udslusningsperioden, så den samlet kan vare op til 5 år.

Fritagelsen omhandler lov om almene boliger § 63 om udslusningsboliger, som blev indført i lovgivningen i 2006. Som led i bestemmelsen kan en borger tilbydes en bolig med midlertidig lejekontrakt i en udslusningsperiode. I udslusningsperioden betaler borgeren et beløb, der svarer til opholdsbetalingen på det hidtidige botilbud. Hvis den reelle leje er højere end dette beløb, dækker kommunen differencen. Derved fremkommer et tilskud til huslejen. Når udslusningsperioden afsluttes, skal borgeren have permanent lejekontrakt og selv betale den samlede leje.

Københavns Kommune har med udgangspunkt i frikommunehjemlen opbygget et forsøgsprojekt, og der er i kommunens budgetter afsat midler til såvel huslejetilskud som til støtte, så målgruppen for forsøget får større sikkerhed for at komme i beskæftigelse eller uddannelse, før det midlertidige tilskud udløber. Umiddelbart før de første anvisninger af borgere til udslusningsbolig, opstod imidlertid en usikkerhed om, hvorvidt huslejetilskud skal modregnes i borgernes forsørgelsesydelse (f.eks. kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse). Kommunens Beskæftigelses- og Integrationsforvaltning rettede den 25. juni 2019 både skriftlig og telefonisk henvendelse til Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR) med henblik på at få afklaret

3. oktober 2019

Sagsnummer
2019-0257710

Dokumentnummer
2019-0257710-1

Borgmesteren
Rådhuset
1599 København V.

Telefon
33 66 33 66

www.kk.dk

Rådhuset

2/2

spørgsmålet om, hvorvidt en ydelse som led i udslusningsboliger skal modregnes. Denne henvendelse er endnu ikke besvaret. Så længe der ikke er modtaget svar kan Københavns Kommune ikke iværksætte frikommuneforsøget om udslusningsboliger. Kommunen ønsker ikke, at de borgere, der visiteres til forsøg, risikerer at miste boligen igen, hvis deres huslejetilskud modregnes i forsørgelsesydelsen.

I forhold til evalueringen af frikommuneforsøg er denne mangel på afklaring også en problemstilling. Projektperioden bliver kortere, når tiden går, og evalueringen skal indsendes til Social- og Indenrigsministeriet inden udgangen af 2020.

Som kommunen læser lovgivningen og Ankestyrelsens afgørelser om modregning, så kræves direkte lovhjemmel for at modregning kan undlades. Der er ikke indført en direkte lovhjemmel om, at modregning kan undlades i frikommuneforsøg. Der er heller ikke indført en direkte lovhjemmel om, at modregning kan undlades i udslusningsboliger efter den almindelige bestemmelse i almenboliglovens § 63, der blev indført i 2006.

Muligheden for at bevilge en særlig ydelse til socialt udsatte bliver virningsløs, hvis ydelsen skal modregnes i forsørgelsesydelsen. Kommunen antager derfor, at denne mangel på hjemmel skyldes en fejl, hvorfor jeg vil bede om, at der rettes op på denne fejl så hurtigt som muligt ved at der tilvejebringes en sådan direkte hjemmel, det være sig i beskæftigelseslovgivningen eller i boliglovgivningen.

Det er af væsentlig betydning, at en lovhjemmel til at undlade modregning kommer til at omfatte både udslusningsboliger generelt og udslusningsboliger, oprettet som led i frikommuneforsøg.

Jeg har sendt tilsvarende henvendelser til Boligminister Kaare Dybvad og Beskæftigelsesminister Peter Hummelgaard, da det ikke har været muligt for kommunen at afklare, hvem der har ansvaret for at gennemføre en sådan lovhjemmel. Jeg vil bede om at modtage et koordineret svar.

Afslutningsvis vil jeg gerne invitere dig og boligministeren Kaare Dybvad til et kaffemøde, hvor vi kan drøfte hjemløseområdet, og hvordan vi kan arbejde på at få afskaffet hjemløshed.

Venlig hilsen

Mia Nyegaard

Bilag 16: Svar fra 3 ministre om modregningsproblematik

Mia Nyegaard
borgmester@sof.kk.dk

Holmens Kanal 22
1080 København K
Telefon 72 28 24 00
sim@sim.dk

Sagenr.
2019 - 6890

Doknr.
166416

Dato
26-02-2020

Kære Mia Nyegaard

Tak for din fælles henvendelse d. 3. oktober 2019, hvor du spørger til, om huslejetilskud til udslusningsboliger skal modregnes i borgernes forsørgelsesydelse. Vi beklager det forsinkede svar.

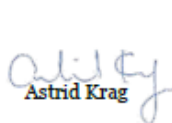
I dit brev skriver du, at I læser lovgivningen således, at der skal være en direkte lovhjemmel for, at modregning kan undlades.

Det er korrekt, at der skal være en direkte lovhjemmel, hvis huslejetilskuddet for udslusningsboliger, jf. servicelovens § 163 a, ikke skal fradrages i borgerens forsørgelsesydelse. Denne lovhjemmel findes for nuværende ikke i lovgivningen. Dette gælder både for udslusningsboliger oprettet i regi af frikommuneforsøget og udslusningsboliger generelt.

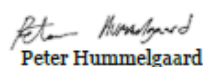
Regler om huslejetilskud i udslusningsboliger blev indført i serviceloven med virkning fra d. 1. juli 2005.

Ovenstående giver os anledning til at se nærmere på reglerne, herunder drøfte sagen med relevante parter på området.

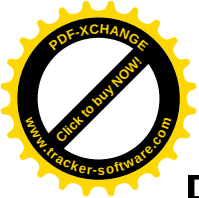
Med venlig hilsen

Astrid Krag

Kaare Dybvad Bek

Peter Hummelgaard

Punkt 7: Orientering fra Magistraten

Dagsorden med beslutningsgrundlag

for møde i **Magistraten**, mandag den 14. december 2020, kl. 08.30
Teams-møde - brug linket i kalenderinvitationen

Åben dagsorden

Borgmesterens Afdeling

1. Referat fra Magistratens møde den 7. december 2020	2
2. Klimavenligt byggeri i Aarhus Kommune	3

Sociale Forhold og Beskæftigelse

3. Nye pladser på Oddervej 249 og Nygårdsvej 1A	4

Teknik og Miljø

4. Legalitetsgodkendelse vandtakster og betalingsvedtægt	5
5. Bering-Beder vejen – ankerbudget og fremtidssikring af delstrækning	6

Flere afdelinger

6. Eventuelt	7

Lukket dagsorden

Lukket dagsorden

7. Nedlæggelse af samlingsstedsforbud	8

Punkt 8: Orientering om udvalgs mødet

Næste møde i Social- og Beskæftigelsesudvalget afholdes d. 13. januar 2020.
Dagsordenen vil fremgå til næstkommende rådmandsmøde.

Punkt 9: Bordrunde

Bordrunde